

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes száml Budapest 4 kr., vidéken 5 kr.

Papirháboru.

Budapest, március 18.

(v.) Az osztrák sajtóból valami zordon hangulat árad a magyar kormány felé. A lajtantuli hírlapokat idegessé teszi egy politikai kirándulásnak az elmaradása. Ők Bécsbe várták a magyar minisztereket, akikről — a jó isten tudja: mi okon — föltették, hogy sürgős tárgyalni valójuk van az osztrák kormányral a kiegyezés dolgában. S hogy miniszterünk egyelőre nem mennek Bécsbe, az okozza odaát a nagy riadalt. Ijedten kérdezik az osztrák lapok, vajjon nem érzí-e a magyar kormány, hogy az ugynevezett Széll-féle formula gyökeresen megváltoztatta a kiegyezés tekintetében a helyzetet s hogy a helyzetnek ez a módosulása új tárgyalásokat tesz szükségessé az osztrák és a magyar kabinet között? Hát mi azt hisszük, hogy a magyar kormány semmi ilyest nem érez; azt pedig már nem csupán hisszük, de tudjuk is, hogy a Széll-kabinetnek ez az álláspontja teljesen találkozik az egész magyar közvélemény felfogásával.

Ugy tetszik nekünk, hogy az osztrák sajtó s talán maga a Thun-minisztérium is félreérti az ugynevezett Széll-féle formulát s ennek a kiegyezés ügyére való kihatását. Kétféle változást tett ez a formula a Bánffy és Thun között tavaly augusztusban létrejött megállapodáson. Az egyik változás az, hogy az 1867: XII. törvény cikk idevágó rendelkezéseinek szövezerintí idézésével a 68. §-ból folyó örendelkezési jogot az 58. §-szal értelmezi és világosan kimondja, hogy az önálló vámterület jogi állapota immár bekövetkezett. Nem tagadhatjuk, hogy ez a változás a magyar közjog szempontjából nemcsak örvendetes, hanem lényeges is. De Ausztriát s az osztrák kormányt ez a módosulás nem ér-

deklí, nem is érdekelheti. A Bánffy által vállalt obligót, amelynek fogva a vámszövetség létre nem jötte esetén Magyarország önálló intézkedéssel s a teljes viszonyosság kikötésével fenntartja a tényleges állapotot, Széll Kálmán is magára vállalta. Az osztrák kormányt csupán ez a tény érdeklí, de ez aztán meg is nyugtathatja. De már azt Magyarország minden körülmény között fenntartja magának, hogy a gazdaságpolitikai statusquo fennmaradásának közjogi módozatait a saját törvényhozása által a maga szuverénitásiának jogkörében határozza meg. Mindenesetre nemcsak jogain belül marad a Széll-kabinet, hanem köteleességét is teljesíti akkor, midőn a tényleges állapot fenntartását a magyar közjoggal összhangban állapítja meg. Az augusztusi megállapodások érdemét az önálló vámterület jogi állapotának kimondása semmiképpen nem érinti. Ausztriával szemben e részben minden úgy marad, ahogy eddig volt. Az intézkedésnek csupán közjogi formája módosult; e formának megállapítása pedig Magyarországnak belső ügye s mint ilyen nem lehet tárgya az osztrák kormányral való semmiféle alkudozásnak.

A Széll-féle formulának másik része a külföldi államokkal való vámszerződések megkötésének formájára vonatkozik. Erre nézve is fennmarad a tényleges állapot s csupán a közjogi alak változik meg. Ezt a változást az önálló vámterület jogi állapotának törvénybe ígatása teszi szükségessé. Mihelyt ugyanis jogilag önálló vámterületet alkotunk, nem érthető többé magától, hogy külföldi államok irányában Ausztriával együttesen kell szerződünk, Ezért az a Széll-féle formula a közös külügyminiszternek külön meghatalmazást arra, hogy az önálló intézkedéssel fenntartott

statusquo időtartamára Magyarország nevében is hozhasson létre külső államokkal kereskedelmi szerződéseket. De itt is csupán a közjogi forma módosul, holott az augusztusi megállapodásoknak lényege merőben változatlan marad. Talán nem követelünk sokat Ausztria kormányától és sajtójától, midőn elvárjuk tőlük, hogy a vámközösségből folyó tényleges állapotok fenntartásának közjogi formáját olyan ügynek tekintsék, amelyről a magyar kormány az osztrák kormányral semmi tárgyalni valója nem lehet. Ausztriának csakis ahhoz lehet köze, vajjon fenntartja-e Magyarország a gazdaságpolitikai viszonyok terén az eddigi állapotokat. De hogy beleszólása legyen Ausztriának a magyar törvényhozás idevágó rendelkezéseinek közjogi formáiba is, azt az önálló intézkedésnek természetese s az 1867: XII. törvény cikk 68. §-a, de meg a józan ész is világosan kizárja.

A Széll-formulának ennyi az egész szerepe. Általa tehát a kiegyezés ügyének állása semmiben sem változott. De tett igenis Széll Kálmán a kiegyezés dolgában még egy intézkedést, amely nem szorítkozik többé a közjogi formára, hanem érinti igenis a Badeni és Bánffy közt létrejött megállapodások érdemleges tartalmát is. Az ugynevezett ischli klauzula kiküszöbölése ez az intézkedés. Hát azt igenis kijelentette Széll Kálmán, s kijelentette az egész magyar nemzetnek lelkesült helyeslésével, hogy az augusztusi megállapodásoknak ezt a részét semmi szín alatt nem vállalja el. Nem is vállalhatta. Mert nem járulhatott hozzá, hogy egy incidentális törvény által halomra döntessék a közjogi alapnak az a sarkalatos elve, amelynek fogva az országának időről-időre vissza kell nyernie a vámpolitikai téren a maga teljes cselekvési szabadságát. Az 1867: XII. törvény cikk al-

T Á R C A.

Nehéz percek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

A talizmán.

Együtt ültünk a szeptemberi est félhomályában és beszélgettünk... Odakint a park fái, mint összeömlő festékeseppek, egyre sötétebb egyvelebe folytak össze s az ablakmélyedésen beáradó gyér világ mind félénkebben apadt el az ódon butorokról, melyeket a nagy csendben lopva, egymásután takart le fekete leplevel a beköltöző éjszaka. Alig láttam már a szomorú, szürke alakot, csak sejtettem, hogy ölébe hanyatlott kézi munkájával ott ült velem szemben az ablak tulsó oldalán a sötétben. Fehér zsebkendőjéről vettem ki keze mozdulatait: mintha párszor az arcához emelte volna azt a fehér zsebkendőt... Beszéltem már régóta — halkan, szinte suttogva. A vallomások fájdalmasan gyöngö perce volt az, mikor a sötétben olyan bus ábrándok és emlékek szakadnak el a lélektől, amelyeket fényes nappal nem engednének az ajkák világáigá surranni. A szegény vén kisasszony vallott nekem ott a szeptemberi est félhomályában.

Nem is tudom, hogyan jutottam én ehhez az ő vallomáshoz... Sohasem beszéltem vele, — még csak nem is hallottam a hangját azelőtt. De még csak azt se hallottam, hogy a házbeliek vagy egyáltalában más valaki megszólította volna. Tudtam, hogy létezik, mert a leányos ház vig teuszése és zajos mulatságai közepette mindig ott járt-kelt a verandán, de voltaképp senki se vett tudomást róla. Járt-kelt, végezte a teendőit, mint egy szürke, kopott emberi gép, mint egy

Senki, kinek jelenléte nem számít, kinek az egész élete csak egy árnyék, egy itt feledett árnyéka valami egykor tán valósággal létezett emberi egyéniségnek. Ha a leányok meg a huszárrok pletykázás közben titkolódva körülnéztek s meglátták a veranda sarkában a szürke areot, mindig azt mondogatták: „beszélhetünk szabadon, hisz nincs itt senki...”

Nem tudom, hogy jutottam a vallomáshoz... De igen, emlékszem: a többiek mind sétálni mentek a szomszédos erdőbe s én magamra maradtam bánatommal a házban. Szerelmes voltam nagyon... Visszamaradtam s elhagyatottságomban a fiatalos kac hevével szenvedtem át csalódásom minden keserűségét. Régóta ülhettem már az ódon sarokszoba nagy karosszékében, midőn végre észrevettem, hogy hisz nem vagyok egyedül. Mint egy másik árnyék a fal árnyékában, ő ült velem ott szemben, a szegény szürke vén leány. Nem kelt fel, mert nyilván azt gondolta, hogy az ő jelenléte épp oly kevésbé zavarhatja magányomat, mint a szobában hallgató egyéb öreg butorok... Hanem én elszégyeltem magamat. Megszólítottam. És csudálatos, — ő nem volt meglepődve: fel se nézett kézi munkájáról, hanem halkan, suttogva úgy felelt, mintha csak egy az imént félbehagyott bizalmas társalgást folytatott volna. És mintha nem is annyira, én a banális kérdéseimre, mint inkább a legtitkosabb, ki nem mondott keserű gondolataimra felelt volna...

— Nehéz perce van... suttogá, láttam... láttam... Fáj az nagyon, tudom, tudom...

Fiatal voltam és szerelmes, hát nem tehettem róla! Elpanaszoltam neki a bánatomat. Ő, a nélkül, hogy rám nézett volna, szomorúan bólogott a fejével. Lassan, ahogy az esthajnal árnyai kezdtek leszállani, a sötétben mintha neki bátorodott volna. Szégyenlős lelke, mint valami a napfény előtt buvó esti virág, kinyíltott a sötétben. Szeliden, félénken vigasztalni próbált...

Annyi szív, annyi lélek, az eltemetett ábrándoknak annyi drága kincse volt ebben a szegény szürke vén lányban!

*

Vigasztalt, de a hangja mind halkabbra vált. Egyszerre aztán elhallgatott. Pár pernyi kínos szünet állott be, mely alatt, láttam, szégyenlősen emeli zsebkendőjét a szeméhez... Éreztem, hogy mialatt engem vigasztalt, valami régesrég behegedt seb szakadhatott fel az ő szürke lelkén, — éreztem, hogy most rajtam a sor, hogy egy jó szót szóljak ehhez az árva, elhagyatott teremteshez. De szinte megjíedt a kérdésemtől. Nőgattam...

— Talán magának is eszébe jutott valami... Valami ilyen nehéz perc?

— Köszönöm... köszönöm, suttogá, — hozzá még soh'se volt ilyen jó senki sem...

Még jobban hátrahúzódott a sötétbe.

— Szégyenlem magam, mormogá, — olyan csunya... olyan öreg vagyok és... és mégis szerelemről merek beszélni. De hát én is ember voltam s nem tehetek róla, én is vágyódtam szeretet után...

S azzal halkan, szégyenlősen elmondá élete egyszerű, szomorú románcát.

*

Olyan suttogva, olyan röstelkedve beszélt, hogy eleinte alig értettem szakadozott szavait... Látszott rajta, hogy bensejében nagyon is élnek a szerelem rajongó igéi, de hogy szinte félceket az ábrándos és költői szavakat kimondani, — kivált, mikor maga-magáról van szó...

— Igen... igen, ne tessék rossz néven venni, vagy kinevetni... az ember nem is hiszi, ha engem lát, hogy én is lehettem valaha fiatal... Pedig igazán, tessék elhinni, én is voltam fiatal, — legalább fiatalabb... régebben... oh igen, bárcsak soh'se lettem volna! Csak a szép nőknek való fiataloknak lenni... Az

landóvá teszi a pragmatika szankcióból folyó közös ügyeknek a közösségét, de a vámszövettséget a közös egyetértéssel intézendő ügyek közé utalja, amelyeknek közössége csakis meghatározott időre szólhat s a melyekre nézve a magyar törvényhozás akaratának lekötöttsége időről-időre önműködőleg megszűnik. Ha az augusztusi megállapodások nem vették ezt figyelembe, akkor ezzel súlyos közjogi és politikai hibát követtek el. És Széll Kálmán hazafias kötelességet teljesített, mikor e részben csakis cum beneficio inventarii vette át elődjének hagyatékát s abból ezt a szerencsétlen pontot kiselejtezte. Mert ez a pont contra legem akart egy új közjogi rendet megállapítani, felforgatván a közjogi kiegyezések egyik sarkalatos tételét s ellentétbe helyezkedvén az 1867: XII. törvénycikknek nem csupán szellemével, hanem egyenesen betűjével is. Mikor lepattant a titok zára erről a megállapodásról, a magyar nemzetnek egész közvéleménye egyértelműen foglalt állást ellene; és Széll Kálmánnak azt a bátor tettet, amelylyel halomra döntötte ezt a szerencsétlen klauzulát, a közvéleménynek riadó tapsai köszöntötték.

Már most megengedjük, hogy ebben az egy pontban a Széll-kabinet igenis érintkezni tartozik az osztrák kormányval. De mi úgy tudjuk, hogy fog is vele érintkezni. Ha ez eddig nem történt meg, akkor ebben semmi nyugtalanító nincs Ausztriára nézve. Hiszen mostanáig még csak a kiegyezési provizóriumot intézte el a magyar országgyűlés, ebben pedig az 1903-on túl terjedő időre nézve a dolog természeténél fogva nincsen intézkedés. De ami késik, nem mulik. A Széll-kabinetről, amely jól ismeri a politikai korrektség követelményeit és nagy súlyt vet az osztrák kormányval való legbarátságosabb viszonyra, igazán nem lehet föltenni, hogy el fogja mulasztani azt, amit minden egyéb szemponton kívül az osztrák kormányval szemben már csak a politikai udvariasság is tanácsol. A magyar minisztérium igenis közölni fogja hivatalosan az osztrák kabinetnek ennek a klauzulának az eljöttét s azokat az okokat, amelyek őt erre az elhatározásra bírták. Ha ez a hivatalos notifikálás eddig nem történt meg, akkor ezt csakis annak a körülménynek lehet betudni, hogy

mindaddig a magyar kormány egyéb, sürgősebb dolgokkal volt elfoglalva. De hiszen nincs is miért sietni ezzel a közléssel. A magyar parlament munkálkodása most ugy sem enged a magyar kormánynak időt bécsi utazásokra; de meg aztán az osztrák kormány szempontjából is elég korán jön a közlés, ha a Thun-kabinet alkalmat kap a hozzászólásra még az új kiegyezési javaslatnak benyújtása előtt. Mi úgy tudjuk, hogy ezt az alkalmat ilyen értelemben még idejekorán fogja az osztrák kormány megkapni. Akkor aztán elmélkedhetik a dologról, meglehet észrevételeit, s ha éppen kedve tartja, tárgyalhatja is a magyar kormányval a kérdést.

Azt hiszszük, sikerült kimutatnunk, hogy az osztrák sajtó idegességét nem indokolja semmiféle. Nem tudjuk, mennyiben tükre ez az idegesség a Thun-kabinet hangulatának. Szeretnők remélni, hogy az osztrák kormány meg tudja őrizni s meg fogja őrizni ezentul is nyugodtságát. Önálló intézkedéseinknek közjogi formáiba nem akarhat beavatkozni; e részben tehát sem értelme, sem jogosultsága nem volna nyugtalanokodásának. Ami pedig az ugynevezett ischli klauzula elejétől illeti, erre nézve a Thun-kabinetnek pillanatig sem lehetett kétsége az iránt, hogy a magyar kormány kellő időben és kellő módon tudtára fogja hozni az ügyállásnak ezt a módosulását. Az osztrák papírháború, úgy látszik, mesterségesen készült s nyilván hamar fogja elpuffogatni a maga kis puska-porkészletét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 18.

A függetlenségi párt nyughatatlan szelleme, Barta Ödön ur a mai napon folytatta az ő sajtó külön harcockáját, melyet a miniszterelnök ellen már a minap megkezdett. De ezuttal talán még szerencsétlenebb volt. Olyan ponton próbálta Széll Kálmánt sebezni, ahol az egész közvélemény legerősebbnek tudja: a közjogi érzékenységén. Mintha a miniszterelnök az ő közjogi fejtegetéseibe homályos magyarázatokat akarna csempézni. Csak természetesen, hogy ennek a fegyvernek vissza kellett pattannia a támadóra. Mert ha bárki is összehasonlítja a mostanság hallható közjogi fejtegetéseket azokkal, amelyek még néhány héttel ezelőtt is járták, könnyen

megalkothatja magának az igazságos véleményét. S ez nem a támadót fogja menteni, hanem a miniszterelnököt. Amint hogy Széll Kálmán igazán az egész törvényhozás helyeslése közben hivatkozhatott az ő közjogi érzékenységre, mely odáig megy, hogy még a rögtönzött beszédeibe szurt közjogi nyilatkozatoknak is minden egyes szavát a törvény szövegéből veszi. Ezt a mai napon esattanos példákkal illusztrálta a miniszterelnök. S mikor a költségvetés általános vitájának bekezdése után ma még egyszer felszólt, kezében a kiegyezési törvénnyel — ahogy ő mondotta: a bibliával — igazolta, hogy a Barta Ödöntől kifogásolt kifejezések egyenest a törvényből vannak átvéve. A fegyver tehát visszapattant arra, aki a törvény ismerete nélkül emelte a vádat.

Erős tetszés kísérte a miniszterelnök önértékes igazolását s a hatás mértéke megnyilatkozott a szavazásban is, mikor a t. Ház alig husz ember kivételével megszavazta általánosságban a költségvetést. Aztán pedig nyomban belefogott a törvényhozás a kisebb tárgyalásába, melynek során azonban ma csak a miniszterelnökség tételéig jutott. A kabinetirodánál ugyanis, és később a közösügyi kiadások tételénél Komjáthy Béla több kérdéssel fordult a miniszterelnökhöz, aki a legnagyobb készséggel adta meg a kívánt felvilágosításokat. Ezekben is megnyilatkozott a Széll Kálmán előzékeny s mégis határozott modora, amelylyel a maga jogait védi és kötelességeit elismeri. S a parlament meg is nyugodott minden nyilatkozatában. Nagyon valószínű, hogy a hétfői ülésben hamarosan átessenek a kisebb tárgyak még hátralevő tételein s mindjárt belefoghatnak a belügyi tárca költségvetésébe, ahol hir szerint egész sor kérdést tartogat a függetlenségi párt. S nagyon valószínű, hogy e kérdések kapcsán a miniszterelnök részletesen is ki fogja fejteni az ő igazgatási programját, ami kétségtelenül érdekes introdukciója lesz a jövő hét vitáinak.

A képviselőház ülése március 18-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedűs Sándor, Lukács László, Flosz Sándor, Cseh Ervin, Fejérváry Géza, Wlassics Gyula.

Elnök: Megnyitja az ülést s jelenti, hogy Rakovszky István négy heti szabadságot kér. Molnár Béla bemutatja a kérvényi bizottság részéről a kérvények tizedik sorjegyzékét.

ilyen magamféle szegény teremtéseknek mindjárt ilyen kopottna kellene a világra jönniök, ilyen szomorú formában kellene lefrönlöniök a nekik kiszabott nehéz esztendőket, aztán szép esendesen meghalni a nélkül, hogy valaha is tudatára ébredhettek volna, hogy nekik is lehetne joguk a boldogságra... mert hát tényleg nincs jogunk a boldogságra. Beömerem, hogy nekem tudnom kellett volna ezt, de hát, nem tehetek róla, egyszer egy pillanatra megfelledeztem magamról s azt hittem, nekem is szabad boldognak lennem!... Oh keservesen is megszenvedtem érte!...

Busan hallgatott el. Láttam, hogy küzködik magával, szeretné folytatni, de szegyenkezik. Végre nagy nehezen, suttozva kimondta: — Huszonöt éves voltam... Ne tessék kinevetni, de igazán annyit voltam... én is voltam egyszer huszonöt éves! Oh nem akarom én azt mondani, hogy szép voltam... hogy lett volna egy szegény guvernantanak arra a joga? Csak azt hiszem... azt gondolom, nem voltam olyan nagyon csunya, mint gondolnák... Istenem, istenem, ugy szegyenlem magam!

En biztattam. Ő esőndesen felpillantott s láttam a sötétben, arca mint szellemül át az édesen fájós emlékekre. Suttozva folytatá.

— Oh, Istenem, de szép napok is voltak azok!... Keserves volt a gyermekkorom, szomorú a fiatalságom, hát amikor végre szinte véletlenül ahhoz az előkelő nagyuri házhoz kerültem, ugy éreztem, akkor ébredtek fel igazán az életre. Nem ugy bántak velem, mint idáig, mint egy alárenelt személylyel: a méltóságos asszony elvitt a családdal mindenüvé s a felelősebb leányok inkább ugy tekintettek, mint magukhoz ha-

sonlót. Nagyon szépek voltak, hát szívesen barátokoztak velem az egyszerű csunya teremtéssel. Én ugyszólván, akkor láttam életemben először kék eget és zöld erdőt... Kimondhatatlan boldog voltam. Sok vendég járt a kastélyba s az örökös mulatságokban vigan telt el a nyár.

Augusztusban történt a nagy hadgyakorlatok alatti, hogy egy egész huszárszázadot kvártélyoztak be a kastély alatti majorba! A tisztek ott laktak nálunk... Nagy parádeban vizitelték s én soh'se felejttem el azt a pillanatot, mikor ott álltak a szalonban s én beléptem, mert a kis leányt szintén be kellett mutatnom a társaságnak. Ott állt közöttük Ő is... és én, ahogy meg-láttam, ugy meg voltam lepetve, hogy eleresztetem a kis Maidy kezét s a szegény kis gyerek orra bukkott oda a szalon közepére... Mindnyájan nevetek, nevetett Ő is... Én csak álltam és nem tudtam a szememet levenni róla. Oh Istenem, de szép ember is volt! Nincsenek ma már ilyen szép emberek a világon. Nemesek a legszebbek volt a tisztek közt, de egyáltalában a legszebb ember, akit valaha láttam életemben. Egy fekete bajuszos, fekete haju, ördöngös arcu, karsu fiatal ember, aki kihívó, győzelmes könnyelműséggel nézett végig az egész világon... A többiek hol büszkén, hol irigyen néztek rá s elvétve hallottam, mint magyarázzák a méltóságos asszonynak, hogy ez az a „hires"... Ő csak mosolygott s ekkor vakító fehér fogak tüntek elő fekete bajusza alól. Finom keskeny kezei és kis lábai voltak. Beszélt a leányokkal, beszélt velük valami bizalmas és mégis fennsőbbes udvariassággal és én láttam, hogy mind a két szép leány zavarban van a hódító előtt. Ugy látszik, ismerték már egymást azelőttől... Én csak néztem s mikor aztán ki

kellett vezetnem a kis leányt, mint egy álomban menekültem a szobámba. Beeszköztem... Em-lékszem; szomorúan pillantottam bele a tükörbe s aztán keservesen elsírtam magamat. Eszembe jutott minden: hogy csunya vagyok, hogy szegény guvernante vagyok... s nagynehezen leküzdöttem magamban a pillanat alatt nagyra nőtt ábrándokat.

Vég napok következtek el. Soh'se láttam még ennyi embert a kastélyban. Vége-hossza nem volt a kocsikázásoknak, táncnak és mindenféle mulatságoknak. Azt hiszem, csak én egymagam voltam szomorú a házban. Nem is szomorúság volt ez, hanem valóságos félelem. Nem mertem többet a szalonba bemenni, csakis akkor mentem be, ha okvetlen rám parancsoltak. És a világról se mertem volna bálványomra többet rá nézni. Ha a folyosón vagy a terrazon olykor véletlenül találkoztam vele, olyan szívdobogás és szé-dülés fogott el, hogy párszor majd összeestem. Nem tudtam többet aludni... Vajjon ő észre-vette ebből valamit? A társaság néhányszor tréfás megjegyzéseket tett a zavaromra s azt hiszem, ennek a révén ő is figyelmesé lett. Egyszer — éreztem, bár nem néztem oda, — hosszasan fixirozott, aztán felkelt s a szalonon át oda jött hozzám. Én azt hittem, elájulok... Nem tudom, mit mondott, csak annyit vettem ki, hogy azt kérdi, miért félek tőle ugy?... Csak a társaság hangos hahótájára tértem magamhoz. Mire felpillantottam, már nem állt többé mellettem, hanem a leányok mellől mosolygva nézett rám...

Hát nagy benyomást gyakorolt rám az a szép huszár, de azt hiszem, kihevertem volna én a szerelmemet, ha az az utolsó bál nem jön közbe. Ugy volt, hogy másnap elrúkol a szász,

Herczeg Ferenc Egy leány története.

uj könyve: *

Regény. Ára 1 frt 80 kr. Díszkötésben 2 frt 80 kr.

Postai bérmentes küldéssel 1 frt 90 kr., ha az összeg

előre utalványoztatik.

SINGER és WOLFNER kiadása Budapest, Andrássy-ut 10. sz.

(A költségvetés.)

Barta Ödön: A miniszterelnök érzi, hogy az az alap, amelyen áll, gyengül, roskadozik. Attól fél, hogy a megszorított kormány párt láttára az osztály kormány magasabb követelésekkel fog előállni. Az állvány, melyre a szabadelvű párt elhelyezkedett, meg fog roskadni a nagy súly alatt, mely most ránehezedik. Polemizál a miniszterelnök közjogi interpretációjával. 1867-ben Magyarország részéről nem arról volt szó, hogy mit kell feloldozni, hanem arról, hogy mit ad oda önként. A közigazgatási és más események kényszerítették Ausztriát, hogy Magyarország önálló és független államiségét elismerje. (Zajos helyeslés bal-felől.)

Kérdi, hogy Ausztriában ki szereti ezt a szövetséget? A kormányférfiak, kik toldozzák-foltozzák ezt a szövetséget, de másnak nem kell. Nem fáj az a miniszterelnöknek, hogy Amerikában semmiféle magyar papirt, zaloglevelet el nem fogadnak kaución kívül? Különböző lesz alkalom ezzel a kérdéssel bővebben foglalkozni, ha a kiegészítési javaslatok a Ház asztalára kerülnek.

Fejtegeti az önálló vámtérület előnyeit. Magyarországot még közös vámtérülettel, az Ausztriától való függés nem tudta tönkretenni: hová fejlődött volna ez az ország akkor, ha önálló közgazdasági politikát folytat? (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.) A közös vámtérület nem a mi fejlődésünket, hanem Ausztria iparának és kereskedelmének fejlesztését mozdítja elő. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Szólásra senki sem lévén már feljegyve, a vitát bezárja.

(A közjogi definíciók.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk!) Indiskréciának tartanám azok után, amiket tegnap elmondani szerencsém volt, ha hosszabb beszédet akarnék a most hallott terjedelmes és részletes fejtegetésekre válaszolni.

De most, a vita bezárása után, és gondolom, a tisztelt Ház méltányolja azt, hogy tegnap a vita bezárása előtt nyilatkoztam, (Helyeslés.) legyen nekem megengedve, néhány szót mégis mondanom egy pár oly kifogásra, amelyeket a tisztelt képviselő ur beszédében a legélesebben domborított ki és formulázott ellenem határozott vádak alakjában. Ezeket hallgatással nem mellőzhetem. (Halljuk! Halljuk!)

A tisztelt képviselő ur egy igen kényes oldalra tapintott. De egész öntudattal merem mondani, nem nagyon mélyen tudott benyúlni; sebezni éppen nem; és ha azt akarta támadó kézzel érinteni, amit én politikai hitvallásom legféltettebb részének tartok, nem érzem magamat találvá.

A képviselő ur azt diffikultálta — és azt hiszi, joggal, én azt hiszem, nem joggal — hogy az én közjogi definíciómba becsusztak szavak, amelyek szerinte helytelenek, veszélyesek és amelyek az ő rektifikációjára szorulnak.

Én, t. Ház, mindig a legnagyobb tisztelettel hajlok meg minden rektifikáció és minden igazító válasz előtt, ha az alapos. Így is tisztelem. És kényte-

len vagyok kimutatni, hogy a t. képviselő ur kifogása nem alapos. Igenis tudom, hogy közjogi definíciókra nagyon kell ügyelni, még jobban, mint más nyilatkozatokra. Én talán bizonyosságát tettem annak a t. Ház előtt, hogy ezt én nagyon érzem, és igyekeztem éppen e részét nyilatkozatomnak tegnap is lehetőleg tüzetesen, lehetőleg világos, lehetőleg szabatos formákban tenni, lehetőleg olyan módon, hogy abba ne csuszszanak be olyan szavak, amelyeknek az értelme talán nem precíz vagy homályos. Igyekezni fogok bebizonyítani, hogy nagyon helytelenül intézte hozzá-m az addressat, sőt én talán vissza fogom fordítani a választ, meg fogom legalább próbálni.

A t. képviselő ur azt mondja, a miniszterelnök beszél közös hadseregről, pedig közös hadsereg nincsen, amint ő magát kifejezte, hanem van egész és egységes hadsereg.

Barta Ödön: Egész!

Széll Kálmán miniszterelnök: Egész és egységes, felírtam, kérem, veres ceruzával és fenntartom. Erre először is azt vagyok bátor megjegyezni, hogy én a közös hadseregről tegnap nem beszéltem. Azok, akik szívesek voltak fejtegetéscímre meghallgatni, emlékezni fognak, különben is itt van beszédem hiteles szövege, hogy én beszéltem közös védelemről, (Ugy van! jobbfelől.) beszéltem együttes és közös védelemről két helyen, de közös hadseregről ezuttal nem beszéltem. De hát elfogadom és azt mondom igenis, hogy közös hadseregünk van, helyesen mondtam volna, mert és most mondom és kijelentem, hogy nékem az az álláspontom, hogy igenis közös hadseregünk van. (Helyeslés a jobboldalon.) És ezen álláspontomat a törvényre alapítom. Az 1867. évi XII. törvény cikk 8-ik §-a azt mondja: A pragmatika szankcióból folyó közös és együttes védelemnek egyik eszköze a külügyek, a 9-ik §. pedig azt mondja: A közös védelemnek másik eszköze a hadügy. Kérem, t. képviselő ur, midőn aztán a 10-ik §. még egy további tételt állít föl és azt mondja, hogy: „Tekintetbe véve mindazt, ami fentebb, különösen az 5-ik pont alatt elmondott, a hadügynek közösségére nézve a következő elvek állapíthatnak meg” — mi joggal lehet azt mondani, hogy a hadsereg nem közös, midőn a védelem közös? mi egyéb a hadsereg, mint a védelemnek élő tényezője, a védelemnek élő instrumentuma, organizációja egy nagy seregben (Ugy van! Ugy van! a jobbról és a középen), tehát közös seregben a védelem közös, a közös védelemnek organizált teste tehát nem lehet más, mint közös. (Helyeslés jobbfelől és a középen.)

Azt mondja a t. képviselő ur: — egységes és egész. Bocsánatot kérek, igaz, szerintem egységes is és egész is, de ami egész és egységes, az nem-e közös is? és a mikor én a közös védelemről beszélek, nem megyek tovább, mint a törvény tendenciája, célja és értelme; a t. képviselő urnak nincs igazza,

hogy én a törvénytől eltérlek, a mikor közös hadseregről beszélek. Én azt hiszem, megtartottam a törvény intencióit, világos értelmét, sőt világos szavait, midőn együttes és közös védelemről beszéltem, ami meg van írva ennek az én bibliámnak 8—9-ik és 10-ik §-aiban. (Élénk helyeslés jobbról és a középen.)

Tisztelt képviselő ur, én ismerem azokat a vitákat nagyon jól, közelebről hallottam azokat és közelebről láttam be azoknak szellemébe, mint talán a tisztelt képviselő ur ma, midőn azokat olvassa, és én azoknak álláspontján állok, azon az állásponton, amely a törvény 11-ik §-ában le van téve, kapcsolatosan a 8., 9. és 10. §-okkal, a hadsereg kérdésében. Igenis, én azt közös hadseregnek tekintem, én a védelem együtteségét és közösségét úgy tekintem, mint oly közös kötelezettséget az országnak a monarchia iránt, saját érdekei iránt, önmaga iránt, azonban mindazon törvényhozási jogokkal, amelyeket a törvény e részben és a véderő tekintetében kikötött és amelyeket én megőrizni és fenntartani akarok épp úgy, mint a hadsereg közösségét. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) A közös hadsereg kérdése tisztába van hozva, én szívesem a törvény által és a törvény értelme tisztázza van azon viták által, amelyek akkor folytak. Cítáhatnám talán a szavakat — ma nem teszem, lehet majd talán máskor, — melyekkel e kérdésről, annak a törvénynek megalkotói, és leghivatottabb interpretátorai nyilatkoztak, Deák Ferenc és gróf Andrássy Gyula; a törvényhez és az általuk képviselt és érvényesített felfogáshoz tartom magamat, és azt hiszem, hogy ezen szellemben járok el és jártam el beszédemben és tettem nyilatkozatomat és teszem ma, amint a törvényben le van téve, amint ezen interpretátorok az a kérdést odaállították, és amint azt harminc éves gyakorlat szentesítette. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ebből nem engedek. És azért nem engedhetem magamnak szubszumálni, hogy beszurtam egy betűt is, ami nem szorosán a törvényen alapult állásfoglalás. Ezen a téren állok, gondolom olyan világosan, olyan szabatosan van megírva ami törvényünkben, hogy ahhoz a törvény értelmében szó többé nem fér. (Helyeslés jobbfelől.)

(Magyarország önállósága.)

Még egyet vagyok bátor megacfolni, t. képviselő ur, azokra vonatkozólag, amiket e részben méltóztatott mondani, megint szememre vetve azt, hogy én becsusztattam valami olyan kifejezést, ami talán közjogilag nem egészen helyes és szabatos. Azt mondja a képviselő ur: a miniszterelnök beszél arról, hogy az a nagy alkotás, midőn a monarchiának megadta azt, ami a pragmatika szankcióban körülírt és lefektetett védelemközösségből folyik, nem adta fel Magyarországnak törvényhozási, közjogi és belkormányzati önállóságát és beillesztette ezt az önállósá-

hát utolsó éjjel még táncolni akartak. Tessék elhinni, nem vagyok én elfogult, nem akarom én azt gondolni, hogy az a szép ember csak egy pillanatra is érdeklődött irántam. Annnyi évek múltán illúzió nélkül, tisztán látom én már a dolgokat. Tisztán látom én már most, hogy az egész csak tréfa volt s a századbeli tiszték azért beszéltek úgy össze, hogy engem elbolondítsanak. de mindenekfelett, hogy az idősebbik leányt, Adriennet bosszantsák. Nem tudom, mi volt Adrienne és a szép huszár közt, de én azt hiszem, a leány nagyon szerelmes volt bele. Hogy vagy mért veszték össze utolsó nap, azt ismét nem tudom, de tény, hogy a huszár az egész bál alatt alig nézett rá a házikisasszonyra. Én a kis szalon ajtajában ülve, onnan néztem a táncot. Egy szünet alatt aztán láttam, hogy a tiszték összebujnak s kacagva, sugdosólvá beszélnek meg valamit. Jött a négyes. Mindannyian felálltak, mindenkinek volt párja, csak az én szép huszárom maradt árván. Ott állt a terem közepén, egyideig gunyosan, bosszusan sandított a sápadt Adriennere, aki a kadétal táncolt s aztán egyszerre rám nézett. Ugyanakkor a rendező elkialtotta magát: „Még egy pár hiányzik! . . . „Megvan!” felelt ő tüntető hangosan. Az összejátszó tiszték kíváncsian hajoltak előre. Ő odajött hozzám és ceremóniás udvariassággal kért fel. Én azt hittem, álmodom . . . Menekülni akartam, mert azt éreztem, hogy körülöttem kedvtelve kacagnak a leányok s a mamák a szép huszár ötletén, de ő megfogta a kezemet . . . A méltóságos asszonyra néztem: ő mosolygva intett, hogy csak menjek . . . Hát felálltunk a négyesre. „Kinevetnek . . .” mormogám félén-

ken, ahogy a baterem káprázatában körülnéztem. Ő rám pillantott . . . úgy emlékszem a szavaira; azt mondta: „Nagysád velem táncol, akkor senkinek sem szabad nevetni! . . . „Majd nem fognak nevetni!” tévé hozzá aztán és bosszusan pillantott végig a colonneon. Belekapasz-kodtam a karjába . . . Olyan különösen nézett rám . . . éreztem, hogy voltaképp most néz meg először igazában. És — ne tessék kinevetni, — de én azt éreztem, hogy meg van lepetve, hogy csunya-búnak gondolt, mint a milyennek most talált. Oh az az érzés, mikor átfogja a derekamat s a fordulónál magához szorított. Én istenem, csoda-e, hogy én szegény teremtes elvesztettem a fejemet? . . .

*

Hiszen tudom, hogy azok a tiszték csak azért beszéltek össze, hogy megbosszantsák Adriennet! . . . De hát mégis nagyszerű volt életemnek ez az első és utolsó bálja. Tessék csak elképzelni: engem, azt a szegény, csunya gouvernantot megtettek bálkirálynőnek! A hányan csak voltak, mind belementek a juxba és mind körülöttem forgolódtak.

Lefoglalták minden táncomat, — nem is: ugyeszlólván csak velem táncoltak már s a kisasszonyokat ülni hagyták. Még az öreg örnagy is az udvaromba állt; most is hallom a szavát, mindig azt morogta a hátam mögött: „gar nit übel, — tanzt famos! . . . Hisz emlékszem én, hogy közben tán nevettek is nagyhangu bókjaikon, hogy a hátam mögött kacagtak is rajtam, de mámoromban félreélegettem én akkor mindezt. Még az elhanyagolt kisasszonyok is mulattak eleinte az eseten, de később aztán

megharagudtak. Később már megootránkoltak a mamák is . . . Én láttam ezt, láttam az Adrienne sápadt arcát, de hiába, nem tudtam segíteni a dolgon. Nem lehetett a jókedvű tisztékkel birni. Forgott velem a világ . . . Engem ünnepeltek, — felköszöntenek, mint bálkirálynőt! . . . Mikor végre aztán a szép huszár nem Adriennel, hanem velem nyitotta meg a kotillont, akkor . . . akkor egy pillanatra meglepedkeztem magamról. Ah istenem, akkor azt hittem, nekem is lehet jogom a boldogságra . . .

A szegény vén leány arca elé tartá a zsebkendőjét s fudokolva hallgatott el egy percre, Aztán szégyenlősen fordult el s alig hallhatóan folytató.

*

Igazán úgy szégyenlem magam . . . Nem tudom én azt elmondani . . .

. . . A bál végén lehetett, tán valami szünet alatt. Nem emlékszem, hogy kerültem oda, csak azt tudom, hogy ott állottam vele kint a verandán. Gyönyörű holdas éjszaka volt. Eleinte többen voltak tiszték körülöttnk, de aztán kacagva hagytak bennünket magunkra . . . Csak villogó tekintetei és remegő ajkai láttam. Szinte féltem tőle, reszkettem, mint a nyárfalevél. Éreztem a veszedelmet, de én istenem, olyan édes volt az . . . Mámoros lehetett kissé, mert az a pezsgőspohár, melylyel a holdat felköszöntette, egyszerre csak kibillent az ujjai közül s ezer darabra tört össze a pallón . . . Suttogott, beszélt hevesen s mind közelebb állt oda hozzám. Mig most is látom, hatalmas mellén milyen szilajon feszültek meg atil-lája sujtásai . . . Velem forgott a világ, nem értem, mit beszél, csak annyit hallottam: „Csinos . . . egészen csinos ez a csunya leány! . . .” Olyan

MOLL SEIDLITZ POR MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ és SÓ

fejtülmulhatatlan háziszor miradama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott kivoltézni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintával.

Legjobb tájdatomestillapító bedürszölés, csusz, kőszvény és egyéb meghűlési hajóknál. A rakárakban ólommal zárt (lembirt) üvegekben 90 kralcárával kapható. MOLL készítmény kérendő.

got abba a nagy alkotásba, és abba a nagy közjogi helyzetbe, amit ez a törvény teremtett. Ezt állítottam, állítom most is, és igyekszem bebizonyítani, hogy a t. képviselő urnak szemrehányása nem alapos. Azt mondja a képviselő ur, hogy hát Magyarországnak nem volt önállósága ezelőtt? Mit beszél a miniszterelnök erről? Meg kellett azt szerezni? Nem volt az élő jog, nem létezett az ezelőtt? Hát, kérem, én ezt nem mondtam. Én azt mondtam, hogy fenntartotta közjogi és belkormányzati önállóságát, azt mondtam, hogy megőrizte azt. (Ugy van! jobbfelől.) Fenntartani és megőrizni pedig csak azt lehet, ami van. Nem mondtam, hogy azt visszazserezte, hogy megszerezte, hanem azt mondtam, hogy fenntartotta. (Helyeslés jobbfelől.) és hogy milyen skrupuloz tartottam magamat és precíz kifejezéssel ezen részében is beszédemnek a törvényhez, erre nézve felolvasom az 1867. XII. t. c. első nagy bekezdését, amelyben az van (olvassa):

Felzáróltá az országgyűlést. — Ő felsőre — hogy a pragmatika szankciónak, mint köleszőnösen elismert jogalpnak elveiből kiindulva, gondoskodnék oly módokról, melyeknél fogva, mind Magyarország és társországainak a pragmatika szankció által is biztosított közjogi és belkormányzati önállósága, mind a birodalom bizottságának és együttmaradásának életfeltételei sértetlenül megővassanak.

És mit mondtam tegnap én? Én azt mondtam: De midőn ezt tette, t. i. midőn az 1867. XII. törvények levonta a közös védelem konzekvenciáit és formulázott a közös ügyek alakjában, fenntartotta Magyarország törvényhozási, közjogi és belkormányzati önállóságát és továbbá azt mondtam: midőn megadta a monarchiának, ami a monarchiát, megtartotta az ország számára azt, ami fejlődésére, állami életének biztosítására és boldogulására szükséges, és alkalmas alapot teremtett:

midőn tehát ezeket mondtam: igaza van-e a t. képviselő urnak?

Tisztelt képviselőház! Méltóztassék itélni, nem tartottam-e magamat híven, nemesak értelmileg, de szószertint az 1867. XII. törvényekhez, és lehet-e nekem azt szememre vetni, hogy értelmet akarok becsémpészni, szavakat akarok behozni, melyek a törvény világos tendenciáját elferdítik? Inkább én mondhatom és mondok, hogy a képviselő ur tér el a törvénytől és midőn engem akar rajtakapni és keres eltéréseket: ő tért el és nem én. Ezt akartam kegyes engedelmükkel bebizonyítani. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

(A fejlődés.)

És most végezéül csak egyetlenegy észrevételt akarok még tenni. A t. képviselő ur azt mondja, hogy amit a miniszterelnök arra nézve felhozott, hogy ennek az országnak mai állami, gazdasági és kulturális helyzete mégis más, mint valami harminc évvel különös vad mosoly volt a szája körül. Egyszerre derekam körül éreztem a karjait. Ahol hozzám ért, mintha tüzet fogott volna szegény tikkadt testem. Megölelt... olyan erőszakosan, olyan vadul szoritott oda magához, hogy szinte elakadt a lélekzetem. De olyan kimondhatatlanul jó volt ez az erőszak... Tehetetlen vergődtem a karjai közt. Atillája sujtása egész felkarcolta a nyakamat... Behunytam a szememet.

... Aztán úgy éreztem, ajkaimon meggyul a vérem... Megesékölt. Ne tessék kinevetni, de... de igazán megcsókolt... Ah, Istenem, akkor esókoltak meg egyszer, egyetlen egyszer életemben... Szilajon nézett rám: „szeret... szeret?” Én is ránéztem. Valóságilag megijedtem a kegyetlen, de igéző mosolyától. Oly jó volt ott az ő karjai közt... Ránéztem, könyörgően, esdeklősen s emlékszem, összetettem, mint egy imára a két kezem s komolyan így feleltem:

— Szeretem... örökké szeretni fogom... Óh, szeressen engem is egy kicsit!...

Könnyek gyűltek a szemembe. Éreztem, a mint esőnösen lefolytak az areomon. Ő csak nézett rám s a szája körül elhalt a mosoly. Nagyon komolyan mondhatam neki, amit mondtam, mert egy pillanat alatt magához tért a mámorából. Zavartan eresztett el... Aztán, mintha bosszusan mormogott volna valamit. Én megijedtem... Ahogy elengedte a derekamot, valami brelok leestett az óraláncáról a földre. Ösztönszerűleg utánnyaltam, de ő hamarabb felvette. Odabentről léptek zaja hallatszott. Sietősen nézett körül, aztán hozzám lépett s a kezembe nyomta az óraláncáról leestett brelokot.

— Ezt magának adom emlékül, mormogá, — gondoljon rám... majd... majd... visszajövök valamikor...

Azzal a közelgő társaság elé futott. Én magamra maradtam a verandán a holdas éjszakában. Nézetem a kezemben maradt emléket. Egy pici medaillon volt, melynek türkizébe egy amorfei volt belevésve. — Többet nem láttam...

ezelőtt, ez nem sokat bizonyít, mert — mondja — hiszen ők az ellenkezőjét nem állították. Bocsánatot kérek, a t. képviselő ur így interpretálta Komjáthy képviselő ur szavait, pedig, bocsánatot kérek, ezek nem így voltak mondván. Ha úgy méltóztatott volna Komjáthy t. barátomnak odaállítani a kérdést, mint a t. képviselő ur azt most oda interpretálta, hogy ők csak úgy értették, hogy Magyarország állami élete nincs úgy kiborítottva, különösen kifelé, akkor semmit sem válaszolhattam volna. De én csak arra válaszolhatok, amit hallok. Komjáthy Béla képviselő ur pedig egyenesen azt mondta, hogy ez a közönséges alap semmit sem ér, mert ezen a közönséges alapon a megsemmisülés felé megyünk. Lehetett nekem ezt másképp érteni, mint úgy, hogy a t. képviselő urak az 1867—68-ban fennállott állapotot jobbnak tartják és úgy látják, hogy minden téren a lejtőjén vagyunk a megsemmisülésnek. Ezért kellett nekem bizonyítani legalább is annyit, hogy ez iszonyú tulzás még az önök szempontjából is, a mi szempontunkból pedig olyan tétel, amelynek az igazságát el nem fogadjuk. (Élénk helyeslés jobbfelől és a közepén.)

A t. képviselő ur azt mondja most, hogy hiszen amit a miniszterelnök ur mondott és amit bizonyított adatokkal, abban van valami; de hát mi lehetett volna ebből az országból, amelynek ekkora ereje van és amely ekkora rezultátumokat mutat fel a fejlődésében, ha ez a kiegyezés nem történt volna meg?

Hát, t. képviselő urak, erre én egy képpel, vagy adatokkal, vagy tényekkel válaszolni nem tud.k: mert akkor azt előbb meg kellene próbálni, attól pedig az Isten menten. (Derültség és tetszés jobbfelől.) De igenis válaszolni tudok azzal, — és ez talán közelebb fekszik és nagyobb bizonyító erővel bír, — hogy mi volt akkor és mi van ma. Hát önök más nézetet vannak. Tisztelem ezt a nézetet. De én azt hiszem, hogy akkor veszélyes rázkódások, bajok, visszacsúszás állottak volna elő, és az állott volna elő, hogy mindaz az erő, amely ebben az országban van — és hála Istennek, hogy van — és mindaz az erőforrás, ami nem volt feltárva és mindaz, ami szunnyadt, akkor nem ébresztetett volna fel, nem lett volna feltárva, nem lett volna életre hívva és az az ország nem fejlődött volna úgy, ahogy fejlődött. Még ha azokat a veszélyeket, azokat a rázkódásokat, azt a stagnációt is, ami az ellenkező politikának rezultátuma lett volna, ha akkor a kiegyezés nem jön létre, nem tekintjük is, annyi bizonyos, hogy ha az a lekötöttség, amiben az ország volt, — még sok ideig tartott volna, akkor, amikor az európai államok a gazdasági és kulturális téren oly rohamos nagy haladást tettek, elvesztették volna az időt, hogy 300 éves elmaradásunkat, melynek folytán a legprimitívebb állapotban voltunk, pótolhattuk volna és talán nem is lehetünk volna később abban a helyzetben,

Ugy-e nem nevet ki?.. Ez a kis medaillon az én életem regénye, az az én szerelmem története, az volt az én égvéyes boldogságom talizmánja. Nem tudja azt halandó ember, mit éltem én át azzal az amorfejes türkiz kövel...

... Pár napig olyan voltam, mint egy örült. Nem egyszer azon a ponton voltam már, hogy gyalog utána szököm a regimentek. A házbélek mulattak az eseten s bosszusan csipős megjegyzéseket tettek rám. De semmiféle kiméltetlen tréfájk nem tudott engem kihozni a tragikus komolyságból. Nem láttam én senkit és semmit, álom volt nekem az egész környezetem... Néha úgy éreztem, nem bírom tovább, meg kell futnom... Azt gondoltam, történni kell valaminek, valami egotbontó nagy dolognak. Hittem az én huszáromban, hittem, hogy szeret. Azt mondta: gondoljak rá, majd eljön ő... Oh igen, el fog ő jönni... Majd ír ő nekem... Sob, Istenem, hetekig, hónapokig vártam a leveleire hiába! Hogy ápoltam azt a sebet, melyet az atillája sujtása felkarcolt a nyakamon! Mennyiszer felkarcoltam újra, csakhogy valahogy be ne hegedjen!... Hát persze, a várva-várt levél csak nem jött meg. De különös: ez a esalodás a világért so lóhasztotta bennem szenvedélyemet! Szokva voltam én a türechez, szenvedéshez. Sziklaszilárdan maradt meg bennem az a tudat, hogy neki egy uapon el kell jönnie éretem. Belenyugodtam ebbe, félre tettem ezt az édes gondolatot s addig is, a mi ő személyesen visszajönne, az ő pici helyettesére pazaroltam szegény bolond lelkeim minden gyöngédségét...

Az a kis türkiz medaillon!... Az lett az én egész világomná, egy olyan szerelmes mindenség, amelyre tán maga a valóság sohasem is képes! Félénken ösmérkedtem meg vele... Naphosszat, hetekig nézegettem én, amíg végre remegve megmertem szólítani. Lassan aztán megbarátkoztunk. Mintegy ő neki magának elpanaszoltam neki bánatomat, tanácsot kértem tőle aggályaimban. S az a kis türkiz kö mindig meg-

hogy ezt megtegyük, ha a kiegyezés meg nem kötetik és sokáig késik, — azt hiszem — elvesztették volna az idejét annak, amit akkor nagy sietséggel és erőnk megfeszítésével meg kellett tennünk, hogy nem is tudjuk utólrani a Nyugot kulturálmait, de legalább annyira tudjuk az országot vinni, hogy megállhasson mellettük. (Ugy van! Ugy van! jobbról és a közepén.)

(Feladatok.)

És a t. képviselő urnak az a bizonyítéka, amit most felhozott az osztrák bizottsági jelentésekről, engem egy cseppet sem zavar meg. Ne gondolja a t. képviselő ur, hogy nem ismerem, tegnap is tanúságot tettem róla, hogy igenis sok a tennivaló, sok a baj, sok a hiány, sok a hézag, sok az ür, sok a megoldatlan kérdés és sok az el nem ért és megoldatlan feladat, ezt én mind tudom; de állítom, amit állítottam tegnap, hogy sok történt és hogy ha kitartó munkával ezen az uton haladunk a fejlődés terén ez irányban és meg tudjuk tartani ezen az uton az országot, talán uraivá tudunk lenni azoknak a bajoknak, mert annak a Scepanovszky előadó urnak nagyon tanulságos, igen sok szakavatottsággal készült tanulmánya és jelentése — az végre is az ő bizottságának nézete, amelye én előttem is nagyfontosságú, mert oly nagytekintélyű testületé, de abból én is tudnék idézni mást is.

Ez az osztrák bizottság többségének nézete. És méltóztassék elolvasni az ellenzéki képviselőknek, az ellenzéki lapoknak a véleményét, hogy a képnak, az éremnek a másik oldalát is lássák, a kettőt egészítse ki. Egyedül dirigáló, egyedül mérvadó nézetnek talán nem lehet elfogadni sem egyiket, sem a másikat. De akárhogy legyen...

Barta Ödön: Hát Ausztriában az ellenzéknek van igaza?

Szóll Kálmán miniszterelnök: ... előttem mérvadó az, amit én az országunk helyesen felfogott és tisztán látott érdekei szempontjából célszerűnek, alkalmasnak, helyesnek tartok, úgy a közgazdasági mint más kérdésekben. Legjobb meggyőződésem szerint ezzel fogok előlenni a törvényhozás elé, a törvényhozás azt meg fogja rostálni, bírálni és a törvényhozás bölcsesége fog dönteni.

Kérem a költségetves elfogadását. (Hosszas élénk tetszés és helyeslés jobbfelől és a baloldalon.)

Barta Ödön félreértett szavait magyarázza. Nem becsapásról, hanem becsúszásról beszélt.

(Szavazás. A kabinetiroda.)

Elnök: Felteszi a kérdést szavazásra. A Ház többsége a költségvetést általánosságban elfogadta.

Kövelekezik a részletes tárgyalás. A királyi udvartartás költségvetését szó nélkül elfogadták.

A kabinetiroda költségvetéséről: Komjáthy Béla: Kifogásolja, hogy a kabinetiroda nem magyar, de a működését és szervezetét

tudott vizasztalni engem. Éjjel-nappal a nyakamban hordtam, — azzal ébredtem, azzal szunynyadtam, hogy őt, a medaillont esókoltam...

Mint ahogy a fősvény az ő titkos helyére, lopva, garmadába hordja össze a kincseket, úgy kezdtem én e türkizkö köré rakogatni félénk ábrándjaimat. Ott voltak már a pici rejtkehelyen a báli emlékek... Minden muló nap új meg új álmokat hozott nekem s ez álmok édes kincseit hűségeken mind oda raktam én a medaillonomba. És így csak nőtt, — mesésen nagyra nőtt az én hű szerelmem vagyona a körül a kis emlékek körül. Félév múlva már esodálkoztam, hogy hogy férhet el egy ekkora mindenség egy ilyen kis gyűszűnyi helyen... Szédítő birodalma volt az a gyöngéd ábrándoknak, — országok voltak benne, amelyekben, ha elindultam, nem egyszer eltvedtem... Ah hogy féltem az Aggodalmak Országától!... Ide voltak eltve összes kételeyeim. Olyan volt ez nekem mint egy temető, ahová csak imádkozva mertem bemenni. De annál jobb szerettem sétálni a Boldogság Országában. Ez volt a mi szerelmünk paradicsoma... A hideg őszi és téli esteken örök tavaszban jártam én itt ő vele... Micsoda tündéri tervekét szőtünk itt a jövőre!... És csak azt tessék meggondolni, hogy ezek a tervek, ezek mind valóság voltak én nekem! Este, amint lefeküdtem, türkizemet nézve aludtam el. Csak rákellert nézmem s egyszerre benne voltam a tündérországnak. Alomban aztán olyan messze paradicsomokba vitt el a talizmánom, amelyekről nincs fogalmuk a halandó embereknek.

Azt mondom: talizmán... Nem üres szó ez. Varázserő volt annak a türkiznek, valami babonás, titkos ereje. Ha velem volt, úgy éreztem, vértözve vagyok minden ellen... Ha hozzá fohászkoztam, akár a legnovetesebb apró kívánságomban, minden sikerült nekem. Egyszer vagy három napra elvesztettem. Azt hittem, megőrülök, meghalok... És tetszik-e tudni, hogy tényleg nagybeteg lettem? Mikor ugyszólván felhútam még egyszer utólrára a keresé-

sem találja kielégítőnek. Válaszol a miniszterelnök tegnapi beszédére s ama reménynek ad kifejezést, hogy a miniszterelnök vagy a tények elősorolásával alkalmat fog neki nyújtani a gyanúnak megcáfolására, vagy pedig kijelenti, hogy nem volt oka olyan gyanút feltenni, melyet a sajtó egyrésze a miniszterelnök tegnapi beszédének ő róla vonatkozó részében talált. Kijelenti, hogy kötelességet mint képviselő ezentul is úgy fogja teljesíteni, mint azelőtt. A tételt nem fogadja el.

Szell Kálmán miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk!) A t. képviselő ur hozzám intézett kérdésére kötelességem felelni. (Halljuk! Halljuk!) A kabinet-iroda költségei nem képeznek közös költséget. Amint a t. képviselő ur látja és tudja, a budgetben a kabinet-iroda költségei felerészben terhelik Magyarországot, felerészben pedig az osztrák tartományokat, éppen úgy, mint ahogy a törvény kimondta, hogy közös lévén az uralkodó, ebből folyóan az udvartartás is közös, de Magyarország kijelenti, hogy miután ez a pragmatika szankcióból sem folyik okvetlenül, az udvartartás költségei nem közösen viselendők, hanem Magyarország részéről felerészben. (Helyeslés jobbfelől.)

A tisztelt képviselő urnak azon kérdésére, hogy miféle törvény alapján van ez így; továbbá, hogy az ő felségének magánirodája-e vagy sem és hogy van-e intézkedés téve arra nézve, hogy ott illetéktelen befolyások ne gyakoroltassanak a magyar ügyekre — egyszerűen az a válaszom, hogy erről törvény nem intézkedik; mert hiszen sok dologról nem intézkedik törvény, de intézkedik egy harminc éves gyakorlat, amely a költségvetésben kifejezésre jut, ott alkalmazásba lett véve, tehát a törvényhozás harminc és néhány éven keresztül a kabinetiroda költségeit magyar részről felerészben a költségvetésbe felvette és hogy ha specialis törvény nincs is róla, van harminc éves budgettörvény, amely ezt a gyakorlatot szentesítette.

Ami azt illeti, hogy ott gyakorolnak-e illetéktelen befolyás a magyar ügyekre, legyen a képviselő ur megnyugodva; a kabinet-irodának szervezete, az ott kinevezett funkcionáriusok alkalmazása a lehető legjobb, a lehető leghelyesebb és a lehető legalkalmasabb kezekben van és nem történik semmi olyan, ami e részben a legkisebb aggályt is motíválná. A magyar ügyeket magyar funkcionáriusok látják el és kellő számmal vannak abban a kabinet-irodában magyar funkcionáriusok, amint voltak mindig és pedig erre való, nagyon hivatott és nagyon kiváló emberek, mint például — akit említett a képviselő ur is — az azelőtti főnök, akinek elvesztése nagy csapás volt Magyarországra a közügyre nézve s amint ma is kiváló, jelentékeny szakemberek kezelik ott ezen ügyeket, olyanok, akiknek irányában a legnagyobb és a legteljesebb bizalommal viseltethetünk.

Ezeket voltam hátor a kabinet-iroda költsé-

sére indultam s megtaláltam, egyszerre egészséges lettem. De nemcsak rajtam tudott ez a türkiz segíteni, hanem másokon is. Egyszer a kis Maidyt gyógyítottam ki, egyszer meg — tudtán kívül — magát Adriennet. Csak rá kellett a betegnek a nyakára akasztani a medaillont... Utóbbi időben már el is kereszteltek boszorkánynak. Ne tessék engem kinevetni, — tessék elhinni, igaz ez, amit én mondok...

*

Az én türkizem, az volt az én egész életem! Aki magányos, bensős életű ember, — aki tudja, mit tesz az hosszú időn át élni egy szerelmes titokkal, az meg fog érteni engem. Erősebb lett bennem a medaillon szerelmes világa még a valóságos szerelemnél is... Hűségesen vártam bálványomat, gyakran türelmetlenül vártam, de úgy éreztem: ezzel a talizmánnal akár halálom órájig tudnék várni rá. Ennek a talizmánnak a világa már független a valóságtól, — ha őt magát el is vehetik tőlem, ezt a talizmánt már nem veheti el tőlem senki sem!...

*

A szegény szürke leány elhaltatott. Oda-kintől a yisszartói társaság vig kacsaja hallatszott be. Összerezent s aztán fuldokolva, sietősen így szól:

— És mégis elvették tőlem... Ő maga vette el...

— De hogyan, az istenért?

— Egy évre rá történt... A század ismét manőveren volt a környéken... De a tiszték nem nálunk voltak szállva, hanem a szomszédban Dormándyékknál. Hozzájuk mentünk vizitbe... Én azt hittem, meghalok, mikor megláttam a szalonban... Ránéztem, ő is rám nézett... Emlékszem, még azt gondoltam: óh milyen jól megőrizte a titkunkat ő is! Ugy tesz, mintha nem is ősmenne... Beszéltek körülöttem, hogy a szép huszár vőlegény... Szánakozólag mosolygott: hisz ezt is csak a világ félrevezetésére híreszteli magáról!... Ah istenem....

geire nézve hozzám intézett kérdésekre válaszolni, kérve a tisztelt Házat, hogy e költségeket elfogadni méltóztassék.

A hozzám intézett másik kérdésre, amely azt a bizonyos kis kontroverziát illeti, válaszolok azzal, hogy azt, amit mondtam, egyszerűen felolvasom és abban a képviselő ur, gondolom, megtalálja a vástaszt, amelyet szívesen adok. Én azt mondtam, hogy remélem, engemet is azzal az objektivitással fog bírálani és ítéletet gyakorolni felettem, amely objektivitással méltóztattott az előző kormány előterjesztéseit és költségvetéseit tárgyalni, amely igazság és objektivitás iránt, amelyet pártállásától el nem térve tárgyalt mint költségvetési bizottsági elnök, annak idejében magam adtam kifejezést elismerésemnek. Ezt ismétlem ma is, ahhoz, amit tegnap mondtam, nem kell hozzátennem, elvennem belőle semmit.

Kérem a kabinet-iroda költségeit megadni. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Szavazásra teszi föl a kérdést. A Ház a tételt elfogadta.

(Országgyűlés.)

Polónyi Géza: Őszintén óhajta, hogy a kuriai bíraskodásra vonatkozó törvény minél előbb megalkotható legyen egyenesen és kifejezetten azzal a céllal, hogy annak a jövő évre a hatása már az idén biztosítsák.

A mi közjogunknak s egyáltalában jogtörténeti fejlődésünknek mindenestre egyik kétségtelenül kimagszó tényezője az országgyűlés. Gyakran jutunk azonban abba a helyzetbe, hogy az egyes kérdésekben alkotott precedensek tekintetében csak hosszú keresés után tudjuk kipuhatolni azt, egy-egy ülés alatt gyakran nem is lehetséges, hogy ezeket megállapítsuk. Őszinte óhajta, hogy a gazdasági bizottság vegye figyelembe, nem volna-e esetleg célszerű, ha a különböző nagyobb jelentőségű elvi határozatok és pedig a házszabályokra vonatkozók is lehetőleg összegyűjtessenek és alkalomadtán a képviselők rendelkezésére bocsátassanak.

Elnök: Bezárná a vitát s felteszi a kérdést. A Ház elfogadta a tételt.

(Közösügyi kiadások.)

Komjáthy Béla: Elvi okokból a tételt nem fogadja el.

Megnyugtatót vár a miniszterelnöktől, miképpen érvényesíti a magyar kormány befolyását a külügyek vezetésére. Kérdi, miért nem hozzák a fontos külügyi okmányokat a magyar országgyűlés tudomására, miért nem érvényesül a külügyi hivatalban az ország sulyának megfelelően a magyar elem?

Major Ferenc: Ipariacok teremtésének szükségét hangoztatja s a tengerészet fejlesztését óhajta. A tételt elfogadja.

Szell Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Én csak azt akarom kijelenteni a hallott kifogásokra, különösen azokra, amiket Komjáthy képviselő ur tett, hogy ismerem, amint március elsején mondott programomban is kijelentettem, a törvény által reám mért

Aztán végre nem bírtam tovább magammal. Kezdtém nyugtalan lenni. Bejött az egyik kis szalonba cigarettáért. Nem tudom már, mit kérdeztem tőle, de megszólítottam. Bizonyára furcsa volt a hangom, tán ideges a modorom... esudálkozva nézett rám.

— Parancsol?

Iszonyatos aggodalom fogott el. Nem tudtam, mit mondjak. Reszketve huztam elő a medaillont. Egy darabig játszadoztam vele, aztán hanyagul kérdem:

— Bocssáson meg főhadnagy ur... de... de ősmerté az a medaillon?

Láttam rajta, hogy a legjobb akarattal keres és kutat magában. Nézett rám, aztán a türkizre s végül udvarias zavarral lépett hátra.

— Nem értem, kisasszony... bocssáson meg, valami tévedés lesz a dologban... Én nem ősmertem azt a medaillont...

Hívták onnan beljéről, a szalonból. Ránéztem: nem, nem volt az tettetés nála... Egy darabig még zavartan mosolygott, aztán sietve ment el.

Jöttek. A szegény Senki kisasszony sietve törülte le a könyeit, Halkan még csak annyit suttogott, mintegy magának:

— Nem ismertem rá, de mindenkéfelett nem ismertem rá az én talizmánomra!... És ez vette el tőlem az én mindenségemet. Mikor másnap reggel ránéztem az én türkizemre, vége volt mindennek... Nem láttam a medaillonban többet semmit. Mintha kirabolták volna kincseim rejtekhelyét, nyoma se maradt többé annak a mesés világnak, amely nagyobb volt nekem az egész világegyeternél. Meghalt a talizmán, — és mintha az a titkos erő szemmelláthatólag is elhagyta volna a türkizt: maga a kő is halva volt másnapra. Szegény szívemmel együtt azon az éjszakán halt meg: azon az éjszakán a kék türkiz zöldre vált...

kötelességeket, a külügyeket illetőleg is. A külügyek, mint a védelemnek egyik közös eszköze, közzösek; azoknak vezetése diplomáciai és kereskedelmi tekintetben a külügyminiszter ur részéről történik, a két fél miniszteriumával egyetértőleg. A törvénynek ezt a rendelkezését szem előtt tartom, annak igyekszem megfelelni és minden tekintetben eleget tenni. Már akkor volt szerencsém kijelenteni, hogy az egész magyar közvélemény, az országos bizottságok helyeselték a mai külügyi politikát és magam is, már azelőtt és programbeszédemben is azon határozott nézetnek adtam kifejezést, hogy a külügyek vezetése oly irányban történjen, amelylyel én mindezekben egyetértek, s mely a monarchiának és Magyarországnak érdekeinek teljes mértékben megfelel. Öntudatos, biztos kézzel vannak megőve ezen érdekek a nemzetközi helyzetnek sokszor változó és kényes szituációiban. Amint történt ez a multban, a mostani külügyminiszter részéről feltehető; elvárhatja, gondolom mindenki, hogy ezen érdekek, ezután is meg fognak óvatni; és hogy e tekintetben a törvény által reám rótt kötelességnek elég fog tétetni, az magától értődik.

Elnök: Fölteszi szavazásra a kérdést.

A többség elfogadta a tételt.

A miniszterelnökség költségvetése hétfőre maradt. Az ülés két órákor végződött.

BELFÖLD.

Apponyi Albert válaszlól. A jászberényi nemzeti párt tegnap a Pannónia-földi nagytermében értekezletet tartott, amelyen körülbelül ötszáz Apponyipárti választó vett részt. Az értekezletet Bathó János közjegyző nyitotta meg, megismertetvén a választókkal a közelmultban lefolyt politikai eseményeket, melyek a nemzeti párti képviselőknek, köztük gróf Apponyi Albertnek, a szabadelvű pártba való belépését eredményezték. Erre Pethes Pál ügyvéd lendületes beszéd kíséretében a következő javaslatot terjesztette elő:

A jászberényi nemzeti párti választók mai napon tartott gyűlésükben a Szell Kálmán miniszterelnököt történt kinevezetése és programja folytán előállott új helyzettel foglalkozván határozatilag kimondják:

hogy a folyó évi március 2-án Budapesten tartott országos pártgyűlés határozatát magukévá teszik,

hogy nagynevű országos képviselőjüknök gróf Apponyi Albert urnak a szabadelvű párt kötelékébe történt belépését helyeslőleg veszik tudomásul,

s hogy mindezekből kifolyólag külön pártállásuk jogosultságát megszüntetnek találván, a párt feloszlását eszenell elhatározzák.

Együttal a mai ünnepélyes alkalmat megragadva, szeretettel és tisztelettel teljes mértékkel környezett országos képviselőjüknök, gróf Apponyi Albert ur iránt rendületesen ragaszkodásukat fejezik ki s öt mindenkor feltétlen bizalmukról biztosítják. Egyszersmind öt arról távirati uton értesítik.

Miután az értekezlet a javaslatot egyhangulag határozatá emelte, Konez Meuyhért prépost-plébános indítványára Szell Kálmánhoz üdvözölő táviratot intézett, amely így szól:

Szell Kálmán m. kir. miniszterelnök ur ő exellenciájának!

A jászberényi nemzeti párt mai napon tartott s feloszlását elhatározó gyűlése alkalmából nagy-méltóságod, mint a jog, törvény és igazság megteremtője iránt hazafiai mély tiszteletével összeforrott teljes bizalmat fejezi ki és kéri nagy-méltóságodat, hogy bizalmának e tiszteletteljes megnyilatkozását kegyesen fogadni méltóztassék.

Bathó János, a gyűlés elnöke.

Végül Konecs István volt polgármester általános helyeslés közt jelentette ki, hogy a volt nemzeti párt, mint városi ellenzék mindaddig tovább harcol, míg a törvény, igazság és a jog a városi közigazgatás terén is nem érvényesül. Erre az értekezlet gróf Apponyi Albert éltetése mellett eloszlott.

Gróf Apponyi Albert későbbben az üdvözölő telegrammra ezt sürgönyözte:

„Bathó János kir. közjegyző urnak. Hű és kitartó jászberényi barátaim szives üdvözlését mély halával vettem és új pártállásunkban változatlan elveink mellett, kérem további támogatásukat. Apponyi.”

Az országgyűlési szabadelvű párt hétfőn esti 7 órákor értekezletet tart, amelyen a kereskedelemügyi, a vallás- és közoktatásügyi és a földmivélelügyi tárcák költségvetését tárgyalják.

Félhivatalos félremagyarzás.

Budapest, március 18.

Azt osztrák politikusok az ő ködfelőlük mögöl meglehetősen homályosan látják a magyar eseményeket. Sejtésekből élnék s önmagukat rémitgetik vízióikkal. Ebből támadt az a módfeletti izgalom és idegesség, amely az osztrák politikusoknak most már úgy látszik állandó hangulata. A Széll Kálmán és Lukács László bécsi utazásához írt osztrák kommentárok világosan mutatják, minő szeretlen fokra emelkedett immár ez az idegesség a császárvárosban. Hogy nincs rá ok, azt lapunk vezérelke bőven kifejti. Itt csak annak a kóros izgalomnak meglepő dimenzióiról adunk számot, amely ma hirtelen meglepte az osztrák félhivatalosokat. A *Fremdenblatt* például ma reggeli számában a következő komünikét közli:

Nézetünk szerint csak kölcsönös véleményeserével biztosítható mindkét állámfelben a kiegyezés rendelkezései foganatosítása még abban az esetben is, ha ez Magyarországon a XII: 1867. törvények 68. szakasza értelmében történnek. Ha ezt már oly egyszerű kérdéseknél is fel kell tételeznünk, mint a vám- és kereskedelmi szövetség, még inkább hangsúlyoznunk kell ezt a véleményt a kiegyezési komplexus más, bonyolultabb kérdéseinél. Hiszen nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az augusztusi megbeszélések óta sok minden elváltozott Magyarországon. Azóta új kormány vette kezébe a gyepőt, s az akkori meggyezések oly változásokon estek át, amelyek már magukban véve újabb megbeszéléseket követelnek.

Ugyancsak a *Fremdenblatt* mai esti lapjában így korrigálja ki reggeli komünikéjét:

A magyar minisztereknek a kiegyezésre vonatkozó intencióiról szóló közleményt Budapestről olyan alakban terjesztették, hogy tényleg félreértésekre kellett alkalmat adnia. A budapesti lapokban megjelent közleményben azonban az áll, hogy ez idő szerint nincs szükség tárgyalásokra, amiért is Széll miniszterelnöknek és Lukács pénzügyminiszternek a legközelebbi napokban nem kell Bécsbe utazniok. Ez a fölfogás lényegesen különbözik a tegnap megtáviratozott közleménytől.

Ugyanerről a közleményről elmélkedik a prágai *Politik*, amely tudvalegőleg jó viszonyt tart *Kaisl* pénzügyminiszterrel. A prágai félhivatalos a következő ingerült hangú támadásra ragadtatta magát:

Mi szükségünk van Ausztriában kormányra, ha ezt az Ausztriát Budapestről dirigálják? E közlemény legikus feltétele az, hogy vagy egyetért az osztrák kormány a Széll-féle tervvel, vagy pedig tudja nélkül teremtetek oly szituációt, amelyen változtatni most már nem lehet. Az első esetben az osztrák kormány kötelessége szint vallani és a közvéleményt az egyezmények tartalmáról fölvilágosítani, a második esetben elvárja a Thun-kormány állásfoglalását e *fait accompli*val szemben, mert nem teszi fel Thunról és *Kaisl*ről, hogy ők egyszerűen az exekutorok szerepére vállalkoznának, végrehajtva a Magyarországon kibocsátott rendeleteket.

A cseh lapok azonkívül célzatosan híresztelik, hogy Széll Kálmán miniszterelnök legutóbbi bécsi tartózkodása alkalmával báró Chlumecyvel *politikai* tartalmu beszélgetést folytatott. Ezzel szemben kompetens forrásból vett értesülés nyomán kijelenti a *Fremdenblatt*, hogy ez a hír teljesen alaptalan. Széll Kálmán régóta nem beszélt báró Chlumecyvel politikáról. A magyar miniszterelnök pénzügyminiszter korából kollégája volt Chlumecynek s a két államférfi azóta is fenntartotta a barátságot, sőt Chlumecy báró évenként meg is szokta látogatni Széll Kálmánt ráfőt birtokán. Széll miniszterelnök legutóbbi bécsi tartózkodása ületéből tiszteletét tette Chlumecy bárónénál. A Chlumecy-házban töltött órák bizonyára Széll Kálmán legszebb emlékei közé tartoznak, politikáról azonban ez alkalommal nem esett szó.

Bécs, március 18.

A *Fremdenblatt* holnapj számában budapesti levelet közöl, amely a kiegyezési kérdéssel foglalkozik és

kifejti azt az álláspontot, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök ebben a kérdésben elfoglat. Rámutat arra, hogy Széll Kálmán hivatalba lépése óta már háromszor volt alkalma fényes beszédekben kifejteni a kiegyezés kérdésében elfoglat álláspontját és a legalaposabban megéafolni mindazokat a híreszteléseket, amelyek neki és az általa propagált megoldásnak *szeparatistikus* tendenciákat tulajdonítanak és amelyek különösen a cseh lapokban még ma is kísértőtenek. Konstatálja e levél, hogy Széll Kálmán ma is ugyanazon a gazdasági politikai alapon áll, mint a Deák-korszakban, amelyben politikai bölcsője állott.

Azt hisszük, — mondja a levél — hogy helyesen tolmácsoljuk a magyar miniszterelnök nézetét, ha rámutatunk arra, hogy nem annyira a törvény holt betűje, mint inkább a két állam gazdasági érdekei *összegyének helyes felismerése* szól legjobban a közöség mellett, ha egyes kérdésekben diverzenciák vannak is. A miniszterelnök célja és legmelegebb óhajta az, hogy a kiegyezés parlamentről parlamentre az 1867. évi XII. törvények 61. szakasza értelmében újították meg. Ami az ugynevezett *ischli* klauzultá illeti, Széll Kálmán azért nem járulhatott hozzá, mert az nincs összhangban a magyar alkotmány rendelkezéseivel, nevezetesen pedig a kiegyezési alaptörvényvel. Ha távol állott is attól az a tendencia, a lényege a megállapodásnak mégis csak az volt, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség kérdése pragmatikus ügygyé téessék, holott az 1867. évi XII. törvények 58. §-a tisztán és világosan megállapítja, hogy a kereskedelmi ügyek közösége nem a pragmatika szankcióból folyik és időről-időre közös meggyezéssel rendezendő.

A Széll-féle formulát az osztrák sajtó egy része agitációra használta fel, szeparatistikus tendenciákat tulajdonítva annak. De ebben a formulában nincs sem több, sem kevesebb, mint ami az 1867. évi XII. törvényekben, a kiegyezési alaptörvényben, tisztán és világosan benn van.

Az éppen az érdeme a Széll-féle formulának, hogy még a theoretikus, önálló vámerület jogi alapján is fenntartható volt a szabad forgalom és a vám- és kereskedelmi szövetség teljessége, ami által precedens is támadt arra az esetre, hogy, ha a vám- és kereskedelmi szövetség nem jönne létre, ugyanaz az eljárás alkalmazható 1904 után is. Hála a Széll-féle formulának, Ausztria-Magyarország a szabad forgalom egyoldalú fenntartásának ideje alatt is mint *gazdasági egység* szerepel, ami a közöség eszméjének szempontjából bizonyára nem támadhat meg.

Osztrák lapok jelentősi ellenében konstatálja a levél, hogy Széll Kálmán s Thun gróf és dr. *Kaisl* között a legjobb viszony áll fenn. Uj kiegyezési tárgyalásokról ez idő szerint nincsen szó; de mi sem szól az ellen a fellevés ellen, hogy arra az esetre, ha ily tárgyalások szükségeseznek bizonyulnának, azok más jellegű ülihetnének, mint a minő a két állam között szükségszerűen fennálló barátságos viszonyok megfelel. Széll Kálmán — így végződik a levél — tisztességes fegyverszűnetet téi lehetőséggé; vajha tartós béke következnék utána, amire mindkét államnak gazdasági érdekeik fejlesztésére oly égető szüksége van, minthogy a kiegyezési harc már eddig is véres és mély sebeket ütött rajtuk.

KÜLFÖLD.

Monarkikiánk és az Egyesült-Államok. A bécsi félhivatalos *Pol. Corr.* ma ezeket írja: A *Neue Freie Presse* tegnapi esti kiadásában Ausztria-Magyarország és az Egyesült-Államok cím alatt a két állam kormányának kölcsönös viszonyát ismertette a hazletoni eset szempontjából és nyilvánosságra hozta azt a jegyzéket, amelyet az amerikai kormány a február 4-én a washingtoni osztrák-magyar ügyvivőnek átadott. Mint értesülünk, a jegyzéknek nevezett lapban közölt szövege hiteles, jöllehet a külügyminiszteriumban nem ismerik a közlés forrását s határozottan tagadják, hogy a jegyzék félhivatalos uton került volna nyilvánosságra. A jegyzék tartalmánál kevésbé hiteles azok a fejtegetések és tényekről szóló adatok, amelyekkel az idézett lap a szöveg közlését kíséri. Legalább annak a fellevésnek, hogy az osztrák-magyar kormány is befejezettek tekinté ezzel az ügyet, ellent kell mondanunk, mert tudomásunk szerint a külügyminiszterium nem hajlandó a tárgyalá-

sokat megszakítani és az állampolgáraink érdekében támasztott méltányos követelések további képviseléséről lemondani.

EDITH BOSSZUJA

A *Budapesti Napló*, amelynek mindig törekvése volt, hogy regényrovatában a legnagyobb tért magyar íróknak engedje, ma kezd meg *Szántó* Kálmán

EDITH BOSSZUJA

című társadalmi regényét. *Szántó* Kálmán neve elég biztosíték azok számára, akik magas írói kvalitásokat, finom poétaleket, eredeti modern társadalmi filozofust keresnek a regényben.

EDITH BOSSZUJA

egyike a kedvelt regényíró legszebb munkáinak. Érdekes a milieuje, művésziileg szövött a meséje, finom az analízise. Reméljük, hogy *Szántó* Kálmán ezzel a regényével is nagy sikert fog az olvasóközöség körében elérni.

HIREK.

Budapest, március 18.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én uj előfizetés nyílt a *Budapesti Napló*ra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hírek. *Károly* és *Miksa* főhercegek, *Otthó* főherceg fia, ma délelőtt Voloscsába érkeztek, ahol két hónapig maradnak. — *Gizella* bajor hercegnő és *György* bajor herceg ma délután Voloscsából Triestbe utaznak. — A *cumberlandi* hercegnőjével ma déiben Gmundenből Kopenhágába utazott.

— Tisztelgés az igazságügyminiszternél. Az *Otthon* írók és hírlapírók köre ma küldöttségileg tiszteltgett *Plósz* Sándor igazságügyminiszternél, aki a képviselőház miniszteri szobájában fogadta a küldöttséget, amelynek tagjai voltak, *Rákosi* Jenő vezetése alatt: *Radó* Antal, *Sajó* Aladár, *Iovag* *Falk* Zsigmond és *Kovács* Dénes. *Plósz* Sándor miniszter megköszönte az üdvözlést. Ő, ugymond, szívvel-lelekkel az *Otthon*hoz tartozónak tekinté magát, hiszen eddig kifejtett munkásságából éppen az volt a legfáradságosabb, melyet tollával végzett. És éppen azért, mert az *Otthon*hoz öszintén szívvel ragaszkodik, némi szögyenközöséssel fogadja a küldöttség tisztelgését, mert eddig teendői miatt nem kereshette föl az *Otthon*at annyiszor, a hányiszor szerette volna. Igéri azonban, hogy helyre fogja pótolni a mulasztást. Még egyszer köszöni a szives megemlékezést. A miniszter aztán még rövid ideig beszélgetett a küldöttség tagjaival, a kiáltó barátságos kézszerítással bucsuzott el.

— Uj titkos tanácsos. A hadsereg rendeleti közlönye közli, hogy *Kleisch* altábornagy, pétervári katonai meghatalmazott, mai állásában való 25 éves kiváló működésének jubileumára a titkos tanácsosi méltóságot kapt.

— Kitüntetés. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, *Bivó* Zsigmondnak, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület helyettes-igazgatójának a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a *Ferenc-József-rend lovagkeresztjé*l adományozta.

— A Budapesti Újságírók-Egyesülete holnap, március 19-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja az évi közgyűlést. Az egyesület fölkeri a tagjait, hogy a közgyűlésen minél számosabban jelenjenek meg, hogy a közgyűlés határozatra képes legyen.

— Tisztelgés a műegyetemi rektoránál. A műegyetemi kör küldöttsége *Zerkovits* Rudolf és *Számuelly* Viktor vezetése alatt ma déiben tisztelgett *Kisfaludy-Lipthay* Sándor műegyetemi rektorán nevenapja alkalmából. A rektor szivesen fogadta az ifjuság küldöttségét és kijelentette, hogy úgy, mint eddig, a jövőben is szivesen fogja viselni az ifjuság érdekeit.

RENDELIENEK CSAK

a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
specialista loden-öltönyökben
Bécs. IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

LODEN	Iskola-öltöny	3.50
LODEN	Finu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

LODEN	Sacco vattával bélelve	6.—
LODEN	Szőrme-sacco	10.—
LODEN	Vadász-sacco	9.—
LODEN	Vadász-bunda	18.—
LODEN	Kocsis-bunda	20.—
LODEN	Utazó-bunda	35.—
LODEN	Szőrme-mencsikoff	40.—
LODEN	Gazdászati bunda	16.—

— **A pápa betegsége.** A pápa egészségi állapotáról ma — mint római tudósítónk táviratolja — a legkülönbözőbb hírek keringtek Rómában. A legtöbbet mond az a körülmény, hogy már a vatikáni körökben is foglalkoznak a pápaválasztás eshetőségeivel. A pápa állapota olyan, mint egy kiálló méhes, melyből pereről-perere fog az olaj... Csodálatos rugékonysága egy negyedév óta mind alább szállt. Ereje folyvást hanyatlak, és az orvosi tudomány nem segíthet rajta. Olyan gyöngö már, hogy tegnap éjjel félrebeszél. Erősítő szert adtak neki és attól kissé magához tért, másnap azonban teljes lelki fátsultság vett rajta erőt. Ha még egyszer kiheveri a krízist, úgy a konklaue megint letűnik egy időre a napirendről, ellenkező esetben a konklaue összejelése már csak hónapok, vagy talán csak hetek kérdése. A biborosok hallgatnak a pápa utódjáról, mert még félnek az élettől. Különben *Gotti* biboros, akiről mint a jövő pápájáról beszélték, nem valami kedvelt személyiség, esetleges megválasztása még sincs kizárva. *Rampolla* a spanyol szavazatokra számít. A két *Vannutelli* iránt nem valami nagy a bizalom. A biborosok kollegiuma most mindössze ötvenhat tagból áll. Ha a pápa nem tart konzistoriumot, akkor nagyon különös és szokatlan viszonyok közt fog a konklaue összejelni. A konklaue hat tagja ugyanis testi hiba miatt nem vehet részt a pápaválasztáson. Az ausztriai biboros a távolság miatt nem fog megjelenni, *Gibbon* *baltimorei* biboros pedig valószínűleg későn fog érkezni. Ilyenformán negyvennyolc tagból fog állni a konklaue, s azok közül huszonhat tag olasz.

— **Részvétíratok Apponyi Alberthez.** A főrendiház elnöke gróf Apponyi Alberthez édesatyja, gróf Apponyi György halála alkalmából részvétíratot intézett.

Elnöki tiszttem legfájdalmasabbját teljesítem, — úgy mond a részvétírat, amelyet gróf *Károlyi* Sándor írt alá — amidőn a főrendek megbízásának eleget téve, a fájdalom és a nagy gyász első pillanataiban, részvétüket Méltóságodnak tolmácsolom, tudván azt, hogy ezzel sebezte szívére írt, bánatában pedig vigaszt nyújtani képes nem vagyok. Mégis, habár Méltóságod a boldogultban a szerető és gondos családapa mintaképet méltán keszergi, tudom azt, hogy a boldogultban a Király kipróbált hű tanácsosát, a haza kiváló fiát, a főrendiház pedig szeretettel méltó díszes alakjai egyikét gyászolja, kinek a trón és a haza körül végzettségek időkben szerzett érdemei érettséggel vannak a történelem évilapjaiba bevésvé s amelyek szövetségül szolgálának az utókor nemzedékeinek és épp ez készlet a jelen pillanatban a Méltóságos főrendek ósztinte részvétét nyilvánítani.

Említettük, hogy Nagyvárad városa is részvétíratot intézett gróf Apponyi Alberthez atyja halála alkalmából. Apponyi e részvétíratra köszönő levelet intézett *Bulyovszky* Józsefhez, Nagyvárad város polgármesteréhez:

Boldogult Atyám — írja Apponyi levelében, minden újabb sérelem alkalmából, gyakran alkalom nélkül is, szakadatlanul kért, tiltakozott, sürgött, hangszólta a nemzet elévületben jogait, minden kinalkozó tért elfoglalt, nem törődve kegyvesztéssel vagy félreismeréssel és így *lankadatlan munkával egyengeltette útját a nemzeti feltámadásnak*. Ebben az előkészítő munkában a pártatlan történetírás máris felismeri a kegyvesztésnek egyik nélkülözhetetlen előzményét: az ország élvezi e faradhatatlan tevékenység egész hasznát: önmagának a boldogult atyától sem nem várt, sem nem kíván semmit, ragyogó példáját adva a legteljesebb önzetlenségnek, melylyel a közélet terén valaha találkozottam.

Méltán bírja tehát atyám emléke azoknak is tisztelétét, akik vele homlokegyenest ellenkező meggyőződéseket tápláltak és méltán bírja az egész nemzet kegyelét. Nekem pedig ez a nemes atyai hagyomány szolgál vezéresillagul politikai pályámon, melynek minden mozzanatát a boldogult oly példátlan atyai szeretettel és egyszersmind éles bíráló szemmel kísérte, csodálatos szellemi rugékonysággal fel fogva a változott viszonyok igényeit és önállóan fejlődött meggyőződéseim jogosultságát. Sokat, nagyon sokat veszték vele, de édes vigaszt találak abban a gondolatban, hogy az együtt atét felszabadnak nem volt egy órája sem, mely e hosszú idő emlékeibe disharmoniat vegyítene és vigasztal az is, hogy a boldogult szeretett hazájának sorsa iránt megnyugodva hunyta le szemét. Már fogytán volt ereje, már csökkenően a végső napokig megörzött gondolkodási képessége, midőn a létrejött parlamenten béke és a küszöbön álló új parlamenti alakulás hírével érkeztem hozzá. E hírre fölébredt a zsidó szellem és miután részletesen elmondatta volna magának a történeteket, erős hangsúlyozással e kérdést intézte hozzám:

— És most komolyan hiszed, fiam, hogy jobbra fordul az ország sorsa?

Nagy figyelemmel hallgatta meg válaszomat, mely így hangzott:

— Reményem és hiszem, édes atyám — és összekulcsolt kezekkel, halásan az ég felé emelve szemét, lelke megkönnyebbülésének adott kifejezést.

Ezek után pedig többé nem foglalkozott földi dolgokkal.

És most bocsássanak meg, hogy midőn egyszersien hálaírnak akartam kifejezést adni, a friss visszaemlékezés erőt vett rajtam. De talán az egész közönséget érdekli az itt elmondottak egyrésze és talán nekem is van jogom arra, hogy néhány vonással járuljak annak a nemes történelmi alaknak teljes megismertetéséhez, aki atyám volt és akit nálammal jobban senki sem ismert.

— **Dárdai Sándor ünneplése.** Az állami számvéviszék tisztikara ma a tisztviselők egyesületének új házában bankettet rendezett alelnökük *Dárdai* Sándor tiszteletére, akit a király a vaskorona-renddel tüntetett ki. Dárdait számos lelkes pohárköszöntőben ünnepelték; az első tisztelet *Rakovszky* István elnök mondotta, méltatva annak érdemteljes munkálkodását, *Dárdai* meghatottan köszönte meg az ovációt, a melyből kijutott a lakomán résztvevő *Csorba* Ferenc kultuszminiszteri osztálytanácsos is.

— **Kartal ünnepe.** Szép ünnepséget rendezett a napokban a pestmegyei *Kartal* község katolikus népe tornyai *Schossberger* Lajos és ifju neje született *Feldheim* Ilona urnó tiszteletére. *Schossberger* Lajos adományából ugyanis gyönyörű templomot építtettek *Kartalon* s a falu népe most, hogy földesura nászujáról visszatért uradalmaiba, megragadta az alkalmat, hogy kaláját lerója a nagyjelük adakozónak. A naszdói vasuti állomáson bandériummal és hosszú kocsisokkal fopadta a falu egész lakossága, *Kerekes* Jákó plébános pedig lendülettel beszéddel üdvözölte. Aztán a lovasbandérium és nagy néptömeg *Kartala* kisérte a földesurat, ahol az ifju pár népiünnepet rendezett a község lakosságának.

— **A tiszti kaszinó jótékonyága.** A győri ezred tisztjai úgy látszik azok közé tartoznak, akik nem szakadtak el teljesen a polgárságtól azzal, hogy magukra vették az uniformist, hanem együtt éreznek a szürkekabátosokkal gondban, bajban. Erre vall az, hogy a kaszinójukban segítséget gyűjtöttek össze azoknak a szegény diákoknak, akiket készenlétenül talált a tél s a summát elküldték a győri főreáliskola segítőalapjának. — S kötszer ad, aki oszondban ad... — A jótékony katonatisztek a mai hivatalos lap leplezi le. Eddig semmit se tudtunk a dologról. Ma a kultuszminiszter megköszöni nekik a jóságukat s innen tudtuk meg mi is, hogy a győri katonatisztek még arra is szakítanak a maguk keveséből pénz és időt, hogy enyhítsék a diáknymoromságot.

— **A szomorú király.** A belga király el van keseredve. A koronás gavallérból, aki kikerüccant Párisba egy-egy kis mulatságra csak nemrégiben is s több barátát hódított magának mint barátot — valósággal megtört aggastyán lett, mióta annyit sok csapás érte. A legnagyobb persze mindenek közt az, amit a leánya, *Lujza* hercegnő mért rá az utolsó pár kalandos esztendővel, meg azzal a kis egészséges urival, akinek tegnapelőtt kezvesztett életet adni *Purkersdorf*-ban. Az öreg királynak ezek után minden kedve elment attól, hogy továbbra is az uralkodás nehez gondjainál törődjék s elhatározta, hogy lemond a trónról s ő maga valószínűleg egyszer s mindenkorra Párisba költözik. Erre az alkalomra tisztelt lapársunk, a *Figaro*, bizonyára újabb hölgyestélyt rendez a felséges ur tiszteletére. Különbem nem rögtönösen következnek be a belgákra nézve ez a csapás. A kifáradt király még bevárja a jövő esztendőt, míg a parlament megszavazza a Kongo-tartomány végleges annektálását. Mind-ezt egy szomorú levélből tudjuk, amit egy párisi barátjához intézett.

— **Osztrák mérnökök gyűlése.** Az osztrák mérnök- és építész-egyesület ma 50 éves fennállása alkalmából díszgyűlést tartott a bécsi városbázán. A helytartó tudatta, hogy ő felsége az egyesületnek mindenkor tanusított lojalis magatartásáért és az építkezés, modern technika és építőművészet körül szerzett sok kiváló érdeméért a művészetek és tudományok nagy aranyérmét adományozta.

— **Ünnepeit igazgató.** A IV. kerületi felsőbb leányiskola ma délelőtt igazgatójának, *Hahóthy* Sándornak tiszteletére nevenapja alkalmából ünnepeit rendezett. A tanári testület nevében *Pramer* Gusztáv megleghang beszéddel üdvözölte az ünnepeket, mint aki a leánynevelés és tanítás terén uttörő. Az igazgató köszönetet után az intézet nagygyűlésében egybe gyűlt növendékesereg nevében *Datos* Erzi VI. oszályu növendék fejezte ki az igazgatóhoz való ragaszkodást, szeretetet. Az igazgató meghatottan köszönte meg növendékei hálaírnak és szeretetének e megnyilatkozásait, mint működésének, buzgalmanak legkedvesebb elismerését. Az énekar hazafias énekekkel tette változatossá az iskola ünnepét.

— **Halálózás.** *Kaszkovics* Gézány született *Szalay* Ilona írónő e hó 16-án 30 éves korában *Rác-Órsón* meghalt. Ma temették el nagy részvét mellett a mocsoládi családi sírboltba.

Göczy Rozsó zongoraművész e hó 17-én 48 éves korában Budapesten meghalt.

Idősb *Fischer* József, a pozsonyi izraelita hitközségnek 35 éven át volt elnöke, tegnap Pozsonyban 82 éves korában elhunyt. A megboldogult, aki főleg a közéleti tevékenység terén szerzett nagy érdemeket, köztiszeletben állott úgy Pozsonyban, mint mindenütt, ahol ismerték. A pozsonyi zsidó temetőben holnap helyezik örök nyugalomra.

Hartmann Ignác e hó 17-en 68 éves korában Nagy-Kanizsán meghalt.

— **A legújabb hivatal.** *Picard* Alfréd, az 1900-iki párisi világkiállítás igazgatója mondta el a minap baráti körben a következőket:

— Beállit a minap hozzám egy ember és künyörög, hogy adjak neki valami hivatalt a kiállításban. „Sajnálom, uram — feleltem — de alig van néhány betöltetlen állás és ezekre is már *ölvénőzeter* ajánlatot kaptunk.” Az én emberem erre a válaszra se jött zavarba, hanem nyugodtan szót: Bizzon meg igazgatót ur ezeknek az ajánlatoknak a rendezésével...”

— **Az urak temploma.** Már is ez a neve annak az új templomnak, amelyet a főváros *Köbányán* építtetett. A szegény emberek neveztek így el s valami kis igazuk van is nekik, mert a husvéti istentiszteletre, amely egyszersmind a templom főlátói ünnepe is, csak a meghívott publikumnak szabad bemenni a templomba. Ez a fura intézkedés a szegény népet, amely igazán csak a nagy ünnepek alkalmával tud eljárni a templomba, nagyon elkeserítette. Annál is inkább jogosult a panaszk, mert a régi templom husvétrá már belesz zárva s ilyenformán azok a hívők, akik közönséges munkás emberek s éhesek és szomjasok a templomi áhitatra, teljességgel templom nélkül maradnak husvétrá. Azt panaszolják, hogy a meghívóval rendelkező kiváltságos publikum amugy se jár majd a templomba azzal az igyekezettel, amivel ők elmennének, ha belépti jegyük lenne — s ha majd nem lesz olyan nagyon új a templom, kevés lesz benne az ur és sok az egyszerű, szegény ember. Miért szorítják hát ki az urak a templomból a meghívóban szűkölködőket éppen husvét napján...

— **A német császár a magyar evangélikusoknak.** II. Vilmos német császár palesztinai útjában tudvalevőleg *Zelenka* Pál ágostai evangélikus püspök is részt vett, mint a magyarországi evangélikusok képviselője. A német császár szentföldi utazásának emlékére mindazoknak az uralkodóknak és szabad városoknak, akik a jeruzsálemi Megváltó-templom beszentelésén képviseltették magukat, elküldötte a beszentelési okmány egy-egy mását. A nem evangélikus uralkodókkal bíró országokban pedig azok az evangélikus püspökök kapták meg a másolatot, akik a beszentelésen résztvettek. Így kapta meg március 11-én *Zelenka* Pál püspök is a bécsi német nagykövetségtől *Eulenburg* gróf nagykövet levele és a berlini evangélikus egyházi főtanács átirata kíséretében a pompás művi másolatot. Ezt a remek ajándékot ma mutatta be *Zelenka* püspök az ág. ev. főgimnáziumban a *Tabitha* javára rendezett felolvasó estély közönségének, amely a budapesti evangélikusok legjavait foglalja magában. Az okmány nagy folio-alaku, aranykapsos, barna, kemény, préselt bőrborítékban van. A boríték első és hátulso lapját pikkelyes mezőben álló kereszt díszíti, amelyet német-renaissance keret vesz körül.

A renaissance-betűs okmányt *Doeppler* festő tanár tervezte. Az első lapot majdnem teljesen elfoglaló iniciálé fölül középen egy medallionban a Megváltó képét, oldalt a Megváltó-templomot és annak oltárát tünteti fel. Alul a német császár monogramja: W. II. I. R. van a császári korona alatt. Az okmányon alul a német császár és *Augusta* Viktória császárné sajátkezű aláírása látható. Hozzá van mellékelve az arasznyi átmérőjű pecsét mása is, a *Hohenzollern*-család címerével. Az okmányon kívül a német császár megküldte *Zelenka* püspöknek a jeruzsálemi ut emlékére készült bronz-plaquetet is, amely egyik oldalán a császár arcképet, másik oldalán pedig a Megváltó-templomot tünteti fel művészi kivitelben. Az estélyen *Zelenka* püspök érdekes előadást is tartott szentföldi utjáról, amely előtt és után a főgimnázium énekkara adott elő *Erődi* Ernő tanár vezetése alatt szép karénekeket.

— **Ismét robbanás Franciaországban.** A lagobrani katasztrófát egy másik, bár kisebb szerű robbanás követte Franciaországban. *Marseille*-ből jelentik ma, hogy a *St. Charles*-kaszárnya tőzsomszédságában levő töltényzinben ma reggel robbanás történt. Három katona, aki a töltényekkel foglalatatoskódt, megsebesült. A robbanás olyan erős volt, hogy a szin tetejét húz méternyire vetette.

— **Kitüntetés.** *Sándor* szerb király *Schuler* József gyárosnak a *Takova*-rend tiszti keresztjét adományozta.

— **Párisi botrány.** A napokban valami nagy botrány fog kisülni Párisban. A pletyka már részleteket is tud a dologról, amely — írja az *Aurore* — egyike lesz a legbotrányosabb válási pöröknek. Ime a tényállás: X. híres festőt nagyon szép felesége egy igen nagy urral esalt. Az igen nagy ur kitűnő vadász volt s borzasztóan beleszeretett a fiatal asszonyba. Az asszony sokszor látogatta meg híres palotájában a nagy urat, akinek ősz volt már a haja. A múlt hónapban történt, hogy éppen, amikor nála volt a fiatal asszony, hirtelen meghalt az ősz nagyur. Előhívták az orvosokat, amíg azóka a nagyurat iparkodtak életre kelteni, a ház népe a halálra ijedt fiatal asszonyt egy fiakkerbe ültette, hazaküldte, ahová ajultan érkezett. Férje magához térítette, mire az asszony mindent bevallott. A festő azonnal meg akarta indítani a válópört, de a nagyur hátramardottjai pénzzel, kitüntetésekkel, ezer igérettel arra akarják most bírni, hogy álljon el szándékától. A botránytól félnek. Így írja ezt az *Aurore*, amely ellenségeit még haláluk után is üldözi s mint a történet főntebb aláhuzott jelzői mutatják, az elhunyt köztársasági elnökök akarja bemocskolni.

— **Házasság.** Dr. Simon Dániel kaposvári ügyvéd eljegyezte Friedmann Olga kisasszonyt, Kemény Bernát kaposvári nagykereskedő unokáját. — *Schuschny* Zsigmond mérnök eljegyezte Szilágyi Etelka kisasszonyt Budapesten. — Wolf Oszkár vegyész, eljegyezte Steiner Gizella kisasszonyt Budapesten. — Róna Sándor máv. műhelyfőnök eljegyezte Engel Katica kisasszonyt Budapesten. — Tarsoly Sándor birtokos Torda-Turon eljegyezte Veress Saroltát, Veress Ignác főigazgató leányát.

— **Sztrájk Aradon.** Az aradi vaggongyár lokomotív-osztályából a munkavezetőt inkorrektusok miatt elbocsátották. A munkások, mint levelezőnk táviratozza, sztrájkjal fenyegetőztek, ha az igazgatóság vissza nem veszi. A munkavezetőt nem vették vissza, mire kitört a sztrájk. A munkások közül hatvanat elbocsátottak. A fizetés rendőri asszisztencia mellett történt. Estig a sztrájk megszünt. Új munkásokat fogadtak fel.

— **A bélyegtolvajok.** A bélyegtolvaj banda letartóztatott tagjainak a vallomásaiból kitűnik, hogy 1897. augusztusában kezdődött már a manipuláció a kislejtett bélyegekkel. *Szeesöldy* Kálmán, pénzügyminiszteri számvizsgáló mindjárt kezdetben megnyerte az ügynek *Gaspárek* Andrást, a *Drasche* téglagyár fűtőjét. A banda nemcsak postabélyegekkel házál, kislejtett okmánybélyegeket is vesztetett harmadon. A letartóztatott tolvajok még mindig a rendőrség fogházában vannak.

— **A rémdráma epilógja.** Tavaly történt — akkoriban nagy port vert föl — hogy egy Evelina Tülken nevű belga kalandornő elvettette magát *Trubeckói* herceggel. A herceg meghalt, felesége pedig egy berlini börtönben fölakasztotta magát. Most epilógja is akadt ennek a rémes történetnek. A minap fogták el Olaszországban a san-martinói plébános, don Giuseppe *Cogot*, aki az anyakönyveket meghamisította, hogy *Trubeckói* herceg előtt oly szíven tűntethesse föl a kalandornőt, mintha az valami híres, régi dalmát nemes családból származnék.

— **Aki mer, az nyer.** Ez az ismert mondás megint kitűnően bevált *Sternberg* József főeljárósónál (Teréz-kört. 6.) Ma ugyanis az osztályorszátek húzánál egyeb nyerevények mellett a cégnél vásárolt 49.810. számú sorsjegyet 60.000 koronás nyerevényre húzták ki. A cég készséges eljárásával ezt a nyerevényt is készpénzben azonnal kifizette a szerencsés nyerőknek. Minthogy még sok nagy nyerevény, — többek között a 600.000 koronás nyerevény, továbbá 400.000, 200.000 stb. koronás nyerevény — van a szerencsekerékben, *Sternberg* József, a szerencsés főeljárósító a még fennmaradt néhány sorsjegyet is a gyorsan venni szándékozókknak hajlandó még eladni. Ezeknek a megvétele ajánlatos is.

— **A vasuti tisztképző tanfolyamon** az utolsó évnegyedben tartott képesítő vizsgálaton alkalmából már az első vizsgálaton képesítettek 125 nyilvános rendes és 39 magántanulót. Ismétlő vizsgálat után jutott képesítéshez 23 nyilvános rendes és 6 magántanuló, 15 nyilvános rendes és 25 magántanulót vizsgavettek. Vizsgálatra még nem jelentkezett 49 nyilvános rendes és 81 magántanuló.

— **Az osztályorszátek húzása.** Az osztályorszátek mai húzása sádezer koronát nyert 49878, halvanzer koronát 49810, tízezer koronát 66000, ötezer koronát 91285, 58828, 81093, kétezer koronát 65200, 99924 65095 22800 46046 790 17155 45282 7855 24701 34465 81849 220 81515 21694 98130 33454 32836 53255 37631 67272, ezer koronát 54427 69191 31840 78537 86041 70695 51073 80 04 70167 72464 47052 35405 5537 92899 82263 95088 19641 2168 84834 5503 50945 60752 59937 71772 35674 51032

18619 80540 68640 78629 99985 75256 61686 52945 47200 54917 *Ötszáz koronát* 75485 80980 87001 17246 79502 23361 90326 96851 69754 55485 34649 27850 89923 34740 70194 26495 67498 53997 85651 35392 61634 29736 54228 29836 42351 57027 66259 16953 64099 46026 65656 79094 29187 13148 87184 33734 96585 26452 6054 8742 45389 96745 55884 15497 6547 61117 31075 86963 88260 25684 76712 24446 32661 83568 27705 51262 44828 94630 92703 79008 98229 90680 54963 58322.

— **A bugyilár.** Pozsonyban esett meg az a kis tolvajság, amit nagyon tapintatosan csak sejtetni enged ez a híresce, amit a Nyugatmagyarországi Hiradóbból vágtunk ki:

— **A tiszt urak figyelmébe!** Egy hölgy arra kéri azon tisztet, kinek inasa tegnap déln belésszöveget keresett egy tiszt köpenyhez, sziveskedjék e lap kiadó hivatalában címét tudatni, mert ez által e hölgyet eltűnt pénztárcója birtokába juttatja.

A számitás tiszta és világos. A tiszt hirt ad a köpenyebéléről s százat egyre! — a tárca megkerül.

— **Előkelő urak figyelmébe.** A belvárosi előkelőségek előtt már régen kitűnő hírnévnek örvend a *Macher* és *Pick* cég, amely a fűfűrhák készítésében elsőrangú tekintély. A közönség kitűntető bizalma és pártfogása oly nagymértékű, hogy most a cég (Dorottya-utca 9.) üzletének megnyújtatása vált szükségessé. Ezután még nagyobb mértékben képes majd megfelelni a sok megrendelőnek és az eddigi szolid eljárása garancia arra, hogy a legelőkelőbb ízlésnek továbbra is meg fognak felelni készítményei.

— **Lányok és fiúk.** Rendkívül érdekes megfigyelésre nyújt mostanában alkalmat a *Hódoló díszfelvonulás* körképének az a nagy terme, amelyben jelenleg a körkép látogatói az optikai mutatókat szemlélnek. Az elmúlt héten ugyanis fűlvaltva sok száz leány és fiú tekintette meg e mutatókat, amelyek egészen más hatást gyakoroltak a lányokra, mint a fiukra. A fiukat fűlötték érdekelték azok a képek, amelyeket Andree utjáról láthattak, ellenben a lányöndevéket mindennél jobban érdekelték a színfeleképezés csodái. A lányok és fiúk tanárai egyaránt a legnagyobb készséggel elismerték minden bemutatás után, hogy e látványok épp oly nemesítőleg, mint oktatlag és gyönyörűkötőleg hatnak mindkét nembeli ifjúságra.

— **Keleti utazás.** Mindazokat az előkelő urakat és hölgyeket, akik a vezetésem alatt folyó évi április 4-ikén a Szentföldre és Egyiptomba induló *keleti utazásra* jelentkeztek, ezuttal is felhívom, hogy az utazási díjat a *Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál* (Budapest, Gizella-tér) annyival sürgebben befizessék, mert a hajón kabin s az utazás távoli pontjain minden irányu kényelem csak az esetben biztosítható, ha az utazási díj kellő időben befizetett. Megjegyzem, hogy még utólagos jelentkezések az indulás napjára a teljes utazási díj (529 forint) beküldése mellett elfogadtnak. *Propper N. János* igazgató (Budapest, József-kört. 15.).

— **A Bem-Petőfi emlékéremmel** holnap, vasárnap és holnapoz egy hétre, március 26-án szinten meg lehet nézni a Bem-Petőfi körképet. A körképtársaság ugyanis kénytelen volt t. b. napra kiterjeszteni az érmeikkel járó eme kedvezményt, mert egy-egy nap nem nézhetik meg annyian a körképet, ahányan érmet vettek. Épp azért, ha szükségesnek fogja látni, a körképtársaság még más napokat is ki fog jelölni, amikor egyuttal belépőjegyet is lehet használni az érmet s ezt a lapokban publikálni fogja.

— **Figyelem!** Mindenkinek ajánlható, hogy az *amsterdami kereskedelmi és hitelbank* mai számunkban levő hirdetését figyelmesen átolvassa. Ennek az intézetnek olyanok a hitelre vonatkozó módok, amelyek előnyösségüket tekintve szinte páratlanul állnak a kontinensen.

(x) **A csusz és közsvényes bajok** egyedüli biztos gyógyszere a *Johnson-kenőcs*; üvege egy forint *Zöldán* Béla udvari szállító gyógyszerárban (Budapest, V. Széchenyi-tér, Nagykorona-utca sarkán), aki a kenőcs ismertető leírását ingyen küldi meg.

(x) **Erázy sóborszesze** a leghatásosabb házi-szer *csúz, rheuma, fej- és szemfűjás, valamint meghűlések* ellen. Nagy üveggel 1 forint, kis üveggel 50 krajcár.

A királyné szobra.

A *Budapesti Napló* címere ma a következők adományok érkeztek a királyné szobrára:

Dr. *László* Mihály főgimnázium és nevelő intézet ifjúsága 43 frt 80 kr.
A legutóbb kimutatott összeg: 4271 frt 79 kr.
Gyűjtésünk eddigi eredménye: 4315 frt 59 kr.

Miniszterek ünneplése.

— A Belvárosi Polgári Kör lakomája. —

Budapest, március 18.

Az új kormány megalakulásakor nagy tisztoság érte a Belvárosi Polgári Kört. Egyszerre két tagját nevezték ki miniszterre: *Hegedűs* Sándort és *Plósz* Sándort. El is határozták nyomban, hogy ezt a nevezetes eseményt diszlokómával ünneplik meg. Már meg is tartották volna a bankettet régen, ha a kör éléslátású elnöke: *Láng* Lajos reá nem jön, hogy mind a két minisztert Sándornak hívják s így kettős örömnapot ülnek, ha Sándor napján rendezik az ovációt.

Ez a mai lakoma történetének első része. A másik ma este zajlott le a Kör koronaherceg-utcai termében. A közélet számos kitűnősége megjelent, hogy szeretettel ünnepelje a fehér asztalnál a két minisztert. Ott láttuk az országos szabad-elvű pártkör elnökét, báró *Podmaniczky* Frigyeset, *Láng* Lajos országgyűlési képviselőt s a Kör elnökét, *Perccel* kuriai bírót, *Emich* Gusztáv udvari tanácsost, az Athenaeum igazgatóját, *Schmidt* József kereskedelmi államtitkár, *Fodor* József, dr. *Laufenauer* Károly, *Antal* Gyula és dr. *Schwartz* Gusztáv egyetemi tanárokat, *Borszékly* Soma nyugalmazott miniszteri tanácsost, *Vastagh* György festőművészt, *Agoston* József és *Hegedűs* Loránt országgyűlési képviselőket, dr. *Dáni* Vilmost, *Heinrich* és *Forgó* nagykereskedőket, *Szekely* Ferencet, a Belvárosi Takarékpénztár igazgatóját, *Grünbaum* Ignác gyárost s a belvárosi ügyvédek egész sorát.

Előnök *Láng* Lajos, a Kör elnöke emelt poharat. A Kör — ugymond — sokszor tisztelt már termében előkelő államférfiakat, minisztereket is, de olyan minisztereket még nem, akik egyszermind tagjai lettek volna a Körnek is. Erre ma van alkalma először. Egyszerre két miniszter is van jelen, akik a Kör tagjaiként tisztelhet s csodálatos véletlen, hogy mindkettő ma ünnepli a nevenapját. A két miniszter két intézményt reprezentál, amelyeknek nagy történelmi fontosságuk van: a jogot és a kereskedelmet. Mind a két intézmény bennük látja a jövőjét. Köszönetet mond nekik a kör nevében, hogy eljötték tágabb családjuk tagjai közé s itt ünneplik a névnapi estét. Lelkes éljenés mellett üríti poharát a kör két miniszter-tagja: *Hegedűs* Sándor kereskedelmi és *Plósz* Sándor igazságügyi miniszter egészségére. *Horváth* János ügyvéd *Schmidt* József kereskedelmi államtitkár, a miniszternek a kormányzás munkájában fáradhatatlan osztályosát, *Agoston* József országgyűlési képviselőt a Belvárosi országgyűlési képviselőjét, báró *Podmaniczky* Frigyeset, *Huszár* Kálmán ügyvéd a jog, törvény és igazság őrt és biztosítékát, az igazságügy-minisztert élteti.

Nagy figyelem kísérte *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter pohárköszöntőjét. Azon kezdte, hogy míg reá került a sor, váltig nagyon gondolkodott, melyik gyorsabb, az igazságszolgáltatás-e, vagy a kereskedelem. Így akarta megfejteni azt a nehéz problémát, hogy ő beszéljen-e először, vagy pedig igazságügyminiszter kollegájának engedje-e át az első szót. Okoskodásának az lett a vége, hogy bizony ő állott föl elsőnek s így megelőzte az igazságszolgáltatást. Szívéből mond köszönetet a Kör tagjainak a meleg fogadtatásért, amelyben részesítették, valamint a névnapijól való megemlékezésért. Büszkén vallja magát a kör tagjának, ahol eddig is mindig szívesen időzött. Majd ha vége lesz a miniszteri mézes napoknak — mert a minisztereknek mézesheteik nincsenek, csak napjaik — s ha eljött a kritika, a gánés ideje, igéri, vissza fog térni ismét a körbe sürrebben, hogy megpihenjen itt a szeretet melegében s batoritást szerezzen a súlyos felelősséggel járó munka teljesítésére. (Éljenés.) Poharát a kör jólétére emeli, amelyben egészséges testileti szellem uralkodik s kívánja, hogy ez a szellem állandó ereje maradjon ennek a tekintélyes testületnek. És élteti barátját, *Láng* Lajost, a kör elnökét. *Láng* Lajos nem akarja elkényeztetni a klubot, hogy két minisztert is halljon egymásután. Azért állt föl szólásra, mielőtt az igazságügyminiszter is beszélné. *Hegedűs* Sándorhoz, mint barátjához szól s arra kéri, hogy ne csak a bánat napjaiban látogasson el a körbe, de akkor is, mikor nincs oka szomorkodnia.

Plósz Sándor igazságügyminiszter szólt azután. Ő is foglalkozott a problémával, amelyvel barátja és minisztertársa, *Hegedűs* Sándor. A megfejtés végre is az írásban talált. Előtte van egy cédula, mely a helyét jelölte ki az asztalnál. Ezen pedig az

Az előkelő hölgyvilág figyelmébe!!

A legizlésebb női angol kosztümöket készítenek saját műtermükben

SCHNELLER és KOZMA

női angol és férfi szabók
Budapest, „Royal” nagyszállóba.

áll: „2. Plósz Sándor.” Azért maradt utána a kereskedelemnek. (Derűtlenség.) Nem szereti az ünneplést általában, különösen pedig akkor, mikor még arra rá sem szolgált. A jó indulatból, melyben szülővárosa polgársága ma részesítette, erőt akar meríteni a nagy munkára, amely előtte áll. A béke és munka korzakát éljük s ő a kőr tagjaira közötti poharát, mint a kik szintén fáradhatatlan munkásai az áldásos békének. (Nagy éljenzés.)

Báró Podmaniczky Frigyes szintén a béke üdvéért irt pohárt. Egy szép asszony mondta egyszer neki, hogy az asszonyok rendszerint csak azért vesznek össze a férjikkal, hogy aztán annál édesebb legyen a kibékülés. Ilyen az élet a politikában is. És ilyen haragos állapotban volt ő is nemrég a feleségével, Láng Lajossal. Össze vagyunk háziasíva, összekaptunk, aztán kibékültünk s most békepharagot iszunk, hogy ezután még jobban megbecsüljük egymást. Láng Lajos büszke rá, hogy olyan férje van, mint Podmaniczky. Az ő érdeme volt, hogy a közelmúlt nehéz napjaiban a kör egysége sértetlenül megőriztetett. Az egész kerület legfőbb vágya, hogy ő legyen jövőben is a kerület képviselője. (Podmaniczky közebe akar szólni.) A feleség beszél, a férjnek halgatnia kell. (Nagy derűtlenség.) S arról meg van győződve, hogy a míg ő él, a kerületnek nem lesz, nem lehet más képviselője, mint báró Podmaniczky Frigyes. A lelkes tözsra a bankett közönsége lelkesülten sietett az őz báróhoz, hogy poharat köccintson vele.

Marton Alajos a kerület kereskedői nevében Hegedüs Sándort, Mandel Samu ügyvéd Plósz Sándort, a kerület volt iskolázéki elnökét, Borszékly Soma nyugalmazott miniszteri tanácsos, mint erdélyi ember Erdélyi szülőjét, Hegedüs Sándort, Forgó István a Belvárosi Polgári Kör alelnökét, a beteg dr. Kunz Jenőt, Láng Lajos Plósz Sándort, Weisberger Miklós ügyvéd a tudomány két kitűnőségét, Fodor József és dr. Laufenauer Károly egyetemi tanárokat, Antal Gyula egyetemi tanár pedig a miniszterek őrangyalait, feleségeiket éllette, akik jónak és balsorsban hű osztályosai.

Láng Lajos a Hegedüs-hitbizomány várományosának, Hegedüs Loránt egészségére irtette poharát. Hegedüs Loránt orsz. képviselő Magyarország jövőjét a föltétlen liberalizmusban és a magyar faj föltétlen hegemoniájában látja. Ebben csucosodik ki az ő programja. A belvárosi polgári kört élte, mint a szabadelvűség vezéreszméinek országos géopontját.

Végül meg Székely Ferenc az igazságügyminisztert, dr. Gergő Izor ügyvéd dr. Schwartz Gusztáv egyetemi tanárt, dr. Schwartz Gusztáv pedig a két minisztert élte, akik közül az egyik mint hírlapíró, a másik mint professzor és kodifikátor emelkedett föl a miniszteri székbe.

A lakoma mindvégig igen kedélyes hangulatban folyt le s éjfélig együtt tartotta a társaságot.

Csemegi Károly.

1826—1899.

Budapest, március 18.

Meghalt egy ember, akít már életében körülvezett a halhatatlanság glóriája. Kétféle egy oszlopa a magyar jogéletnek, de az épület nem rendel meg, mert annak szilárd alapjait ő vetette meg, aki most örökre eltávozott az élők közül. Csemegi Károly, a magyar büntető kódex megalkotója, a magyar jogszilág egyik legnagyobb büszkesége hunyt el ma hajnalban. S a nagy tudomány kodifikátor, a lángszavu szónok s a szigorúan igazságos, pártatlan bíró, akit tulajdon bíróságai, kiknek tanácsában elnökölt, a kegyetlen jelzővel illettek, most odakerült a legfőbb ítélőszék elé, hogy beszámoljon egy munkában eltöltött, küzdelmes életről...

Csemegi Károly hervadhatlan érdemeket szerzett a magyar jogélet szervezése körül. A reakció korában a magyar jog az osztrák centralizáció tulkapasai ellen alig védekezhetett. S ennek az elrabolt térnek a visszaszerzése csak azzal a körültekintéssel, a jogélet minden ágára kiterjedő nagy tudással volt lehetséges, amely Csemegit jellemezte. Már Horváth Boldizsár oldalán rendkívül sokat dolgozott, amikor mint címzetes miniszteri osztálytanácsos közreműködött az általam szerződés kötésénél s minden munkájából kitesztett a magyar állam szuverenitásának gondolata. Szüksége volt akkor Csemeginek jogászai éleslátásán kívül makacs hajthatatlanságára is, hogy az akkoriban még nagyon dolyfós bécsi centralistákkal szemben olyan eredményeket érhesen el. A legnagyobb sikerei azonban nem az államjog terén kifejtett működéséhez fűződnek. Büntető kódexe emelte őt a magyar jogszilág halhatatlainak sorába s tette meg őt a magyar büntetőjog terén azzá, ami Werbőczy a magánjog terén volt. Mindenki elismeri, hogy a

Csemegi-kódex nagy alkotás. De abszolút becses felől megozlanak a vélemények. Különösen a szigorú az, amely kemény bírálatban részesült. De Csemegi előtt az a cél lebegett, amikor törvénykönyvét megalkotta, hogy a reakció korszakában az idegen és gyűlölt állami hatalom által ellenállásra mintegy kényszerített népet foglalmazza és törvénytisztelőre tanítsa. Ezért szabott különösen nagy büntetést a politikai bűntettek és vétségekre. A vagyon elleni bűntettek is igen súlyos büntetést mért s ennek rugója az volt, hogy a robothoz szoktatott, leigázott jobbszág az tulajdon tiszteletét nem ismerte s a szabadságon át a népből élt fogalomzavart az enyém és tied közötti különbségre vonatkozólag akarta Csemegi drákói paragrafusaival megszüntetni.

Csemegi Károly a gyakorlati életben még fokozta kódexének szigorát. A kuria tanácselnöksége alatt éveken át szigorította az alsóbíróságok ítéleteit. Csemegi a szigorú jognak, a ius strictumnak volt híve, aki az igazság mérlegét és pallosát szentimentalizmus nélkül tudta kezelni. Gyakran hetekig dolgozott egy-egy ítélet megokolásán s mikor egy ízben a kuria elnöke kérdezte, hogy miért dolgozik olyan lassan, Csemegi ridegen felelte:

— Kegyelmes uram, én megesküdtem, hogy lelkiismeretesen fogok itélni, de a gyorsaság nem volt az eskü szövegében...

Rideg zárkózottsága miatt nem is igen méltányolták nagyértékű munkásságát kellőképpen. Mikor Darudary Alajosnak, a kuria volt másodelnökének távozását után nem ő kapta meg az állást, Csemegi sértődötten vonult vissza. Pedig mellőzése nem fényes jogászai talentumának félreismerése folytán történt. Hiányzott egyéniségéből az a simulékonyosság, amely egy ilyen testület vezetéséhez okvetlenül szükséges. S mikor visszavonult, maró szarkazmusával tartott előadást a mindig nagyszámú hallgatóság előtt, amely a mestert körülrajongta. Szava erősen sujtott, de szíve nemes volt s a jogért és igazságért dobogott.

Csemegi Károly 1826. évi május 3-ikán született Csongrádon. Atyja, ki fiatal korának legnagyobb részét Franciaországban bankházakban töltötte, s ritka műveltségű férfi volt, fiát a tudományos pályára szánta. Károly, a gimnázium első osztályát Pesten a piaristáknál végezte, azután a német nyelv elsajátítása céljából egy évet a szegedi katonai nevelőben töltött, s a gimnázium felsőbb osztályait Szegeden végezte. A bölcsészeti tanfolyamot Pesten kezdte meg, de a második év első fele után súlyosan megbetegedett és kénytelen volt hazatérni. A bölcsészeti tanfolyamot Szegeden fejezte be, ahol magára vonta Horváth Cyrill figyelmét, ki nagy érdeklődött tanítványa iránt, könyveket adott neki és buzdította az irodalommal való foglalkozásra. A szegedi ifjuság önképzőkörében sok versét olvasta föl. A jogot a pesti egyetemen hallgatta. Első alapítói között volt az egyetemi magyar társulatnak, amelynek alapszabályai jóváhagyása érdekében hiába járt közbe Toldy Ferenc a nádornál, úgy hogy az egyetel csak titokban működhetett. Az ügyvédi vizsga letétele után Torontál megye tiszteletbeli aljegyzője lett. Ez időben irt versei az *Életképekben* és *Divatlapokban* jelentek meg, megyei tudósításokat a *Pesti Hírlap* közölt tőle. Az 1847-iki országgyűlésre megyéje mint irnokot küldötte Pozsonyba. A forradalomban Bathányi Kázmér gróf teljhatalom országos biztos megbízásából egy zászlóalj gyalogságot és egy század lovaságot alakított, s e csapat, melynek Csemegi volt az őrnagya és parancsnoka, végig küzdötte a bánáti és bácskai hadjáratot és Lugosnál tette le a fegyvert. Csemegi a temesvári várba került s itt a többi törzisztizettel együtt hosszabb ideig fogságot szenvedett. A haditörvényszék végre besorozásra ítélte, de megrongált egészsége miatt nem vált be katonának. Később elfogták és újból való besorozásra ítélték. Mintán Budán a Nándor-laktanyában 6 hónapot töltött, fölülvizsgátták és szabadon bocsátották. Ekkor ügyvédséget kezdett Aradon s mint védő és elsőrendű jogász országos hírré tett szert. Magyar érzelmeit és társadalmi uton kifejtett tevékenységét már multjánál fogva is a kormány körében rossz szemmel nézték, rendőri felügyelet alatt tartották, sőt miniszteri rendelettel az Arad megye szőlén levő Butyán nevű oláh faluba helyezték át.

Az 1860-ban megalakult városi és megyei közgyűléseken vezető szerepet vitt s Arad városa első feliratát is ő szerkesztette. A karlovici szerb kongresszus idején Csernovics Péter oldalán működött. Sokat irt *Pompéry János*nak 1860. végén megindított *Magyarország* című napilapjába. Az osztrák nemzeti bankról közzétett cikkeiben kimutatta, hogy a magyar bíróságoknak nem szabad figyelembe venniük a banknak privilégiumát, amely szerint bírói ítélet nélkül fogamatossíthat végrehajtásokat.

A magyar minisztérium megalakulása után Horváth Boldizsár mint titkár és tiszteletbeli osztálytanácsos hívta meg az igazságügyminisztériumba. Irt a kodifikációs osztály kiadásában megjelenő *Jogi Szemlébe*, de irt a napilapokba is. Az igazságügyminiszter megbízásából javaslatot dolgozott ki a bírósági szervezetről és ennek első fejezetéből lett az 1869. IV. törvények *A bírói hatalomról*. Rövid idő múlva miniszteri tanácsosnak és azután államtitkárnak nevezték ki és mint országgyűlési képviselő több ízben fejtette ki a kormány álláspontját a képviselőházban. Nagyszabású működéséből kiemeljük, hogy az ő érdeme a dualizmus keresztülvitele a nemzetközi jog terén, hogy nevezetesen a magyar nyelvnek, a büntetése kiadásának és a bírói hatóságnak kérdéseiben Ausztria és Magyarország között az ő véleménye döntött; továbbá, hogy Fiumének igazságügyi bekebelezését Magyarországra egy már készen levő miniszteri rendelet ellenében ő vitte keresztül.

A magyar jog terén valósággal korszakot alkotó munkája a büntető törvénykönyv. Aligha volt törvényhozási mű, mely égetőbb szükségnek felelt volna meg s fonakabb viszonyoknak vetett volna véget, mint büntetőtörvénykönyvünk, mely szakított a büntető jog terén addig uralkodott teljes bizonytalansággal s megszüntette az arbitrarus rendszert, helyesbe hozta a szeszélytől és ugynevezett józan észről függő bírói önkényt. Minthogy nem volt számottevő irodalmunk és nem volt judikatúránk, Csemeginek oly indokolást kellett készítenie, mely mindezt pótolja. A törvénynek nagy terjedelmű és nagybíró *Indokolása* történeti és dogmatikai áttekintést nyújt, alaposan foglalkozik a büntetőtörvénykönyvnek rendszerével s mindezen felül igazolja a magyar törvénynek egyes rendelkezéseit. A mű nagy jelentőségét nemcsak nálunk ismerték el, s alig van nevesebb európai kriminalista, ki tüzetesen ne foglalkozott volna vele. A francia kormány egészen lefordíttatta. Az olasz igazságügyminiszternek 1887-ben a kamara elé terjesztett büntető törvénykönyve indokolásában elődjára a magyar büntető törvénykönyv keletkezése történetét s lépten-nyomon hivatkozik rendelkezéseire.

Csemegi 1879-ben kuriai tanácselnök lett s mint ilyen egészen lemondásáig, 1894-ig közreműködött arra, hogy a magyar bírói kar a törvénykönyv eszméit és intézkedéseit alkotójának szellemében alkalmazzon. Abban, hogy a még nem kodifikált büntető eljárásra vonatkozólag a Kuria ülésében keletkezett ítéletek és a teljes ülésekben hozott döntvények mélyreható alaposság és tudományos világosság tekintetében annyira kiválóak, s hogy oly eljárás honosították meg, amely megközelíti a vádrendszert, Csemeginek van a legtöbb érdeme.

Nyugalomba vonulása alkalmával a Kuria második büntetőtanácsának, az ugynevezett *kegyetlen tanácsnak* tagjai megjelentek Csemeginél és Kelemen Mór kuriai bíró, ki e tanácsnak mindvégig tagja volt, megható búcsút vetvől elnöküktől, akire — mint mondta — mindig büszke lesz s akinek *kegyellensége* pártatlanságában, megingathatatlan meggyőződésében és mely tudományában állott.

Csemeginek működése a magyar jogéletben nemcsak a büntető judikatúra irányzásában állott, hanem új iskolát alapított a jog tudományos művelése terén is. Az ifjabb jogász nemzedékét, mely alig számba vehető hazai jogtudósaink mellett csaknem kizárólag a német doktrína emlőn élősködött, hozzászoktatta a többi modern államok nagy jogászainak s törvényhozói működésének tanulmányozásához is, s ez által a magyar jog művelői részére a tapasztalatok és ismeretek új és termékenyítő forrásait nyitotta meg. 1880-ban megalapította az első *Magyar Jogász Egyesületet*, mely azóta az ő elnöksége alatt a jog minden ágazatában termékenyítőleg működött s nyomtatásban kiadott értekezései által már egy egész kis könyvtárrá menő anyagot dolgozott fel. A *Magyar Jogász Egyesület* minden jelentékeny jogi és jogpolitikai kérdés vitatkozása körébe vont, s mélyreható tanulmányai által nem egy esetben készítette elő a törvényhozás működését is. A *Jogász Egyesület* nem is mulasztotta el a büntető törvénykönyv 10 éves jubileuma alkalmával, amely az egyetel 10 éves fennállásával éppen egybeesett, halálának adóját egy díszes üdvözlő felirat átadásával kifejezni, mely alkalommal az üdvözlők sorában a *Jogász Egyesület* tagjaihoz jogéletünk minden képviselője csatlakozott.

A király elismerése Csemegi korszakalkotó jogi működéséről ismételten is nyilatkozott. 1878-ban a *Szent István-rend* középkeresztjé adományozta a király Csemeginek, 1882-ben pedig valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

Csemegi nem sokáig betegeskedett. Hat héttel ez előtt influenzába esett s azóta ágyban fekvő beteg volt. Bajához utóbb tüdőgyulladás, később pedig or-

bánc is járult, amely nagyon megviselte. Korányi és Janny tanárok a háziorvosokkal többször látogatták a beteget, aki lassankint már gyógyulófélben volt. A tüdőgyulladás és orbánc már majd elmúlt, amikor a beteg tegnapelőtt ismét lázba esett és orvosai megállapították a tüdőgyuladást és egyúttal le is mondták megmentéséről. Csemegi állapota mindinkább rosszá fordult, míg végre ma reggel szenvedéseitől megszabadulva, örökre lehunyt a szemeit. Halálát özvegyén kívül nővére, özvegy Eder Istvánné, született Csemegi Sarolta, özvegy Csemegi Antal nyugalmazott csongrádi polgármester és sógor-nője, özvegy Csemegi Ignácné, született Tokaji Nagy Amália gyászolja.

A gyászoló család díszes ravatalt állított dolgozószobájában a halottnak. Bíróságaink egytől-egyik kiűzték a gyászlobogót, a főváros pedig díszsírhelyet ajánlott föl a nagymultu halottnak. A temetés hétfőn délután negyedél órakor lesz a Reáltanoda-utcai házból, ahol Kírnér Károly belvárosi apát-plebános szenteli be a halottat. Másnap, kedden, délelőtt tíz órakor a belvárosi főplébánia templomában rekvium lesz Csemegi Károlyért.

A Magyar Jogászegylet alapítója és örökös tiszteletbeli elnöke, Csemegi Károly halála miatt mára hirdetet teljes ülését elhalasztotta. Az egyület igazgatóválasztmánya a gyászeset alkalmából holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor az egyület helyiségében (V. Szemere-utca 10., ügyvédi kamara) ülést tart.

Tüzeves Newyorkban.

Budapest, március 18.

Amerikában leégett egy ház s belepusztult a veszedelembe egy tömeg ember, talán kétszáz, talán háromszáz. . . . Az adatok még mindig hiányosak és megbízhatatlanok nekünk józan, objektív európaiaknak, akik kalmárnak kevésbé vállalkozó szelleműek vagyunk, mint az amerikai, de újságíróknak sokkal precízebbek és lelkiismeretesebbek. Amerikában kigyúlt egy ház és 40 (szóval: negyven) perc alatt már össze is omlott, pedig volt neki vagy hat emelet s olyas építmény volt, hogy egy millió dollára biztosította be a gazdája. Ha nálunkfélle, szerény európaiaknál, ősi népeknél egy eszékunyhó gyul ki, az is tovább lángol a maga lábán, mint mint amilyen picit kis idő negyven perc. Szóval: rémületes és érthetetlen az a katasztrófa, ami odaát New Yorkban megesezt az előkelőség hoteljével, a Hotel Windsorral. A telegrammokban, amelyeket kaptunk, minél kevesebb a numerus. Keressük az áldozatok számát, keressük a sebesültek számát — s a felelet onnan messziről a tengeren túlról találgatás. A veszedelem nagy lehetett, óriás tüzeves, ami sok-sok áldozatot követelt, olyan amerikaias nagy, hogy még hozzávetőlegesen se tudnak beszámolni arról, hogy hány ember veszett bele a lángokba. Az iszonyu katasztrófánál megáll a yankee esze is. Se hazudni, se igazat mondani nem tud. Találd ki Európa a körülbelül, ha kedved van reá.

S a szecsnák borzalmasak, amiket a kábelén át nekünk telegrafálnak. Valami olyas borzalom lehetett ott, mint ami Bécsben volt, amikor a Ring-színház égett. Egyszerre bennsült a csodálatosan gyorsan terjedett tűzben az egész hotel-publikum. Mire rájöttek arra, hogy menekülni kell, már utját állta minden szaladónak az ajtóban a láng s erre következett az, hogy az egyik iszonyatból kidobták magukat a szerencsétlenek a másikba. A tűzből bele a esésbe, négy, öt, hat emeletről le a kövezetre — s ott maradtak holtan a kövezeten. . . . Amikor már a gerendát nyalta a tűz, egy-két pillanatig még röpültek, mint a madár s azután összezuva, végiglottyantak a kövön. . . . Borzalmas vad kép. . . .

Micsoda épület lehetett az? Mi égett benne? Szurokból volt talán? Érthetetlen ez a borzasztó veszedelem. Ha mi látnak volna, talán tudnánk róla objektívebben, tisztább színekkel beszélni, de észintén bevalljuk, hogy ezeket az amerikai telegrammokat igazán magunk se értjük.

Csak lenyomatjuk őket úgy, amint következnek egymásután.

Newyork, március 18.

A századvég legnagyobb katasztrófái közé sorozható az a tüzeves, amely mint röviden jelentettem, Newyork egyik legnagyobb szállóját, a Hotel Windsor-t tegnap délután elpusztította. Egyelőre, míg a leégett szálló romjait el nem takarítják, meg sem állapítható, hány ember pusztult el a tűzben, most még csak azt tudják, hogy tegnap alig volt üres szoba az óriási szállóban s a tűz kitörése pillanatában a hatemeletes épület minden ablakát megszállották a kíváncsi emberek, akik látni akarták a St. Patrick processziót.

A Windsor-szálló egy hatalmas térségen áll. A hatemeletes épületben mintegy hatszáz szoba van,

amely tegnap mind el volt foglalva. A Fifth Avenue 46-ik és 47-ik utcájára nyílnak a szálló ablakai.

Délután négy órakor egy processzió haladt el a fogadó mellett. A Newyorkban tartózkodó irek fényes körmenetben ünnepltek védőszentjüknök, szent Patriknak a napját. A főséges egyházi zene akkordjai a Windsor valamennyi lakóját az ablakhoz csalta. Kíváncsian és érdeklődéssel tekintettek le az utcára, a szép sorban haladó ikerre és a menetet környező nyüzsgő emberáradatra. A második emeletről egyszerre valami éles kiáltás süvített át a levegőn. Eleinte azt hitték, hogy talán örömmujongás hallat. Szik egy szobából, a zaj azonban pillanatról-pillanatra növekedett. A processzió éppen a 46-dik utcából akart befordulni a 47-ikbe, amikor egyik második emeleti ablakból egy fiatal hölgy levette magát az utcára. Utána egy leány ugrott ki az ablakon. Az emeleten pedig sirás, jajveszékés töltötte be a levegőt. Az ünneplő menet csakhamar fölbomlott és a legörültebb fejtelenség kapott lábra az utcán. Senki sem tudta, mi történt. Egyszerre a második emelet egyik ablakából hatalmas füstgomoly tödült ki.

— Tűz van! — kiáltotta ezer és ezer torok. Sokan beszaladtak a szállóba, — egyikük sem jött többé ki.

Bent a szállóban csodálatos gyorsasággal terjedt a tűz. Amint az első vészkiáltást meghallották, a szálló lakói rémület fogta el és hanyatthomlok rohantak, hogy a folyosón keresztül a lépcsőházba fussanak. De a folyosóra sem tudtak eljutni, mert amint szobájuk ajtaját kinyitották, lángtenger csapott eléjük, amelyen lehetetlen volt keresztül gázolni. A kétségbeesett lakók az ablakokhoz siettek és még azok is, akik az ötödik vagy hatodik emeleten laktak, nem tehetek egyebet, mint hogy az utcakövezetre való halálugrást megkíséreljék. A szegény emberek majdnem valamennyien halva kerültek el és csak igen kevesen voltak oly szerencsések a szerencsétlenségben, hogy veszedelmesebb életben maradtak. Ezeket a szomszéd házakba vitték, ahol most élet és halál közt lebegnek. A szállóval szemben van ugyanis Gould Helén híres milliós asszonynak a palotája. A nemesszivű asszony azonnal kinyitatta palotájának kapuit és a sebesültek rendelkezésére bocsátotta összes szobáit. A sebesültek közül ma reggelig ebben a házban huszonnyolcan meghaltak. A rendőrség kétségbe van esve, mert a halottak számát nem tudja megállapítani. A szállóban az idegenek könyve is elégett, s így mint még csak becslés szerint annyit tudnak, hogy a fogadóban tegnap három vagy négyszáz ember lakott.

Négy órakor gyuladt ki a tűz és ötre már csak hamu és romok jeleztek a hatalmas szállót. Azt hiszik, hogy egyik második emeleti szobában a függöny gyuladt ki és ebből származott a veszedelem. Valószínűleg egyik vendég elővigyázatlanságából égő szivart dobott a függönyre. A Windsor-szálló, mint minden régi amerikai épület könnyen gyuló anyagból volt építve, és nem csoda, hogy öt perc alatt az egész épület lángban állt. Oly gyorsan terjedt a tűz, hogy aig egy-két perc múlva a nagy épület valamennyi folyosója és lépcsőháza lángba borult s a kétségbeesett embereknek a menekülésnek csak az az egy módja kínálkozott, hogy az ablakból leugorjanak. Körülbelül száz férfi, asszony és gyermek próbálta meg a menekülésnek ezt a módját, de egy-kettőnek a kivételével valamennyien szörnyet haltak. A tüzoltók nem tudtak az égő házhoz hozzáférni és a szomszéd házak tetejéről igyekeztek a tomboló elemet megfékezni. Ugyaninnen mentőöteket hajtottak az égő szállóra és így sok ember életét megmentették.

Mentés közben azonban igen sok tüzoltó és rendőr elégett. A sok megszenesedett telem között fölismertek Kirk chicagói többszörös milliós feleségét. Akik halálugrással akartak a halál elől menekülni, azok között több fiatal leány is volt. A mentők éppen életüket kockára téve belerohantak a lángokba, amikor a szálló Fifth Avenue-ra néző fala összeomlott és igen sok embert maga alá temetett. A 46-ik utcára néző fal az udvarra omlott, ahol a halállal küzdőknek rövidítette meg a szenvedésüket.

A veszedelem kitértekor a 47-ik utcában sétált Mac Kinley, az Egyesült Államok elnökének a sógor-nője a leányjával együtt. A szálló összeomlott fala mind a kettejükét elemetette. A romok alatt eddig még meg sem találják őket.

Berlin, március 18.

Newyorkból jelentik a Lokalanzeigernek:

A hatemeletes Windsor-szálló egészen elpusztult. Ez volt Newyork legnagyobb hotelje, amely hatszáz szobából állott s huszonöt év előtt épült. A tűz a második emeleten ütött ki, éppen akkor, amint a lakók legnagyobb része az ablakokból nézte az elvonuló egyházi processziót. A tűz néhány perc

alatt minden emeletre átharapózott. A rendőrség és a kíváncsiak tömege között valóságos harc keletkezett. Newyork egész tüzoltósága kivonult. Egy asszony az ötödik, négy asszony a harmadik emeletről leugrott s meghalt. Egy férfi kötélben bocsátotta le a második emeletről a gyermekeit. Némelyek szerint huszonöt a halottak száma, de állítólag hatvanál többen égték oda. A megmenekültek között van Mac Kinley fiúvére, feleségével és gyermekeivel. A kár több millió dollár.

London, március 18.

A Daily Newsnak egy newyorki távirata szerint ma még nem tudják pontosan, hány ember pusztult el a Windsor-szálló égésekor. A sebesültek számát 50-re becsülik. A szállóban lakott Mac Kinley elnöknek egyik testvéröccse is, magának az elnöknek pedig értéktárgyai voltak a szálló pénzeszekrényében.

A Daily Mail értesülése szerint a szálló romjai alatt kilenc holttestet találtak.

Amikor a császár képet vesz.

— Jelenet. —

(Abból az alkalmából, hogy a német császár háromszáz márkánál többet nem ad egy képért.)

A festő felesége (otthon, egyedül): De hol marad Alfrédem! Azt mondta, hogy a tárlatra megy, de láttam, hogy viselkedése gyanús. Egész nap izgatott volt, bizonyára megint párbaja van! Óh istenem, hogy dobog a szívem! . . . (Künn csöngetnek.) Ah!

Dobog ur (belső): Asszonyom . . .

Az asszony: Jesszusom, Mahnke ur, ön oly sáppadt . . .

Az ur: Férje . . .

Az asszony: Az istenért! . . . Beszéljen!

Az ur: Kellemetlen helyzete van annak, akit azzal biznak meg . . .

Az asszony (haláláppadán): Hogy . . .

Az ur: Hogy kiméletesen adja tudtára a feleségnek . . .

Az asszony: Azt akarja kérdezni, hogy itt lakik-e özvegy Wern Alfrédné? Jaj . . . itt lakik . . . (sirva fakad.)

Az ur: Ha még csak arról lenne szó, találnék formát. Nagyobb baj van . . .

Az asszony: Elfogták?

Az ur: Nem. A császár . . .

Az asszony (fölsikolt): Uram Isten, a császár . . . folytassa! . . .

Az ur: A császár meglátogatta a tárlatot. Az ön férje ott állt a képe előtt, s mondhatom, egészen vidám volt . . . azt mondják, hogy még az utolsó pillanatban is mosolygott. A császár az ő képe előtt is megállt, és csettintett a nyelvével . . .

Az asszony: Óh, mi boldogtalanok! (zokog.)

Az ur: Aztán megszóllalt: „Nagyon tetszik nekem ez a kép”.

Az asszony: Ób, jaj nekünk!

Az ur: És . . .

Az asszony: Csak mondja ki. Elkészültem a legrosszabbra. A császár megvette a képet, ugy-e?

Az ur (lehorgasztott fővel, halkán): Meg.

—o.—

SZÍNHÁZ. MŰVÉSZET.

**** Az utolsó előadás.** A Várszínházban az utolsó előadás 29-dikén, szerdán lesz; programját a következőképpen állították össze: I. Nyitány (Doppler Ilka c. operájából). II. A szigetvári vértanúk I-ső felvonása. III. Bánk bán operából az I-ső felvonás; végül IV. Utolsó előadás Váradí új verses alkalmi epilogusa, amely utóbbiban a főszerepeket Jászai Mari, Török Irma, Ujházy, Szacs-vay és Mihályfi fogják játszani.

**** Operaház.** A magyar királyi Operaházban holnap Erkel halhatatlan Hunyadi Lászlóját adják. Az előadásnak meglesz az a speciális érdekessége, hogy Erzsébet nehéz, ének és játék dolgában egyaránt nagyigényű szerepét P. Pewny Irén asszony huszonötödikérször játssza. Ez a kis jubileum igen sokat beszél, a kitűnő művésznő előkelő kvalitásairól és arról a buzgóágáról, amelylyel az Operában eltöltött három esztendő alatt úgy bele tudott illeszkedni az intézet játékkrendjébe, hogy immár huszonötödikérször tapsolja a publikum ebben a szerepben.

Várdy Margitot, aki a Várszínházban néhány-szor vendégszerepelt s az Operaházban is fellépett legutóbb egy delután előadásban, a rendes magán-énekesnők közé végleg szorították. A fiatal énekesnő legközelebb a pénteki Jancsi és Juliskában fog fellépni. — Horalek Paula, az országos zene-akadémia vártatt növendéke, Maleczkvné tanítványa

részére az intendáns ösztöndíjat engedélyezett. A kisasszony, mint segédnékesnő fog működni az Operaházban.

**** Olasz stagione Budapesten.** Egy külföldi impresszario, aki ugyilátszik, a legnagyobb bizalommal viseltetik Budapest operalátogató közönségében, (ebből is látszik, hogy a külföldön mennyire nem ismernek bennünket.) hogy a két nyári hónapban olasz opera-stagionét szándékozik Budapestre hozni. Ez a bizalomtól duzzadó impresszarió, mint értesülünk, ajánlatot tett egyik fővárosi magánzínháznak, hogy az idei nyáron hat hétre hajlandó bérbe venni. Az olasz operatársaság Mascagninak *Iris* és Puccininak *Fedora* című dalművét szándékozik Budapesten bemutatni.

**** Hírek a Víg-színházról.** A Víg-színház legközelebbi ujdonsága, *Hennequin* és *Valabrègue* háro felvonásos bohózata: *Helyet a nőknek!* csütörtökön, folyó hó 23-ikán kerül bemutatásra. A darabban a művészi személyzet csaknem valamennyi tagjának van szerepe. A főpróba szerdán folyó hó 22-ikén délelőtt fél tizenegy órakor lesz. — Szombaton, 25-ikén hosszabb pihenés után, délutáni előadásul a *Szöke Katalin* című drámai rege, vasárnap, 26-ikán délután pedig a színház kedvelt műsordarabja *Dr. Pepi* kerül színpadra, utóbbi bohózat az alkalommal először délutáni előadásban. — *Pekár Gyula Dodó főhadnagy* című darabjából szerényen fognak az előkészületek; ez a vizjáték a *Helyet a nőknek!* után közvetlen következő ujdonsága lesz a Víg-színháznak.

**** Richter János maradása.** *Mahler* Gusztáv igazgató, mint egy bécsi újság írja, kísérleteket tesz arra, hogy *Richter* Jánost a bécsi opera kötelékében való maradásra bírja. *Mahler* ebből a célból helyben javaslatba hozta, hogy *Richter* fizetését évente kétszer forinttal megjavítsák s ebben az esetben ezer forinttal több lenne a fizetése, mint magának *Mahlernek*. *Richter* ezt az ajánlatot visszautasította, ennek dacára azonban *Mahler* folytatja kísérletét, hogy *Richtert* rábírja a maradásra.

**** Kiténtetett zsinagóga-tervezők.** A lipótvárosi zsidó templom pályaművei közül a bíráló bizottság több tervrajzot megdicsért architektónikus szépségeikért. A kiténtetett tervek szerzőinek nevei ma kerültek nyilvánosságra. A megdicsérték közt elsősorban *Baumhorn* Lipót műépítész említtük, aki 5659 jellegű tervével igazi művészi és a gyakorlati kelleknek is kitűnően megfelelő munkát nyújtott be. *Baumhorn* terve a közé a kevés pályamunka közé tartozik, amelyek nemcsak hogy egy díszes zsinagóga követelményeinek megfelelnek, hanem mint építészeti kompozíció is kitűnően megállják helyüket. A megdicsérték közt van azonkívül *Vágó*, *Schickedanz*, *Márkus*, *Freund*, *Kármán*, *Ullmann*.

**** Blaha Lujza Szegeden.** *Blaha* Lujza a jövő hét folyamán négy estén át a segedi színházban fog vendégszerepelni. A nagy művésznő a *Talmi hercegnő*-ben, a *Telen*, *Édes édes* és a *Tündérlak Magyarokban* című népszínművekben lép fel.

**** A Gellérthegy építészeti díszje.** Az esküteri hid budai hídfőjével szemközt a Gellérthegy rendezése és architektónikus kiképzése már régóta foglalkoztatja az illetékes köröket, amelyek a nagyarányú bal- és jobbparti szabályozási munkálatokat méltóan akarják befejezni a Gellérthegy oldalának művészi rendezésével. Ennek az aktuális kérdésnek megoldását tűzte ki a *Mérnök- és építészegylet*, amely ezidei nagy pályázatára a Gellérthegy rendezését és architektónikus kiképzését tűzte ki célul. A pályázatra csak egy terv érkezett be, amely felett az *Alpár Ignác*, *Czigler Győző*, *Aigner Sándor*, *Hüttl Dezső*, *Lechner Ödön* és *Pártos Gyula* pályabírákból állott zsűri mondott ítéletet. A zsűri jelentése szerint a pályanyertes mű a kérdést csak akadémián oldotta ugyan meg, de mivel egy nagyobb szabású és művészi megoldást nyújtott, egy-nyugy határozatával javasolta kiadni az egyesület nagy aranyérméből és 1200 forintos utazási ösztöndíjból álló díjadíjját. A mű szerzője *Vágó László* fiatal budapesti építész, aki a pályabírók jelentése szerint lelkesedéssel és igen nagy művészi érzéssel oldotta meg feladatát, amit igazolt az is, hogy a zsűri különösen kiemeli a terv architektónikus hatásait, a részletek harmonikus kidolgozását. A terv szerint kissé emelt teraszról, amelyre két bidalt szimmetrikus lépcsőkar vezet fel, két hatalmas torony emelkedik, amelyek belsejében liftek vannak elhelyezve. Kétoldalt ügyesen csoportosított lépcsőzeteket helyezett el, a közepén pedig a battersben hatalmas fülke van Szent Gellért ülő szobrával. Felül kolonnádok zárják be az építményt. A monumentális mű összekötöttségben a terven kidolgozott vízművel gyönyörűvé tenné a természettől amugy is bámulatos szépen alkotott hegyoldalt. Az bizonyos, hogy a gyönyörű terv végrehajtása elsőrangú építészeti és művészeti látványossággal szaporítaná az ilyen dolgokban különben is szegény fővárosunkat.

**** Két premér.** *Márkus* Józsefnek, akinek több színműve diadallal járta be már az ország színpadja, most majdnem egyidőben két premérje lesz Budapesten. Egyik darabja, a *Betyárvilág* című operett a jövő hó elején kerül színpadra a Népszínházban, mint az igazgatóság ezt jelenti. Másik darabjának, a *Liliputi hercegnő* című énekes színműnek 25-én lesz a premérje a Magyar Színházban. A magyar színpad történetében ritka az ilyen eset, amely ily frappans módon tanuskodik arról, hogy magyar szerzők is lehetnek nagystíliú színpadi sikerei. A jeles szerző nagy szorgalmat mutatja az a körülmény, hogy nagy hírlapírói tevékenysége mellett egyszerre két darabban lép a közönség elé. Ebből az alkalomból érdekesnek tartjuk *Márkus* két darabjának színpadját a szereposztásokkal közölni:

I. Betyárvilág.

Személyek:

Csicsakov Konstantinovic, Alexej, Vladimir, Vasil, a Magyar Tud. Akad. levelezőtárgya Pétervárott	--- --- ---	Németh.
Tjána, a felesége	--- --- ---	Z. Bárdi Gabi.
Totyinka, Csicsakov nővére	--- --- ---	Csatay Zsófi.
Dorozsmay, attásé a pétervári osztrák-magyar nagykövetségnél	--- --- ---	Szirmai.
Peregh Laci, csendőrhadnagy	--- --- ---	Vidor.
Csendőrezredes, 70 éves	--- --- ---	Lubinszky.
Mimi, az unokája	--- --- ---	Gazsi Mariska.
Pálinkás, csendőrkáplár	--- --- ---	Ujváry.
Vutki, Csicsakov szolgálója	--- --- ---	Tollagi.

Történik a Somogyban; az I-ső felvonás egy csendőrkaszárnya legénységi szobájában; a II-ik felvonás az erdőben; a III. felvonás a csendőrezredes lakásában.

II. Liliputi hercegnő.

Személyek:

Holms, külvárosi házúr	--- --- ---	Halasi.
Tilly, az unokája, 15 éves	--- --- ---	Ledofszky Giza.
Van der Tokken Krisztián, játékbábukészítő	--- --- ---	Szilágyi.
Gusztáv, a segéde	--- --- ---	Szentmiklóssy.
Tropp Dárius, bábszínház-tulajdonos	--- --- ---	Sziklai.
Sverendrup Hamlet, hittanító egy felsőbb leányiskolában	--- --- ---	Mátray.
Linus, iskoláskénya	--- --- ---	Haller Irma.
Florinda	--- --- ---	Viad Gizella.
Sonderhelm gróf	--- --- ---	} színházi házbűnök
Nordenskjöld báró	--- --- ---	
Helheim lovag	--- --- ---	
Zibicssev	--- --- ---	Bessenyei.
Mártha, eseléd Van der Tokken házában	--- --- ---	Lungh Etel.

Történik az I. és III. felvonás Van der Tokken játékbábus boltjában; a II. felvonás Tropp Dárius bábszínházában. Idő: Ma.

**** Miss Halton utolsó vendéglátéka.** Miss Mary Halton, a nálunk annyira ünnepelet amerikai szubrett, a jövő héten még kétszer, hétfőn és kedden, lép fel a Magyar Színházban. A művésznőnek ez lesz a bucsufelépése, erre a színházi évadra, a budapesti közönségtől.

**** Dalos-Színház.** A városligeti *Dalos-Színház*, amelynek igazgatását *Zöldi Márton* vette át, a jövő szombaton, március 25-én nyílik meg. A megnyitói előadásra a következő operettek kerülnek színpadra: *Dafnisz és Kloe* Offenbachtól, *Szerelmi varázssal* Müller Adolftól, *Pajkos diákok* Suppétól, *Matrózok a felkelésen* Zaitzól. Pénteken délután a sajtó képviselői előtt jelmezes főpróba lesz. Az új színháruatlak huszonnyolc nő és husz férfi tagja van.

**** Előadás az Iparművészeti Múzeumban.** Az Iparművészeti Múzeumban (Üllői-ut) holnap vasárnapon délelőtt tizenegy órakor a Szabad Lyceum részéről, *Geretz Péter*, *Szent Simon* ezüst koporsójáról, a középkori magyar szobrászatról előadást tart.

**** Színházak műsora.** *Nemzeti Színház.* Vasárnap délután: *Közönyt közönnnyel.* Este: *Himfy* dalai. Hétfőn: *Nagymama.* Kedden: *Essex gróf.* Szerdán: *Folt, amely tisztit.* Csütörtökön: *Házi béke.* Pénteken: *Bűnös szerelm* először. Szombaton: *Bűnös szerelm* második. Vasárnap délután: *Sok hűhó semmiért.* Este: *Bűnös szerelm* harmadszor.

Magyar királyi Opera. Hétfőn: *nincs előadás.* Kedden: *Hópehely.* Szerdán: *Tannhäuser.* Csütörtökön: *Ninon.* A piros cipő. Pénteken: *Jancsi és Juliska.* Babatündér. Szombaton: *A proféta.* Vasárnap: *A varázsviola.*

Víg-színház: Vasárnap délután: *Trilby.* Este: *Hajnali vendég.* Doktor Pepi. Hétfőn: *Doktor Pepi.* Hajnali vendég. Kedden: *Doktor Pepi.* Hajnali vendég. Szerdán: *Doktor Pepi.* Hajnali vendég. Csütörtökön: *Helyet a nőknek!* először. Pénteken: *Helyet a nőknek!* második. Szombaton délután: *Szöke Katalin.* Este: *Helyet a nőknek!* harmadszor. Vasárnap délután: *Doktor Pepi.* Este: *Helyet a nőknek!*

Népszínház: Vasárnap délután: *Diákasszonyok.* Este: *1848. Hadak útja.* (Blaha Lujza és Blaha Sárikkal). Hétfőn: *A görög rabszolga.* Kedden: *A görög rabszolga.* Szerdán: *A bibliai asszony.* Csütörtökön: *A görög rabszolga.* Pénteken: *A görög rabszolga.* Szombaton délután: *Cigánybáró.* Este: *Falu rossza.* Vasárnap délután: *Kis atamuzsi.* Este: *Gyimesi vadnyírág.* *Magyar Színház:* Vasárnap délután: *Egyiptom gyöngye.* Este: *A Gyurkovics-lányok.* Hétfőn: *A gésák.* Kedden: *A gésák.* Szerdán: *A Gyurkovics-lányok.* Csütörtökön: *A Gyurkovics-lányok.* Pénteken: *A Gyurkovics-lányok.* Szombaton délután: *A gésák.* Este: *Liliputi hercegnő.* először. Vasárnap délután: *A bolond.* Este: *Liliputi hercegnő.*

Kisfaludy-Színház: Vasárnap délután: *Az ördög piruldi.* Este: *Szép Meluzina.* Hétfő: (Szület.) Kedden: *Papageno.* (Sarkadi jutalomjátéka.) Szerdán: *II. Rákóczy Ferenc fogsága.* (Ingyen előadás.) Csütörtökön: *Nagymama.* Pénteken: *Armány és szerelem.* (Szatmáry Anna fellépte.) Szombaton és vasárnap: *Dalma.* (Nagy Bella mint vendég.)

**** Új zeneművek.** (Kaphatók *Méry Béla* zeneműkereskedésében, Dorottya-utca 7.) *Görög rabszolga* teljes 3 frt 50 kr, Potpourri 1 frt 80 kr, Keringő 1 frt 50 kr, Gésák teljes 3 frt, Potpourri 1 frt 80 kr, keringő 1 frt 50 kr, Egyiptom gyöngye, Unatkozó király, Midász király, Ádám és Éva, Opernbál, Varázsgyűrű, Baba, Lili, fizete 1 frt 50 kr, Legujabb amerikai indulók: Rappoli, Mézesbetek, Washington, Post fizete 90 kr, Cérnászál-dal 1 frt 25 kr, Mein Elend, Toreador keringő, Au bi du bout du Banc, Barrison Reitleid, Schleicher, Komu Karlne, Wie reich wie Arm, Das ist die höchste Schmutzerei fizete 75 kr, Perosi, Szt. Lázár feltámadása 3 frt 60 kr, Puccini Bohémek teljes 3 frt 60 kr, Delibes A király mondta 4 frt 80 kr, Potpourri 1 frt 20 kr, Keringő 1 frt 20 kr, Leoncavallo Bohémek teljes 5 frt, nagy Potpourri 2 frt, kisebb 1 frt 50 kr, könnyű 1 frt, Mora Sevilla keringő 1 frt, Mezey Chrysanthéme keringő 1 frt, Méry Magyar Szalon Album 10 válogatott népdal feletti ábránd fizete 1 frt 50 kr, Blahané dalai 102 magyar nóta 1 frt 50 kr, Palotassy Magyar ábránd 1 frt 50 kr, Poldini fantasie hongroise 1 frt 20 kr, Schürger Jenő Magyar ábránd 1 frt 50 kr.

**** Az Operaház előadása otthon.** A magyar kir. Operaházban holnap (vasárnap) este *Erdel* nagy operája a *Hunyady László* kerül színpadra. A *Telefon* *Hirmondó* az előadást közvetíteni fogja s így az előzetek otthon is végighalगतhatók. Opera után 11 óráig *cigányzenét* közvetít a *Hirmondó*.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Tudományos Akadémia** március 20-án, hétfőn délután 5 órakor ülést tart. Tárgyak: *Simonyi Zsigmond* r. t. A nyelvtörténeti szótár és a művelődés-történet. — *Kozma Ferenc* I. t. *Brassai Sámuel* mint *aesthetikus* és *műkritikus*.

○ **A Teleki-díj.** A Magyar Tudományos Akadémiának ma délután *Eötvös Loránd* báró elnöklésével tartott teljes ülésén döntöttek, jobban mondva kellett volna dönteni a Teleki-féle drámapályázat fölött. A bíráló bizottságnak *Jókai Mór* volt az elnöke, tagjai pedig: *Rákosi Jenő* és *Heinrich Gusztáv*; a nemzeti színház részéről: *Gyenes László* és *Császár Imre.* *Rákosi Jenő*től való a pályázati jelentés, amelyet ma olvasott fel az Akadémia tagjainak, a közönségnek és a pályázóknak élénk érdeklődése mellett. A jelentés írója azon kezd, hogy — bár husz tragédia versenyzett a 100 aranyért — régóta nem volt a pályázat oly silány, mint az idén. Ő hozzájárul bírálótársainak ez általános véleményéhez 19 darabba nézve, — egy kivételével, amely a *Becsület-bíró* címet viseli. A jelentés sorra bírálja valamennyi darabot, de a legrészletesebben a *Becsületbíró* című tragédiát méltatja.

Ebben a jelentés szerint, a koncepció ragadja meg az embert. Drámai nyelve tömör és tartalmas, bár a darab szerkezete gyöngye, szinte hanyag. Tartalmas fő munkája, aki szinte szerényebb, semhogy hatásokra vadassék; kecsesülte igérete egy drámaírói pályának. Hőse az ideális lovag, a becsületért és nemes gondolkodás ideálja. *Francesco* velencei nemes egy nobilis társáról megtud egy aljasságot s ezt egy estélyi alkalmával, nagy társaságban leleplezi. Sokan véleményére kelnek a megtámadottak, s perverzessé teszik a tisztát, a nemes, aki mint rágalmozó életével bünhődik.

A jelentés írója részletesen ismerteti a mű tartalmát s egyes szép részleteket idéz belőle. Sok szöveget mond róla s jelenti, hogy a bírálók többsége a mellett nyilatkozott, hogy a díjat e műnek adja ki az Akadémia.

E jelentés befejeztével előterjeszti, hogy utólagosan névtelen levél érkezett, amely szerint a *Becsületbíró*t már tavaly két ízben előadták Debrecenben. Erre újabban összejöttek a bírálók, akik ez alkalommal is megmaradtak első ízben adott véleményük mellett. A további határozatot az Akadémiára bízzák. *Gyulai Pál* jelenti, hogy beszerezték a *Debreceeni Ellenőr* tavalyi számait s megtalálták benne a darab előadásáról szóló kritikát, amelyben a mesét azonosnak lették a pályamű meséjével. *Rákosi Jenő*, hivatalozik egy precedensre, hogy egyizben kiadták már a díjat egy oly műnek, amely a vidéken előzőleg színpadra került. *Báró Eötvös Loránd* azt javasolja, hogy tekintettel arra, hogy az akadémiások nincsenek jelen szavazatképes számban, *halasztás* a döntést a jövő teljes ülésre. Az Akadémia ehhez hozzájárul.

○ **Ma-cel Prévost új regénye.** A *Demi-Vierge* szerzője most készült el új regényével. Az új regény címe *Viernes fortes* (Erős szüzek), és a jövő fiatal leányairól szól, akik a férfi támogatás nélkül törnek maguknak utat a társadalomban. Ez a regény a *Demi-Vierge* contre-partieje lesz, s először a *Journal*-ban fog megjelenni.

MULATSÁGOK.

(Az építőiparosok estélye. Az idei balszezon utolsó nagyobb mulatsága ma zajlott le a vígadó termében. A fővárosi építőiparosok rendezték ezt a mulatságot segélyegyesületük javára, melyre a kitűnő hangverseny-programm, az építész-bálok régi jó hírneve és talán a jótékony cél is oly nagy közönséget hozott össze, hogy a nagy terem már a hangverseny elejére zsúfolásig megtelt. A Technikus-zenekar kezdte meg a hangversenyt, mely Zerkovitz Rudolf karnagy vezetésével alatt Doppler Ferenc *Ilka* operájának nyitányát és Moszkovszky spanyol táncait adta elő. Ezután Márkus Emilia asszony lépett az emelvényre és szépehetségű munkatársunknak, Laczkó Andornak „Az eltört babácska” című költeményét szavalta el, egészen magával ragadva a közönséget, mely szünni nem akaró ovációkkal hálálta meg a művésznőnek a nyújtott hatalmas élvezetet. A viharos tapsok után Gál Gyula Kiss József „Nápolyi emlék” című költeményét szavalta el, melyhez a *technikus-zenekar* Mader Raoul melodramatikusan zenéjét játszotta. Nagy tetszést arattak ezután Németh József és Hegedüs Gyula, kik Heltai és Makai humoros duettjeit adták elő, majd Vasquez Idalia asszony, ki két hatalmas áriájával aratótt zajos sikert. A hangversenyt Reiner Ferenc „Bekacsos és pikárd leány” című vig zsenerképe fejezte be, amelyet Tarnay Alajos zongorakísérete mellett Kéry Klára és Tollagi Adolf adtak elő. Ez az utolsó szám még fokozta a közönség lelkes hangulatát, amely után csakhamar táncra perdült az egész társaság. Az első négyest 160 pár táncolta.

(A VIII-IX. kerületi Izraelita Nőgyegetület pompás mulatságot tartott ma a Royal-szálló disztermében, amelyben az alkalomra igen nagy közönség gyűlt egybe. A rendezőség, amelynek élén Zerkovitz Vilmos állott, csinos táncrend-könyvecskékkal lepték meg a hölgyeket és gondoskodott arról is, hogy vendégeik jól mulassanak, ami — dicséretükre legyen mondva — teljes mértékben sikerült is nekik. A táncokban mintegy 150 pár vett részt.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Tisztviselők Országos-Egyesülete) ma délután tartotta az évi rendes közgyűlést Rakovszky István előadásos belső titkos tanácsos, a legfőbb állami számvizsgáló elnökének vezetésével. A választmány jelentéséből főleg a következőket:

Az egyesület elérte a kitűzött nagy célját: most már megvan a saját kényelmes otthona, saját háza. Remélhető, hogy az elváltat terhek a folyó jövedelmekből lehet fedezni. Indítványozza a választmány, hogy a házépítés körül buzgólkodott házépítő bizottság tagjainak jegyzőkönyvileg nyilvánítsanak köszönetet. (Általános helyeslés.) A fényesen berendezett kaszinó-épület elkészülte, a tagjai számának emelkedésére is előreláthatólag kedvező hatással lesz, amit az is bizonyít, hogy az év első három hónapjában 154 rendes és 3 alapító tag lépett be. Az egyesület az idő szerint összesen 2157 tagja van. A könyvtár 12,648 kötetből áll. Az egyesület vagyona a múlt év végén 51,092 ft 45 kr volt. A bevétel a lefolyt évben 65,789 ft, a kiadás 60,169 ft-ra rugott. Az özevgy- és árvaaláp 1888 ft-tal szaporodott. A lefolyt évben 7 özevgy és 2 árva nyert 650 ft segélyt.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a választmányt a fölmentvényt megadta.

Végül újból megválasztották elnökékké Rakovszky Istvánt, alelnökékké Pecháta Endre királyi kuriai bírót és Thuróczy Adolf miniszteri tanácsos fővámgazgatót. Megválasztottak ezenkívül 20 választmányi rendes és 30 pótagót s 7 felügyelő-bizottsági rendes és 5 pótagót.

(Az Országos Kereskedelmi és Iparosainak) választmánya ma este Matkovits Sándor elnöklete alatt igen látogatott ülést tartott, amelyen dr. Glucksthal Samu titkár referálása alapján elfogadták az évi jelentés tervezetét, a zárszámadásokat, mérleget és a folyó évi költségvetést. Az idei közgyűlést a választmány március 26-án délután 3 órára tűzte ki és megalakította a választásokat vezető küldöttséget. A titkár azután előterjesztette az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatát, amelyet a választmány némi vita után, lényeges változtatás nélkül elfogadott. Dr. Glucksthal előterjesztése alapján a választmány bizottságot küldött ki a *tiszteletlen verseny törvényhozási szabályozása* kérdésének megvitatására, mint-hogy a kereskedelemügyi miniszter véleményét kért a csarnoktól. Végül a választmány új tagokat vett föl.

TÁVIRATOK.

Szófia, március 18. Ferdinánd fejedelem tegnap aláírta azokat a dekrétumokat, amelyekkel a szobrannyét fölösztajta és május 7-ére kihirdeti az új választásokat.

Baden, március 18. *Slatin basa* ma ide érkezett.

Lockroy ellen.

Páris, március 18. A képviselőházban ma folytatták a tengerészeti vitát.

Rieunier tengernagy hosszu beszédet olvas fel, amelyben szemérettel a tengerészeti miniszternek, hogy csak néhány hízegő helyeslést keresi. A valóságban *Lockroy* semmit sem változtatott a helyzetben. Beszéde csak értett a francia haditengerészet hírnevének. (Ellenmondás balról.) *Rieunier* ezután *Lockroy* programját kritizálta; *különös guanyval szólt a víz alatt járó csónakról* és cirkáló hajók építését ajánlotta. Majd tiltakozott a rágalmak ellen, amelyekkel a sajtó egy része a hadsereget és a haditengerészetet illeti és megtámadta *Lockroy* polgári munkatársait, azt vetvén szemükre, hogy kegyeltjeiket tolják előtérbe.

Rieunier hirtőn folytatja beszédét. Ezután az ülést bezárták.

Loubet üdvözlése.

Páris, március 18. *Loubet* köztársasági elnök ma délután *Dupuy* és *Delcassé* miniszterek, valamint polgári és katonai kísérettel jelenlétében a diplomáciai kar tagjait fogadta, akik azért jöttek, hogy az elnöknek megválasztatása alkalmából kormányaiik szerencsekívánatait átadják. Csak *Monson* angol nagykövet, aki beteg, és *Münster* gróf német nagykövet volt távol, aki ez idő szerint Cannesban tartózkodik. *Loubet* hoz az üdvözlő beszédét gróf *Wolkenstein* osztrák-magyar nagykövete intézte, aki megemlékezett *Clari* pápai nuncius elhunytáról és ezután új folytatta:

A nagykövetek, mint uralkodók és államfőik érzelmeinek hűségei tolmácsolói, szerencsekívánataikat és tiszteletteljes hódolataikat fejezik ki az új elnöknek. Franciaország és az elnök boldogságára irányuló kívánásaiak épp oly forróak, mint ösztintek. Nem feledkezhetünk meg, úgy mond a nagykövet, arról a magasztos szerepről, amelyet Franciaország a humanitás történetében visz. Fokozott bizalommal tekintünk a jövő elé, mert a francia nemzet épp most adta újabb bizonyosságait a béke és a haladás műveiben való töretelenség ragaszkodásának. Gróf *Wolkenstein* ezután megemlékezett az 1900-iki világkiállításról, majd üdvözlés szavakban szólott az elnök személyéről, idézvén azt a mondatot, amely annak idején közforgalomban volt: A szenatus elnöki székén még nem ült méltóbb és tapasztaltabb férfi nálánál. A nagykövet végül megemlékezett az elhunyt *Faure* elnökről, aki oly jelesül intézte Franciaország sorsát.

Loubet elnök válaszában mindenekelőtt kifejezte fájalmát *Faure* és *Clari* nuncius elhunytá felett. Rámutatott arra, hogy a külföld mily rendkívül meghatató és szívhez szóló bizonyosságait adta részvételének Franciaország fájalmában *Faure* elnök elhunytá alkalmából. *Loubet* köszönetet mondott a nagykövetnek azokért az érzelmeikért, amelyeket oly barátságos szavakban fejezett ki és végül kijelentette, hogy bizik a jövőendő vitakiallítás sikerében s ama nemes versengésben, amely itt mutatkozik, javára fog válni a népek egymashoz való benső közeledésének.

Az Olasz szenatus ülése.

Roma, március 18. A szenatus mai ülésén *Canevaro* külügyminiszter *Camporeale* szenátor kérdésére válaszolva kijelentette, hogy a kormány kínai politikáját az abessziniai kudarcral összehasonlítani helytelen. Az az összehasonlítás csak arra való, hogy az országot szélszételentül nyugtalanítsák. A kínai kikötőket ugyiszlólván teljesen megszállva tartják az idegen nemzetek, amelyeknek ott szén-állomásaik vannak. Ha mi háboruba bonyolódnánk és az európai hatalmak kimonának semlegességüket, a mi hajóink szén- és élelmiszer-állomás nélkül lennének. Hajórajunk konfliktus esetén teljesen el volna veszte. Okos dolognak tartottuk tehát, hogy tengeri állomást szerezzünk. Tárgyalást indítottunk, hogy bérbé kapjuk a Szannum-öblöt, amely e célnak teljesen megfelel már.

A miniszter azután itt is elmondta de Martino követ visszahívásának okait, s így végezte beszédét: Bizton várható, hogy Kína még ellenkezni fog, de remelem, hogy a tárgyalásokat erőszak nélkül is jó végre juttathatjuk.

Camporeale szenátor rövid viszonzválasza s *Odescaldi* és *Pierantoni* kijelentései után, akik elleneztek Olaszország kínai akcióját, az ülést véget ért.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, március 18. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Eti forgalom*. Négyeszázekeke magyar aranyjárdék 100.35. Magyar koronajárdék 97.70. Osztrák hitelrészvény 250.50. Osztrák-magyar államvasut 155.25. Déli vasut 29.60. Északnyugati vasut —. —. Elbavölgyi vasut —. —. Orosz bankjegy készpénz 216.10. Buschtiehradi —. —. Orosz bankjegy —. —. (Ultimo.) Lombard —. —.

Frankfurt, március 18. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Eti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 250.39. Osztrák-magyar államvasut 155.20. Déli vasut 29.40. Magyar aranyjárdék —. —. Magyar koronajárdék —. —. Osztrák aranyjárdék —. —. Osztrák ezüstjárdék —. —. Osztrák papírjárdék —. —. Bécsi bankjegyesület —. —. Alpesi bányászrészvény —. —. Olasz járdék 94.25. Diskontó-bank 200.35. Laura-kohó —. —. Harpeni 182.75. Csöndes.

New York, március 18. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* márciusra 79. —, májusra 72.2%, júliusra 71%. *Tengeri* májusra 39.2%.

Chicago, március 18. *Buza* márciusra 67%. *Tengeri* májusra 34%.

Nyitlter.

(Az e rovat alatt közlölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Mag

vakat vásárolnak **HALDEK** magánykereskedésében. József főherceg 6 os. és kir. fen-ségének udvari szállítójánál, Budapest, Károly-körút 9.

Vidéki ügyvédi iroda

körülbelül 4000 ft évi jövedelemmel, járásbírósi s telek-könyvi székelyben, elhalászás folytán azonnal eladó igen hozzáférhető s realis áron. Bővebbi felvilágosítást Dr. Szamok Gusztáv ügyvéd, az örökösök képviselője ad Török-Becsén.

ARTÉZI

savanyúvíz a legeszeszekebb és leg-jobb ital epidemikus bajok ellen; olsoobb, mint bármelyik forgalomban levő ásványvíz. Kapható minden fűszer- és csemege-üzletben, valamint minden vendéglőben.

Főraktár „Artesia” VII., Egressy ut 20/c szám. Telefon 50—78.

JUBILEUMI ÉRMEK. Jubileumi érmek kisebbített alakban és rozetták polgári ruhához kaphatók TILLER MÓR és TÁRSA udvari szállítóknál. Budapest, (Károly-laktanya.)

Téli kura

Szt. Lukácsfürdő
Budapest.

Rheumatikus bajok, köszvény, neura-giák, lechia stb. ellen. Nagy lényes izsazáfűrés, külön fürdők, iszap borogatók, Masszage, gőpprógyászat. Kitűnő szálló-dák. Láft. Mognács kiárvá. Olcsó árak. Prospektus ingyen küld az igazgatóság.

A közönség köréből.

Közszöndírat Amerikából.

Az eredeti levél szöszzerinti fordítása. **Wilhelm Ferenc** gyógyszerész unak, Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

New-York, 1898. május 18.

Tisztelt Uram!

1895. november 12-én rheumatizmus követekeben kénytelen voltam ágyba fektüdni. Nyolc hónapig egy és ugyanazon helyen fektüdtem és nem voltam képes egy tapodtat sem mozdulni; testem súlyos 175 fontól 130 fontra esett, jeléül a nagy fájalmaknak, melyeket ezen évek alatt kiállottam. Majdnem minden gyógymóddal megpróbálkoztam, így villamos borogatással, török fürdőkkel stb. és az orvosok minden fajtájával. De azért jobban nem éreztem magamat, ugy, hogy az orvos, kibez utóljára fordultam, a pénz sem fogadta már el, miután azt mondta, ugyis hiába.

Azon időben történt, hogy találkoztam egy barátommal, ki nekem a **Wilhelm-féle antiarthritikus, anti-rheumatikus vértisztító**-teát ajánlotta, mint eszálhatatlan szert a rheumatizmus ellen. Bizalmatlan voltam ez új szer iránt, s elmondtam, hogy mi mindent használtam már eddig. A sors ugy akarta, hogy irjak Önnek és szivem azt sugalmazta, hogy mégis van egy segítő, ki engem meggyógyít. És csakugyan meggyöződtem, hogy él egy ilyen megmentő. Nem tudom szavakban kifejezni azon fájalmakat, melyeket a három éven keresztül kiállottam, de most már nem zavarja semmi egészségemet és e pillanatban úgy érzem magam, mintha újra születtem volna, a világ minden kincsénél többre becsülvé a **Wilhelm-féle antiarthritikus, anti-rheumatikus vértisztító** teát.

Legyen oly jó Uram és küldjön nekem postafordultával uv. m. 1 tucat (12) csomagot az Ön **Wilhelm-féle antiarthritikus, anti-rheumatikus vértisztító** teájából.

Önök a legjobb egészségöt és hosszu életet kívánva, maradtam tisztelettel

Gordon M. József, 179 orchard st. New-York.

Amerikai Egyesült Államok.

Főraktár: **Neunkirchen** (Alsó-Ausztria.)

Kapható **Budapestben**: Török József gyógyszer. Károly-u. 12. Petri Ottó gyógyszer. Váci-körút 17. Thal-mayer és Seitz. Koehmeister Fr. utódi. Neruda N. Eöcsben: cs és kir. udv. gyógyszerár. **Berlinben**: Sehering's Grüne Apotheke, Chaussee str. 19. **Münchenben**: Dr. Bedall, Thal 13. Vidéken minden jobb nevű gyógyszerárban és drogua-üzletben.

Kérjen 1899-es ár-jegyzéket a világhírű **CHAMPION** és „**THE ROYAL PROGRESS**” kerékpárokról. Kizárólagos főraktár: **Láng Jakab és Fia** kerékpárnagyraktárában, Budapestben, VIII. József-körút 41. sz. Fiókizlat: **Kőbánya, Jászberényi-ut 10. sz.**

Olcsó árak! Előnyös fizetési feltételek! Nagy kerékpárisok és szakértői javítóműhely. Használt kerékpárok a legmagasabb árban becserelelteknek.

MÓKA BÁCISI MESÉI.

A madár beszéde.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király meg egy királyné, azoknak nem volt egy csöpp gyerekük se. Nagyon busultak e miatt és busultukban kimentek a földekre sétálni.

Amint ott sétálnak, sétálnak, egyszerre valami sirás üti meg a fülüket. Ki sirhat? Ki sirhat? Odamennek, a merre a sirás hallatszott, hát mit látnak a buza között? Egy gyönyörű szép kis gyereket.

Nagyon nagyon megörültek a csöpp teremésnek, mindjárt fölvettek és hazavitték. Otthon azt se tudták, mit csináljanak vele, hol a királyné, hol a király hordozta a karján és úgy vigyáztak rá, mint a szemük világára.

Szépén fel is nőtt, megerősödött a kis gyermek s mire hét esztendő lett, elkezdtek taníttatni. Fogadtak melléje mindenféle tudósabbnál tudósabb embereket és annyira kitaníttatták, hogy a világon nem volt semmi, de semmi, amit ne tudott volna, még a madarak nyelvét is értette.

Egyszer nagy vendégség volt a királynál. Jöttek oda grófok, bárók, hercegek, nagybőbnál nagyobb urak és a király igen szerette volna megmutatni, mit tud az ő neveit fia. Kérdezett is tőle mindenféle dolgot és a gyermek olyan okosan felelt, hogy az urak csak ámultak-bámultak, mikor a sok okos dolgot hallották.

Amint javában kérdezik, hol az apja, hol az anyja, egyszerre beröplő egy kis madárka, csicsereg, csicsereg s a csicseregésre csak elneveti magát a gyerek. Kérdezi tőle az apja, már mint a király:

— No, kis fiam, minek nevensz olyan nagyon?

— Ennek a madárnak a csicseregését nevetem, felséges király apám.

Kíváncsi lett a király a madár szavára és megkérdezte:

— Mit beszélt az a kis madár?

— Jaj, azt nem mondhatom meg.

— De csak mond meg!

— Jaj, azt nem mondhatom, nem mondhatom.

Szörnyen megharagudott a király, hogy ennyi ur előtt ilyen csufot vallott a nevelt fiával. Még egyszer rászólt, hogy tüstént mondja meg, mit beszélt a madár, mert ha nem mondja meg, nem jó vége lesz a dolognak. De bizony a nevelt fia most is csak azt hajtotta:

— Ne kívánja, ne kívánja, azt úgy se mondhatom meg.

Annyira, hogy a király egészen elvörösödött mérgében, fogott egy pálcát, rávágott a gyerekre és azt mondta:

— Eltakarodj a szemem elől, többet ne is lássalak!

Hiába kérte a királyné, hiába kérték a von-

dégek, hogy ne bántsa, ne kergesse el, de a király nem hallgatott rájuk és a szegény gyerek sirva ment el a kastélyból. Megint olyan árva volt, mint amikor a buzaföldön tölszedték.

Ment a gyerek, mendegélt, hetedhét ország ellen és annyira ment, hogy utóljára odaért egy másik országba, egy másik kastélyba. A király éppen kint állt a pitvarban és amikor meglátta a szép legényt, mert most már jó nagy volt ám, mindjárt megértette neki és megszóltotta:

— Mi járatban vagy, édes fiam?

— Szolgálatot keresnék, ha valahol kaphatnak.

— No, ha egyéb bajod nincs, azt mondta a király, akkor akár mindjárt itt maradhat az én nálam, ugy is tegnap ment el az első inasom.

Hát ott maradt a legény inasnak, a király pedig nemskára úgy megszerette a nagy okos-sága miatt, hogy mindig ott kellett a legénynek körülötte lenni.

Egyszer is, amint ott sürgölődik-forgolódik a király körül, csak hallja ám, hogy a király nagyokat nyög, nagyokat fohászkodik. Hallgatta a legény egy darabig, hallgatta, de aztán már nem állhatta és megkérdezte:

— Megkövetem, mi a baja, királyi fölségednek, hogy akkorát fohászkodik?

— Jaj, ne is kérdezz, édes fiam, úgy se tudnál te a bajom segíteni.

De már most a legény nem hagyott a királynak békét, hogy csak mondja meg, talán mégis tudna rajta segíteni. Annaira, hogy a király utóljára azt mondta:

— Itt lakik a szomszédkirályságban a vörös vitéz, az mindenképpen azt akarja, hogy neki adjam a leányomat, de a leányom sehogy sem akar hozzá menni, még a hideg is kirázza, ha csak a nevét is említik előtte. Már most ez a vörös vitéz azt izente, hogy ha holnapig neki nem adom a leányomat, ezer meg ezer emberrel beront az országba és mindent elpusztít, minden embert kardra hány.

— Ejnye, — azt mondja a legény — hát nincs királyi fölségednek olyan vitéze, aki megtudna a vörös vitézzel verekedni?

— Dehogyan van, édes fiam, dehogyan van. Kihirdettem én már többször, hogy aki le tudná győzni vörös vitézt, annak szívesen neki adnám az egyetlen lányomat, meg a felekirályságot. Próbálkoztak is sokan, de mindnek szomorú vége lett, a vörös vitéz mind kipusztította őket a világból.

— No, azt mondja a legény, majd megpróbálkozom én vele.

Nem akarta a király sehogyan se engedni, hogy minek, ugys hiába. Ha ő is elvesz, ki lesz akkor mellette, aki úgy gondját viselné. De a legény addig mondta, hogy csak ereszsze el a vörös vitézhez, majd meglátja, hogy még jóra fordul minden, meg utóljára eleresztette.

Azzal elindult a legény. Ment egész az erdőig és mikor odaért, észébe jutott a sok tudó-

szalagjával négyfelé szeli a határt, vasrácsal kerített vörösbarna márványkereszt nyulik fel az emberragas táblák közül; a bronzból öntött Krisztusképen fönnakad a napsugár s töviskoronája aranytűben ég. A tüzfény beözönl szomorú arcát s még fájdalmasabbá teszi. A szeme pilláin megszorult könnyek mintha már lehullanának, maga előtt látva e pusztalást, talántán kezdetét megjövendőit világvégének.

Pedig tegnap még arattak ezen a mezőn. Az egyik táblán félbe-szerbe hagyott kalangyák sora, a tarlón mély nyomot vágott a sok-ökrös társzekér, mely a nehéz esomókat a szérőre hordta. És aratnak még ma is. Eszre se igen venni, olyan nesztelenül, mintha lopva aratnának. Suhog a kasza, a rend hullik, halk, esőndös zize-néssel, mintha éjfél órán kisereteket végezőnek boszorkányos munkát. Arató legénynek tré-fája, marokvető-lánynak ninesen itt nótája... Lent falunak kell lenni s templomnak benne. Tornyában megszólal a harang: nem is egy, egyszerre kettő. Az egyik nagy hangon, előkelőn, pompázva és büszkén, érdekek tompa zugásában benne van a nagyható Úrság; a másiknak vékony, csilingelő hangja izgatott, sürgető, türelmetlen, sőt fenyegető. Hangjukkal versengeni kezdenek. A nagy harang kongása telibb és mélyebb színi, hangja megrezgeti a levegőt s zúgásával betölti annak prányait; a kisebbik élesebb s tulvisítja az öregbet. Az arató emberek összenéznek a harangsó hallatára, de nem beszélnek. Kezüik alatt még jobban suhog a munka; egy öregasszony, aki böngészni jár a sárkó után, összeszorított ajkain keresztül valami ének vagy zsolter dudikálásába fog; aki körülötte dolgozik, egy-egy vele dudorászsa. A szol-tárnak megvan az egyházas jellege: de semmi-féle templomban azért azt nem éneklik. Amennyi lemondás, keserűség abban van, annyival nem sirattak a fájdalom asszonyok az ő elveszett urokat. Az ő sírjaikban benne volt a megígért föltámadás reménye, a síralom völgye után következő öröm hegyének rendithetetlen hite. Ezt

mánya, galambbá változott, azután úgy röpült el a vörös király kastélyába, fölszállt a tetőre s onnan nézte, mi történik ottan.

Nézelődik, nézelődik, hát látja, hogy az udvaron száz meg száz ember köszörül, csupa kardot köszörül és egyre mondogatják:

— Nosza kardom, élesedj,
Egy vágásra tizenegy!

Amint javában köszörülnek, kijön a vörös vitéz és azt mondja:

— Ugy-e, gyáva király, rossz szomszéd, nem mersz a lyukadból kibujni? Még csak egy embert se mersz hozzám küldeni, aki velem megverekedjen. Majd adok én neked holnap!

Mikor a legény galamb képeben ezt meglátta, leröplött a tetőről, megint emberré változott és odaállt a vörös vitéz elé:

— Befogd a szádát, mert most velem lesz dolgod! Engemet küldött az én jó királyom.

Egyszerre elhallgattak a sok kardköszörüléssel, a katonák mind nézték a legényt a vörös vitéz előtt.

Nem volt biz a legény kicsiny, hanem jól megtermett, tagbaszakadt. Csakhogy a vörös vitéz volt akkora, hogy a legnagyobb ember is kicsiny volt mellette. Vörös volt a haja, vörös volt a szakála, vörös volt a ruhája és olyan csunya volt, hogy utálat volt rázni.

Mikor a legény szavát meghallotta, elnevette magát és azt mondta:

— Hát nem tudott a királyod különbet küldeni, te hitványság? Iszen tégedet a kis ujjammal is összenyomni!

— Majd megvállik, ki a legény a gáton! Jobb lesz, ha ejjössz velem jó királyom kastélyá elé verekedni. A katonáidat is elhozhatod, legalább lesz, aki elemessen.

Tetszett ez a beszéd a vörös vitéznek és már előre örült, milyen szép lesz, ha ezt a hitvány legényt föltűzi a kardjára, mint valami pókot és úgy mutogatja a királynak.

Másnap reggel ez is volt a vörös vitéz a szomszéd király kastélyában a sok ezer emberével. Az udvaron nagy helyet csináltak, ahol a legénynyel verekedhetett. A király meg a királykisasszony kikönyökölték az ablakon és onnan nézték, mi lesz és csak úgy reszkettek félelmükben, mikor megláták a vörös vitézt meg a sok ezer embert.

Azonban összekapott a legény a vörös vitézzel. Ez esuföldött:

— No megállj, mindjárt itt fityegsz a kardom hegyén.

Avval neki szurt a legénynek. De nem hiába volt ennek a sok tudomány. Tőle változta a vörös vitéz kardját. Úthetett, vágathott, szurkálta vele a vörös vitéz, nem ért a vágása, szurkálása egy ütlet taplót se, egy csipet kárt se tehetett a legényben.

Hanem bezzeg a legény! Annak csak kis kardja volt, hanem azért úgy vágott vele, mintha

a szomorúságot nem vigasztalta semmi. A modern nyomorúság, a milliók enyhithetetlen nyomorának vonása vegyült el benne, rideg és rikító vonás, melyet semmiféle színkeveréssel harmóniába hozni nem lehet s szüntelen vinnyogással beleelte magát az egész daltam menetébe.

A harangsó elhallgatott s újra megszólalt, háromszor is egymásután, mind nagyobb közökben; az öregbik bugása szinte feloszlott a levegőben a kisebbiknek mind mélyebbre való izgatottsága, türelmetlensége mellett. A poros országuton lovas esendőrök tompa dobogása hangzik föl. Mögöttük sárga szandauter zörög, a két almáspej csikót maga a szolgabíró hajtja. Az aratónép előtt megállanak, a esendőrök sorfalat képeznek a szolgabíró lepattan. Már ahogy lepattan, megösmerszik a szolgabíró. Még jobban a tiroli nemez-kalapjáról, melybe bakszakál van tűve, a hegyesre pödört bajuszáról, a kamásliba tűzt rajthuzniról s az ezüst gombos, koronás, monogrammos lovagló ostoráról, melyet hajtás közben is a térde közt szorongatott. Egyenesen leszármazó unokája az *Ebtős* szolgabírájának, Nyuzó Pálnak, csak a modern beoltás miatt degeneráló faj harmadik nemzedékének torzképében. Nem hajdu a háta mögött, hanem esendőr, s nem magyarófa-vezszővel dolgozik, hanem kardlappal. Legjobb megösmerszik azonban hatalmaskodó hangjáról, melylyel a munkás-népre rárvall.

— Talán meg is látnátok az embert, hé? Az emberek, mintha csak most vennék észre, pihentetik a munkát s megfordulnak. Egyik-másik tisztességűdon kalapot is emel.

— Hát nem megöltöttá kendetnek a tisztartó ur, hogy mára munkába álljanak?

Az egyenes kérdésre egy öreg paraszt válik ki a többi közül. Galambosz haja a homlokán kettő van választva s gyürösen leomolva vállát veri; hosszúra eresztett fehér szakála arcát patyárka-szerűvé, de kissé komédiasszerűvé is teszi. Ó áll ki a feleltre.

— De igen, megöltöttá.

REGÉNY.

Edith bosszúja.

(1) — REGÉNY. —

Írta: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

ELSŐ FEJEZET.

Templomba!

Aranykalásos rónán messze reng a sárkó alá ért gabona. A telt buzafejek kerek ivben hajolnak meg sulyuk alatt s amint a kerekedő szél egymáshoz veri a megzörrenő szálatokat, kövér, teli, harnapiros szem perseg a forróságától megpedezett termőföldre alá. Az édes anyaföld, mely kiesírta és nagyra növelte, mintha csak magának termette volna, a megért gyümölcsöt kéri és veszi vissza. Visszaveszi és bizlalja magát vele. Mintha mondaná: Ha ki meg nem tudja becsülni az ajándékomat, attól meg is vonom. Egy-egy sor kalász a szélen, melyet a nap tüze erősebb hűvvel ér, szinte üres is már egészen. A vízre szomjas, tikkadt talaj, melytől a júliusi ég már hetek óta elvonta a harmatot, duskalódik könnyében. Megfizethetetlen, drága kenyérben, a miből már, ugyilátszik olyan sok van, hogy ocsunak is fölösleges. Jól teszi hát: visszaveszi. Szomorú mégis látni: mintha éhes farkas saját kölykeit falna fel; édes anya kinnal szülött gyermekeinek husába harapna bele. Meddig a szem ellát, pusztá a róna. Reggeli nap süti a harnyas országutat fehérre; egy barna-vörös öreg nyul székik rajta nagyot kalimpázva keresztül; benn a vetés sűrűjéből fűrj-család sipogása hallik; magasan a csillogó levegőben keselyű mártogatja szárnyait. Az általtnál, mely kigyózó, keskeny

száz meg száz kard egyszerre csapott volna le a vörös vitézre. A ruhája csupa vas volt és a sok ütésre diribre-darabra szakadozott, töredezett le róla.

Noszen megijedt a vörös vitéz! Oda kiáltja a katonáinak:

— Emberek, ne hagyjatok! Neki ennek a hitvány legénynek!

A sok ember kétszer se mondatta magának. Kihúzták az éles kardjukat, aztán hajrá, odafutottak, hogy egyszerre összeapritják a legényt. Hej, de megijedt a király meg a királyasszony, mikor ezt látták. Még a vér is meghűlt bennük.

Hanem nem hiába volt a legénynek a sok tudománya. Megverte a katonákat vaksággal, aztán egymásnak rontottak és úgy kaszabolták egymást, hogy utóljára hirmondó se maradt belőlük.

— No, vörös vitéz, most véged van!
De bizony még nem volt vége! Volt neki is egy tudománya. Mikor látta, hogy minden embere elpusztult, hamarosan nyullá változott, azután ucu vesd el magad, nyargalt ki a kastélyból.

— De iszen nem szabadulsz, vörös vitéz! az kiáltotta a legény, azután agárrá változott és szaladt a nyul után. Addig szaladt, míg egyszer csak elkapta és összeszaggatta. Vége volt a vörös vitéznek.

— No, volt aztán öröm. Az agárból megint gyönyörű szép legény lett és a király azt se tudta, mit csináljon vele. A leányával együtt nagyban hálálkodtak, hogy megmentette őket az utálatos vörös vitéztől.

Ha eddig szerette a király, most még százszor jobban szerette. Mindjárt papot hozatott és megvolt a hetedhét országa szóló nagy lakodalom. Három hétig mindig ettek, ittak, mulattak.

A lakodalom után eszébe jutott a fiatal királynak, hogy jó volna egyszer megnézni a nevelő apját, meg a nevelő anyját. Fölöltözött aranyos királyi ruhába, vett maga mellé ezer katonát, úgy indult el a nevelő apja országába és ott megszállt a város előtt.

Mikor a király meglátta a város előtt az ezer katonát, nem tudta elgondolni, hogy kik lehetnek, miért jöhetnek, azt hitte, hogy ellenség. Megijedt, aztán követet küldött, hogy ne bántsák a városát, inkább megadj nekik, amit csak kérnek és a fővezérüket, a fiatal királyt, elhívta vendégségbe a kastélyba.

A fiatal király nem is sokat kérte magát, hanem bement. Senki se ismerte meg, se a nevelő apja, se a nevelő anyja, a fiuk pedig nem ismertette meg magát, előbb tudni akarta, milyen szívvél vannak hozzá.

Este lefektették aranyos ágyba és mikor reggel fölébredt, már szaladt eléje a király meg a királyné, egyik a mosdótálat, a másik a törülközőt hozta és mindenképpen a kedvében jártak, úgy félték a sok katonájától.

Mikor öltözködött, kérdezi tőlük a fiatal király:

— Meg egy-e? S hogy merészeltek mégis kendtek a határozott tilalom ellenére beállni?

— A magunkéba álltunk, tekintetes uram.

— A magatokéba? Nézzé meg az ember a parasztját! Hát mikor osztoztatok az urasággal?

— Részesei vagyunk a termésnek, s ami nekünk jár belőle, éppen úgy illet bennünket, mintha a magunkéban termett volna.

— Nem is veszi el tőletek senki. De tudjátok, hogy a tisztartó se a maga feje szerint járt el. A kegyelmes grófné nem tűri a mai szent napon a munkát. S megtaláltatok volna a részteket holnap is.

— Meg-e? Nézzén körül tekintetes uram! s egy ujjmozdulattal végigmutatott a pusztulás szomorú képén.

— Ami vész, az uraságnak még több vész. Hisz kend az a nagyon bibliás ember, vén prókátor! nem ösmeri kend az írást, hogy meg kell adni a császárnak, ami a császáré, az Uristennek, ami az Uristené. Ma az Uristenen a sor!

— Nem tudok róla: hanem azt megmondta — tudom — hogy renyhességtekkel az én áldásaimat el ne vesztégesseitek. Pedig most úgy lenne, ha a tisztartó urra hallgatunk.

— Tudhatták ezt kendtek, már amikor részbe álltak is. A templom napja szent bucsu minden esztendőben s a kegyelmes asszony, tudjátok, hogy templomjárás kíván ezen a napon. Öreg napjaira mi ütött kendhez, vén bűnös, hisz tavaly még kend ment elől a szűz Máriás zászlóval.

— Igen, mert tavaly learatott a jég előttünk. Azt hittem, hogy a kegyelmes asszony megkönyörül a szegénységünkön s igazán kegyelmes lesz hozzánk. — Kenetes páthosszal beszélst s most megadással íntet a kezével. — Isten eszdája, hogy a rohadt krumplin s zabszalmás kenyéren ki tudtuk húzni a telet.

— Hát kend a földi javakat magasabbra tenné a lelkieknél? Hogy számol majd be odafele, ha itélet előtt fog állani?

Nem a szolgabíró kérdezte. A csészán még

— Hát nem volt maguknak soha se gyermekük?

— Nem volt bizony, hanem volt egy nevelt fiuk, most is azt siratjuk. Hej de más sorunk volna, ha az még élne!

Aztán elmesélték neki, hogy mi történt.

— Ejnye, azt mondja, hát tudják-e, most kinek szolgálnak, kinek hozták a mosdóvizet, meg a törülköző kendőt?

— Dehogyan tudjuk. Hogyan tudnánk?

— No ha nem tudják, én vagyok elősleges király apámnak az a nevelt fia, akit elkergetett a háztól, mivel nem akartam megmondani, mit esiesergett a kis madár. De most már beteljesedett, amit a kis madár esiesergett, hát elmondhatom. Azt esiesergette, hogy nekem olyan nagy lesz a hatalmam, hogy király apám majd a mosdótálat, királyanyám pedig a törülköző kendőt tartja nekem. Ezt pedig csak nem mondhatam meg. Most én is király vagyok és az én népem van a város előtt.

Nagyon megörült a király meg a királyné, mikor ezt hallották és a király engedelmet kért tőle, hogy akkor elkerzeite. Aztán mindjárt átadta neki a maga királyságát is és most már két országban volt király. — Sokáig boldogan éltek és ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLEK.

Ibolyaillat.

Amíg a porlepte utcán
Cél nélkül járok és kelek,
Ibolyaillattal legyeznek
Az enyhe tavaszi szelek.

Érzem, faldűskám erdejéből
Hozá a szél az illatot.
A kékszemű pincy ibolyák
Sok-sok ezrével nyílnak ott.

A'gy nem is ibolyaillat,
Talán csak annak képzelem,
Tán gyermekéveim emléke
Úzi játékit én velem?

Talán csak egy-egy édes emlék,
Mi gyermekkorból megmaradt,
És ezt varázsolják szívembe
Pajzán tavaszi sűgarak?

Lehet, hogy egy mese foszlányit
Viszi felém a szél talán?
Szereplői: egy gyermek-ifjú
S egy kurtaszoknyás barna lány.

Álom. De jól esik szívemnek
S nem hagy el addig a remény,
Míg az ibolyák illatját
Tavasz fényében érzem én.

egy uri ember ült, félig polgári, félig papos öltözetben, az utóbbi jellegét még leginkább a borított arc tette fölismerhetővé. Eddig hallgatta a párbeszédet, közbeszólás nélkül, valószínűleg megbeszélés szerint.

Az öreg paraszt most hozzáfordult, ugyanazzal a szelid arccal, de éppen olyan határozott szóval, amilyennel a szolgabíróhoz beszélt.

— Nem tudom, mikor jutok itélet elé, már nem lehet messzire, de akármikor, előbb még tisztelendő uramnál kell megfordulnom. Az Uristen, a maga végtelen kegyelmességével, megbocsáthat bűnös lelkeimre, de tisztelendő ur, tudom, nem engedje el, s a tekintetes ur is, úgy tudom, ránk küldte a végrehajtót az elmaradt adóért.

A papot hamarabb kivette sodrából az alázas, szelid beszéd.

— Már pedig hiába beszél kend! Azt csak a maga fajtájú Krisztustagadókkal hiteti el, hogy az istennek szánt napokkal szegényebbé válik valaki; csak a templomot akarja elkerülni. Mikor áldozott kend utóljára, vén istentagadó?

— Káromolhat a tisztelendő ur, bizony már régen voltam a templomban s kezdok az áldozásról leszokni egészen. Azt látom be, hogy az isten igaz tiszteletéhez vezetó út nem a parádés templomokon körösztil vezet s nem is áldozásban vagon, hanem a szív belső kegyességében. Hiába káromol meg érte a tisztelendő ur, én hiszem.

— Ugy-e, hogy csak Krisztustagadó vagy? Ugy-e, hogy...

— No csak ne sokat okoskodjunk, szólt közbe a szolgabíró, aki türelmes volt maga iránt, de kétszer is megnézte már az óráját, mióta a pap vette át a szót. Ne sokat okoskodjunk! A grófné nem tűr ma semmiféle munkát, én pedig ezennel betiltom azt. Megértettek kendtek?

(Folytatása következik.)

Ha majd tavaszok már nem érzek
Üde ibolyaillat,
Akkor az ifjuságnak vége,
Akkor a szív halott, halott!

Feleki Sándor.

— **Kétes ex-uralkodónő.** A jó öreg spanyol királynő, mint ahogy castiliai Izabellát a „szeretett“ párisiak nevezik, nemrégóta újra megtartja fogadó estét. Ezeken az estéken, amelyek ebédből és a rá következő hangversenyből állanak, ha van is pompa, még sem uralkodik valami nagy előkelőség. Az ebédben többnyire csak tizenötven vesznek részt s ezek közé a tizenkettő közé tartozni ugyan nagy tisztelet, ámbar nem a legnagyobb gyönyörűség, mert a vendégek mindannyiszor abban a kényserhelyzetben vannak, hogy egy valódi spanyol lakomát élvezzenek végig. A legtöbb külföldi emberre nézve ugyanis a spanyol konyhánál nincsen rosszabb. Izabella királynő ellenben sokat tart annak az országának a konyhájáról, amelynek a trónján ült egykor s hogy ne kelljen lemondania az ő kedvenc ételéről, egy öreg spanyol szakácsnőt vitt magával, akinek az egyetlen kötelessége, hogy fenséges urónőjének minden pénteken az „aioli“t felszolgálja. Ez egy pikáns majonnaise, amely annyira fűszerezve van andaluziai foghagymával, hogy a „jó öreg királynő“ elismerésére méltó figyelemmel azon a napon, amelyen azt a nemes csemegét élvezzi, magántermeibe vonul vissza és a komornáihoz is csak úgy beszél, hogy egy parfümöz zsebkendő tart a szája elé. Azokat a koncerteket, amelyek Izabella királynő termeiben játszódnak le, általánoságban a rokkant tenoristák és elaggott szoprán-énekesnők utolsó mendékeinek tartják. Azok boldogok, ha azt mondhatják, hogy Izabella királynő „udvari énekesé“ vagy „udvari énekesnője.“ Nagy örömmel adják oda a hangjukat meglehetősen olcsó áron a koncerthez. De ha zene tekintetében ezek a szoarék nem is valami nagyon tökéletesek, egészen másképpen állanak toalettek dolgában, amelyek annál pazarabbak. Maga a királynő jár mindig jó példával elől, az igaz, hogy ő inkább díszruhákban jelenik meg, amelyek inkább feltűnőek, mint izlésesek. Legutóbbi párisi tartózkodása idején Eugenia császárné elfogadott egy meghívást a „Palais de Castile“-ba, amelynek urnője nagy melegséggel fogadta. Az olentét e közt a két egykori uralkodónő közt ennél a találkozásnál ugyancsak szembetűnő volt. Az egykor annyira ünnepelet francia császárné a megtört alakja, a szürke ruhában, valaha oly szép, most halovány, sovány és melankoliától árnyait arcával sokkal öregebbnek tünteti föl a mindenkor vidám Izabellanál. Pedig valójában a jó öreg spanyol királynő az idősebbik.

— **Málnabokrok fűzek tetején.** Érdekes látványról ad hírt az *Erdészeti Lapok*. Türesváron a Porta- vagy Simonpatak mellett vezetó út szélén égerfák és fűzek vetékednek egymással a viszonyos talajért. Az égerék sok helyen már-már előnyben vannak a fűzek felett, mert ezek a folytonos csomókítás miatt elcsenevésszednek, s visszamaradó öreg, fojes törzseiken ugyszólván már több a kéreg és odú, mint a fásrészt. Az odukat s a horpadásokat a szél a felkavart homokszemekkel és a patakok iszapjából felkapott porszemekkel kitöltögeti, úgy, hogy ezek a rothadó fásrészekkel együtt lassanként egész kis termőtalajréteggé válnak az öreg fűzfák felületének egyes részein, amelyen aztán idővel zuzmók, mohák, gombák, dudvas növények tenyésznek. Ilyen korhad, öreg fűzfák tetején az említett völgyekben csihány és más dudvafélék társaságában sok málnabokor nő. Ezek a málnabokrok épp olyan vidoran tenyésznek ottan a fejesfák tetején, mintha akárcsak csillampala, homokkó vagy a legjobb agyag vált volna az öreg fűzekből, amelyeken egészen a fa testéig hatolnak a rajtuk élődo cserje gyökerei.

— **Autogrammok ablakon és butorokon.** Sok híres angol író nagyon szerette az ablakokba belevéni a nevét. Így ott található egy yorkshirei csap-szék ablakain Dickensnek és barátainak a neve. Néhány esztendővel ezelőt eladásra kínálgtak egy ablaktáblát, amelyen Moore Tamásnak a neve volt rajt és minden egyes betűért több mint hat forintot kértek. Ilyen nagy honoráriumot csakugyan nem adtak még senki fiának sem. A legértékesebb ablak-autogramma azonban mégis csak Dániának van. Az egyik királyi szalonkoesi ablaka szerepel itt, annak a szalonkoesinak az ablaka, amelyen a királyi család szokott a barátaival kirándulásokra menni. A fejedelmi személyiségek, akik ezekben a kirándulásokban résztvettek, mindannyian a becéző nevüket vésték rá az ablakra, azt a nevet, amelyet csak a legbizalmasabb körben szoktak használni. Így például

az elhunyt ár azt véste ki csak, hogy Szasa; mert családi körben csak Szasa bácsinak nevezték. Fia, a mostani ár, az az ablakon csak Niki, nagy karcolt betűkben. A cárné az Aliz. Még érdekesebbek az asztalok és a székek, amelyek mostanában az angol társaságban kiválóan alkalmasak autogrammok fölvetelésére. Különösen kedvelik az asztalokat. Az asztal táblája fehér fából, vagy papírmáséból való, amelyre a kézírások preparált tintával kerülnek rá. Gyakran verseket, vázlatokat, vagy zenészerzeményeket is kanyarítanak rá az asztalokra. S amikor az ilyen asztal már tele van írva, akkor belakoztatják, vagy üveggel borítják be, hogy a kincseket mindörökké megőrizze. A legérdekesebb ilyen asztalokat Stanleynek, a híres utazónak a felesége mondhatja a magáénak. Az olyan kézírásokat, amelyek selyemmel bevont butorokra jutnak, ki szokták himezni, hogy el ne pusztuljanak. Nagyon kedvelik a legyezős autogramgyűjteményeket.

Babér helyett malac. A legváltozatosabb azoknak a holmiknak a sora, amelyekkel a közönség kedves színészeit ki szokta tüntetni. Nemesak hazánk egyes vidékein szokás ez, hanem például Belgium több városában is. Azokban sem adnak mindig babért és virágot, hanem gyakran tartalmasabb ajándékokat is nyújtanak föl a színpadra. Verviersben például a posztgyárosok egy ültözet ruhára való posztóval lepik meg a kitüntetett művészt, más városokban egész ládákat adományoznak, amelyek tele vannak sörrel, borral és likőrrel. Az antwerpeni királyi opera sem vonja ki magát ez alól a szokás alól. Így a bérlők nem régiben óriási ládát adtak föl a színpadra Boussának, a basszistának. Volt abban likőr és szivarozó készlet, Mikaelly négy vadászfegyvert kapott. A brüsszeli Alcazar színházban pedig Ambreville szarvasgomba-pástétomot és egy — malacot kapott.

Zsilip ur a tárlaton. A kitűnő Zsilip ur megjelent a képtárlaton. Egy barátja megjegyezte: — Ezen a képen az ég nagyon rózsaszínű... Mire Zsilip ur: — Annak a festőnek negyvenezer forint évi jövedelme van, nem csoda, hogy mindent rózsás színben lát... Kivezették.

Hallatlan. — Hallották, X. lapot adott ki. Hát megy az újság? — Miért ne menjen, hiszen senki sem tartja.

Ötletek.

— Stettenheim. —

A hamisság mindig igaz.

Csak a fejünket ne veszítsük el! — mondta a gilisza.

Az ember szájába repülő sült galambok — kacskák.

Ha a féltékeny férj elvállalja a feleségétől, rendszerint mind a hárman hibásak.

Az emberek egyre azt mondják, hogy úgy érzik magukat, mintha újjak születtek volna, és senki se tudja, hogy hogy érzi magát egy újszülött.

A nevetés széppé teszi az asszonyt. Ezért hiszi némely ostoba, hogy ő női társaságban szellemes.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, március 18.

Értékület. A börze üzletmenete az elmúlt héten mindig csendes és nyugodt volt. Az árfolyamok alig változtak. Az osztrák-magyar államvasuti részvényekben azonban a nagyobb osztalék hírére az árak emelkedtek. A helyi értékek piacán szintén nagyon csekély volt a forgalom. Az irányzat azonban kedvező maradt, mert az árak nem estek. Csak a cukoripar-részvények emelkedtek, a részvények egyesítése és a tökéletesítés következtében. A többi papirokban, amelyekkel a spekuláció nem igen foglalkozott, nagyobb árváltozások nem fordultak elő.

Az árfolyamok hullámlása a főbb értékekben a következő volt:

	Árfolyamok	a hét elején	a hét végén	különbözet
Osztrák hitelrészv.	389.80	368.55	—	1.25
Magyar hitelrészvény	398.—	397.50	—	—0.50
Magyar aranyárdrák	119.80	119.65	—	—0.15

Magyar koronajáradék	97.80	97.75	—	—0.05
Magyar leszámítolbank	265.—	263.50	—	—1.50
Osztr.-magy. államv.	361.25	363.25	+	2.—
Déli vasut	66.25	65.—	—	—1.25
Rimamurányi vasút	322.25	318.50	—	—3.75
Budapesti közúti vasut	395.—	393.—	—	—2.—
Budapesti városi villamos vasut	232.—	232.—	+	2.—
Magyar jelzáloghitelbank	254.10	252.—	—	—2.10

Gabonázlet. Az időjárás e héten állandóbb volt és emelkedett hőmérséklet, valamint gyenge légáramlatok mellett száraz és derült maradt. Csapadék csak szóróványosan fordult elő. A vetések továbbra is kielégítően állanak. A vetési és szántási munkálatok teljes folyamatban vannak. A vízállás csökkenő és a Duna nemely szakaszaiban a hajózás nehézségekbe ütközik. A külföldön az időjárás normális maradt.

A külföldi piacok üzletmenetében a hangulat mindenütt csendes, a forgalom nehézkes és az árak vagy csökkennek, vagy csak alig tartottak voltak. Amerikában az üzlet nagyobb mérvű lebonyolításokra, téli búzára bevetett területen uralkodott kedvezőbb időjárásra ellanyhult, amihez hozzájárult, hogy a hozatalok bővebbek, a kiviteli üzlet pedig gyenge volt. A mult héthez viszonyítva az árak 3 c. olcsóbbak. Angliában vevők éppúgy mint az eladók is tartózkodtak voltak, a miáltal az árfolyamok is mérsékeltlen csökkentek. A francia piacokon buza változatlan maradt, míg liszt 1/3 fros.-ot veszített. A vetések kedvező állása folytán a belföldi hozatalok is nagyobb terjedelműek voltak. A többi kontinentális piacokon az üzlet vontatott, a fogyasztás csak leg-szükségesebb vételeire szorítkozik és az irányzat is inkább csökkenő volt.

Nálunk kenyérmagvak a készáruforgalomban el voltak hanyagolva; a kereslet egészen minimális és az árak nem voltak képesek pozíciójukat fenntartani. Takarmánycikkék sem részesültek figyelemben, tekintettel a gyenge kínálatra azonban árcsökkenés nem következhetett be:

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész héten át csak mérsékeltlen volt kínálva és csendes irányzatban indult. A malomok az állandóan gyenge lisztüzletre való utalással továbbra is tartózkodtak maradtak, árnyamat azonban mégsem gyakorolhattak, habár tulajdonosok eladási hajlamot tanúsítottak. A határidőpiac futólagos visszacsúszásával a kínálat később sürgetőbb alakot öltött, ami azonban gyorsan megszűnt, a mikor az újból emelkedő határidőpiac hatása alatt a spekuláció is vásárláshoz fogott. Hazai áruban a kínálat tartósan gyenge és az eladásra került mennyiség legnagyobb része idegen származék, melylyel a piac el van árasztva. A szokványos szállítása jelentékeny kvantitást abszorbeál ugyan, azonban így is sok — szállításra meg nem felelő áru marad kínálva. Wagonáru szorványosan érkezik és ezen körülmény, kapcsolatban az uralkodó biztelenséggel, meggátolta a határozott árcsökkenést, habár az irányzat a hét utolsó napján mégis 5 krajczárral olcsóbban zárul. A határidőpiacokon időközben folytatódik a felmondott áruátvétel, mely e héten 170,000 métermazsa, illetve a határidő kezdete óta 317,000 métermazsa. Az e heti összes forgalom készáruban 60,000 métermazsa, a heti hozatal — nagyjábólra előre eladott és szállításra szóló áru — 240,000 métermazsa.

Rész alig részletes figyelemben; a fogyasztás jelentéktelen vételeket eszközölt és szállításra is csak néhány kisebb tétel került el. Az arakban a mult héthez viszonyítva nincs változás és merkantil árúért 7.75—7.90 forint, prima rozsért 8.— forintot fizettek helyben és Budapest távoljában átvéve.

Áru (takarmány és hántolási célokra) e héten bővebben volt kínálva, míg a kereslet csökkent. Az árak így cirka 10—15 krajczárral csökkentek is és minőség szerint helyben csak 6.25—6.55 forintig érhető el. Szerint árpa elváltoltan 6.25 forintot ért el helyben. Állomásokon átvéve nincs forgalom.

Zab e héten mérsékelt kínálat és ugyanolyan vételvel mellett ártartó maradt. Prima zab gyengén érkezik és 6.20 forintig ért el, míg merkantil áru, mely iránt aranylag jobb kereslet mutatkozik, 5.80—6.05 forintig ért el. A forgalom cirka 4000 métermazsa.

Tengeri változatlanul jegyez. Elszállítási célokra csak mérsékelt volt a forgalom; ennek nagyobb része a gyárosok vételeire esik. Az árak állandóan maradtak és budapesti paritásra 4.50—4.55 forint, helyben 4.60—4.65 forinton és Kőbányán 4.65—4.70 forintig jegyeznek.

Olajmagok: Készáru káposztarepce üzletlenül 11—12 forinton jegyez. Bánati repce 11.25—11.75 forinton, vadrepce 5.50—6.20 forinton, lenmag 10.50—11.50 forinton, gomborka 9.25—10 forinton. Új káposztarepce 1899. augusztusra változatlan maradt és állandóan 12.10—12.20 forint között jegyezték. Kendermag 11.50—12 forinton jegyezték.

Hüvelyesek: Bab (új) változatlan, csendes üzlet. nélkül. Névlegesen trieur aprózemű babot Gyöngyös-Félegyháza 7 forinton, gőmőlyűt Baja-Zomboron 6.50 forinton, barna babot Kalocsán 7 forinton, Nagy-Károlyban 6.75—7 forinton jegyezték. Kéles helyben 4.25 forintot értesíthető. Oláh áru atmenetileg 4.12 1/2 forint cassa volt forgalomban.

Vetőmagok: Vöröshere változatlan. Új bánati vöröshere 42—45 forint, felvidéki áru 48—54 forint, lucerna 48—54 forint, muharmag 6—6.50 forint, búkőny 5.75—6 forint, baltacim 12—13.50 forint között jegyez helyben.

A határidőüzletben a hét kezdetén a hangulat csendes volt, mert a spekulások a nagy felmondások és a lanya készáruüzletre való tekintettel tartózkodók voltak, az árak esetét remélvén. Annak ellenére, hogy realizálások igen csekély mérvben fordultak elő, az üzlet nem volt szilárd és az árfolyamok gyakran ingadoztak. A hét második felében a fedezési vásárlások számban igen megnövekedtek, ami az árak felszökését eredményezte. A tőzsdatanácsnak az árfolyamfelfertások elleni állásfoglalása viszont az árak ellanyhulását hozta.

A heti üzlet részletei a következők:

Buza márciusra	10.54	10.51	10.42	10.63	10.36	10.60	10.42	10.44
Buza áprílisa	9.79	9.84	9.78	9.82	9.84	9.84	9.84	9.89
Buza októberre	8.54	8.56	8.52	8.66	8.56	8.56	8.56	8.60
Rozs márciusra	8.03	7.96	8.03	7.90	8.03	8.03	7.92	7.94
Tengeri májusra	4.55	4.57	4.59	4.56	4.55	4.55	4.57	4.58
Zab márciusra	5.78	5.72	5.72	5.77	5.72	5.72	5.72	5.73
Káposztarepce augusztusra	12.10	12.20	12.20	12.20	12.20	12.20	12.20	12.20

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. Az Osztrák Magyar Bank állása 1899. március 15-ikén a következő volt: Bank-jegyforgalom 642,060,000 forint (—6,437,000 forint), ércértékkészlet: 501,223,000 forint (+ 943,000 forint), váltótárca: 156,759,000 forint (— 9,479,000 forint), lombardüzlet: 24,895,000 forint (— 1,048,000 forint), adómentes bankjegytartalék 63,713,000 forint (+ 7,453,000 forint).

A Magyar Jelzálog-Hitelbank 1898. évi zárószámadása a következő főbb adatokat tünteti fel:

Vagyonmóvel. Vagyon: A záloglevelek külön biztosító-alapjának értékpapirjai 4,088,746 forint. A községi kötelező külön biztosító alapjának értékpapirjai 5,122,795 forint. Pénztárszámla 556,711 forint. Pénzintézeteknél kamatozásra elhelyezett pénzek stb. 2 millió 008,192 forint. Lombard-előlegek értékpapirokra 3 millió 030,138 forint. Értékpapírok számlája 2,590,881 forint. Záloglevél-készlet számla 3,505,118 forint. Községi kötelező-készlet számla 3,101,409 forint. Hazaszámla 1,121,658 forint. Ingatlanok számlája 262,010 forint. Annuitások számlája 1,826,730 forint. Különféle adósk 2,045,840 forint. Jelzálogszámla 74,585,129 forint. Községi kölcsönösszámla 99,749,802 forint. Kölcsönvevők biztosító alapjának értékpapirjai 1,288,706 forint. A nyugdíjalap értékpapirjai 385,550 forint. Atmeneti számlák 1,856,845 forint. Összesen 207 millió 126,259 forint.

Telér: Részvénytőke 15,000,000 forint. Agio-alap 2,563,326 forint. Tartalék-alap 2,080,702 forint. Részvénytőke külön árfolyamtartalék 914,614 forint. Külön tartalék-alap 1,100,000 forint. Árfolyamkülönbözési tartalék-alap 100,000 forint. Új részvénykibocsátás után tartalékokra fennmaradt összeg 4,853,073 forint. Nyugdíjalap 384,494 forint. Kölcsönvevők biztosító alapja 1,304,075 forint. Kibocsátott záloglevelek 75,228,600 forint. Kibocsátott községi kötelezők 35,761,400 forint. Kibocsátott 4%-os nyeresémeny-kötvények 36,310,000 forint. Kibocsátott 3%-os nyeresémeny-kötvények 15,430,000 forint. Jelzálogos és községi kölcsönök után anticipált részletek 2,507,198 forint. Jelzálogos és községi kölcsönök 5%-os visszatartott összegek 2,507,198 forint. Folyó számlák egyenlege 1,359,402 forint. Különféle hitellezők 2,983,716 forint. Beváltandó záloglevél-, nyeresémeny-kötvény- és községi kötelező szelvények 1,844,542 forint. Kisorsolt záloglevelek forgalma 1,045,350 forint. Kisorsolt községi kötelezők forgalma 146,630 forint. Kisorsolt nyeresémeny-kötvények forgalma 297,400 forint. Nyeresémeny-kötvények után fel nem vett nyeresémeny 197,330 forint. Föl nem vett részvényosztalék 1582 forint. Atmeneti számlák 1,437,173 forint. Nyereségek egyenlege 2,310,436 forint. Összesen 207,126,259 forint.

Nyereségek és veszteségek számlája. Tartozik: Igazgatási és kezelési költségek 297,850 forint. A felügyelőbizottság illetményei 1898-ra 9534 forint. Az intézet hozzájárulása a nyugdíjalaphoz 1898-ra 6124 forint. Adószámla 314,088 forint. Letartozás 6252 forint. Nyereségek egyenlege 2,310,436 forint. Összesen 2,944,287 forint.

Követel: 1897-ről áthozott nyereség 214,266 forint. Jutalékok a jelzálog- és községi kölcsönüzletből és nyereségek eladott zálogleveleken, községi kötelezőkön és nyeresémeny-kötvényeken stb. 1,273,992 forint. Kamatjövödelmek 1,442,855 forint. Különböző lebonyolított nyereségek 13,173 forint. Összesen 2,944,287 forint.

Magyar Kereskedelmi Csarnok. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmány március 17-ikén **Telérnek** Henrik elnökölte alatt ülést tartott, amelyen a választmány újjaalakítása történt meg. Megválasztották: Pénztárnoknak: Singer Bernát. Ellenőrnek: Messinger Armin. Könyvtárolgató: Wollák Soma. Könyvtárolgató: dr. Messinger Simon. Gazdának: Radó Mór. Felügyelőnek: Böhm József. Egyebekben a szakosztályok és állandó bizottságok eddigi elnökei újlag megválasztották és egyuttal elhatározták, hogy a papirkereskedők részére, miután a főváros legjelentékenyebb papirkereskedői és gyári képviselői az egyesület köteleibe belettek, egy önálló külön szakosztályt alakítsanak, amit maguk az érdekeltek kérték. Örvendetesen tudomásul vették, hogy számos új tag és azonkívül három új alapító tag lépett be az egyesületbe. Ezután több folyó ügyet intéztek el.

A Royal-nagyszállóda részvénytelenség ma tartotta évi rendes közgyűlést **Béla-vary-Burhard** Konrad főrendiházi tag elnökölte alatt. Az igazgatósági jelentés kiemeli, hogy az összes üzletünk ki-

Magyar hitelbank részvény 394.75. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegy 163.25. Kassa-oderbergi vasút részvény 188.50. Magyar kereskedelmi bank 1410.

Bécs, március 17. (Osztrák értékek zárulása.) 4% papírjárdék 101.30. 4%-os osztrák aranyjárdék 120.15. 1860-iki sorsjegy 139.75. Osztrák hitelrészvény 189.25. Angol-osztrák bank 155.75. Bécsi bankjegyek 278.50. Osztrák-magyar bank 913.—. Déli vasút 65.—. Dunagőzhajózási részvény 455.—. Dohányrészvény 134.75. Cászári és királyi arany 5.70.—. Német bankváltók 59.—. 4% ezüstjárdék 100.95. Osztrák koronajárdék 101.10. 1864-iki sorsjegy 194.50. Osztrák hitelintézet részvény 367.87. Unionbank 326.75. Osztrák Länderbank 242.—. Osztrák-magyar államvasút 393.50. Elbavölgyi vasút 253.—. Alpesi bányarészvény 240.90. 20 frankos arany 9.53 1/2. Londoni váltóár 120.45. Bécsi tramway 572.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, március 18. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 368.12 Magyar hitelrészvény 395.50. Angol-Osztrák bank 155.75 Union bank 278.50, Länderbank 327.50, bankjegyek 242.—, osztrák-magyar államvasút részvény 361.75 északnyugati vasúti részv. 65.—, elbavölgyi vasút 253.—, dunagőzhajózási részv.—, alpesi bányarészvény 240.75 májusi járadék 101.30, osztrák koronajárdék —, magyar arany —, magyar koronajárdék 97.75 német birodalmi márka február 59.03 márciusra —, török sorajjegyek 63.30, rimamurányi vasúti 318.— déli vasút —, dohányrészvény 134.75. Napolcon d'or 9.56.—.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, március 18. (Tözsdei tudósítás.) Az olasz és spanyol járadékoknak a tegnapi nyugati tözsdeken való bányádsága ezeknek az értékeknek árfolyamaira a megnyitások érzékeny nyomást gyakoroltak, a spanyolokat különösen az új kölcsönről szóló elutasított hírek nyomták le. Olasz vasutak hirtelen ártóltag az olasz spekuláció túlzásai miatt. Bankok bányádtak, bányáértékek részben ártóltagok. Vasutakban nem volt kereslet. Magánleszámlázási kamatlábunk 4% 3/8.

Berlin, március 18. (Zárulat.) 4% papírjárdék 100.75. 4% osztrák aranyjárdék 101.80. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 97.75. Osztrák-magyar államvasút 154.90. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 169.25. Magyar vasút beruházási kölcsön 102.—. Alpesi bányarészvény 161.—. Disconto-Commandit 200.10. Általános villamosági Edison 298.30. Gelsenkircheneri 184.50. Laurakohó 226.20. 4% papírjárdék —. 4% magyar aranyjárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 230.40. Déli vasút 29.60. Károlyi Lajos vasút —. Orosz bankjegy 216.10. 4% új orosz kölcsön 100.40. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.30. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 180.—. Harpeni 182.00. Az irányzat esendes.

Frankfurt, március 18. (Zárulat.) 4% papírjárdék 100.90. 4% osztrák aranyjárdék 161.85. Magyar koronajárdék 97.70. Osztrák-magyar bank 151.00. Déli vasút 29.40. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.12. Bécsi bankjegyek 278.50. Villamos részvény 164.25. 4% magyar aranyjárdék 100.35. Osztrák hitelrészvény 230.30. Osztrák-magyar államvasút 154.50. Északnyugati vasút —. Bécsi váltóár 169.20. Párisi váltóár 88.75. Unionbank 104.50. Alpesi bányarészvény 242.—. Az irányzat gyenge.

Hamburg, március 18. (Zárulat.) 4% ezüstjárdék 100.20. 1890. sorsjegy —. Déli vasút 29.50. 4% osztrák aranyjárdék 101.40. Osztrák hitelrészvény 230.60. Osztrák-magyar államvasút 154.80. Olasz járadék 94.30. 4% magyar aranyjárdék 100.55. Az irányzat nyugodt.

Páris, március 18. (Zárulat.) 3% francia járadék 102.27. Olasz járadék 94.90. Osztrák-magyar államvasút 782.—. Francia törlesztési járadék —. 4% magyar aranyjárdék 101.30. Török dohányrészvény 200.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% francia járadék 100.72. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasút —. 4% osztrák aranyjárdék 103.72. Ottomanbank 569.—. Párisi bankrészvény 1010. Alpesi bányarészvény 518.—. Az irányzat zárlat.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 18. A hizott sertés üzletirányzata esendes. A) Hizott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 47 1/2—48.— krajcár. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajcár. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 51—51 1/2 krajcár. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 49—50 krajcár. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 48 1/2—49 krajcár. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Steinh.) Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 300 kilogramm felüli súlyban) 49—50 krajcár. Közép (páronként 240—300 kilogramm terjedő súlyban) 49—49 1/2 krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajcár. Sertéslelés száma: 1899. március 16. napján volt készlet 32.149 darab, 1899. évi március 17. napján felhajtotta 353 darab, 1899. évi március 17. napján elszállított 612 darab, 1899. március 18. napjára maradt készletben 31.890 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 18. —

Kinevezések. A kereskedelmiügyi miniszter az 1899. évre a magyar királyi technológiai iparmuzéummal kapcsolatos elektrotechnikai tanfolyamvizsgáló bizottságának elnökévé Hegedűs Károlyt, a magyar királyi technológiai iparmuzéum főigazgatóját, helyettes elnökévé Tóbrszky Ottót, a magyar királyi technológiai iparmuzéum igazgatóját; tagjává Straub Sándort, a magyar királyi technológiai iparmuzéum tanárát, Pintér Józsefet az Egyesült villamosági részvénytársaság előadóját, az Egyesült villamosági igazgatóját, Chátel Vilmost, a városi villamos vasút főmérnökét és Schlatter Alfrédot, a magyar villamosági részvénytársaság

ság áramfejlesztő telepeinek főmérnökét nevezte ki. — A kolozsvári itélőtábla elnöke Kolbai Sándor végzett joghallgató segélydíjas joggyakorlókat nevezte ki. — A nagyváradit itélőtábla elnöke Weinmann Viktor Békés vármegyei közigazgatási gyakorlókat és tisztelbeli aljegyzőt ideiglenes minőségű díjas joggyakorlókat nevezte ki. — A kassai pénzügyigazgatóság Simesó Ferenc löseai lakost a szépségi magyar királyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjas adóhivatali gyakorlókat nevezte ki. — A pozsonyi pénzügyigazgatóság Szilvák Samu „Értesítés”-sel ellátott díjnokot, pozsonyi lakost, segélydíjas iradokkezelési gyakorlókat nevezte ki. — A balassa-gyarmati pénzügyigazgatóság Kovács János balassa-gyarmati lakost II. osztályú hivataloszálló ideiglenes minőségben kinevezte. — A székesvárosi királyi adófelügyelő a vezetés alatt álló hivatalhoz Baksa György napidíjas kisegítő hivataloszálló ideiglenes magyar királyi állami hivataloszállókat nevezte ki.

Névelőtársulatok. Kohn Izabella aradi illetőségű, ugyanottani lakos Kerényire, Grösz Gusztáv magyar királyi pénzügyi iradattól, budapesti lakos Kolozsvárra, Kupfer Márton nagy-léti illetőségű máramaros-szigeti lakos, valamint kiskoru fia Géza Kenderő, kiskoru Anton Ágoston és Anton Etelka apanyági illetőségű ugyanottani lakosok Antalra, Israel Mendel (Mánó) tanári illetőségű, jelenleg bécsi lakos, valamint kiskoru gyermekei Sára, Mirjam, Dina, Rona, József, Irén, Mária, Elza és Olga Szilágyira, Heister Albert állásfoglaló budapesti lakos Hetényire, Auspitz Gyula budapesti illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru leánya Lili Ágostonra, kiskoru Kohn Sándor losonci illetőségű budapesti lakos joghallgató Dénesre, Bleier Zsigmond temesvári illetőségű budapesti lakos Balassára, Doborádn Imre m. kir. pénzügyi főigazgató garam-szent-kereszti lakos Földvárra változtaték névüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. Hivataloszálló állásra a nagy-somkúti járásbírósnál 4 hét alatt; — aljegyzői állásra a nagy-becskerek-i törvényszéknél 2 hét alatt; — aljegyzői állásra a nyíregyházi törvényszéknél 2 hét alatt; — pénzügyi szemléltető állásra az ungvári pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt; — ellenőri állásra a lipó-szent-miklósi kir. adóhivatalnál 2 hét alatt; — két tanári állásra a szegedi állami főgimnáziumnál május 1-ig; — tanári állásra a décsi állami gimnáziumnál május 1-ig; — kir. közjegyzői állásra Bazinban (Pozsony-megye) 3 hét alatt; — ellenőri állásra a szeredi kir. adóhivatalnál 2 hét alatt; — adótitkári állásra a győri kir. adóhivatalnál 14 nap alatt; — szabaddíj rajztanítói állásra a Szerajevóban fennálló középiskolánál március végéig.

TÁJÉKOZTATÓ.

Richter-ite Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp. Ezen hírneves házi szer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító hatású készítményként alkalmazták kőszvény, csont-, tagazagatásos és meghűléses esetekben és az orvosi által bebizonyosított és mindig gyakorlatban rendelkezett. A védő Horgony-Pain-Expeller, gázolaj Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem utkos szer, hanem igazi népszerű készítmény, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekben árva majdnem minden gyógyszerüzletben kapható; ártóktár: Török közép gyógyszerésznél Budapestban. Beviselési utasítását minden üvegen leírjuk, mert több kisebbségi utasítást is forgalomban. Ki nem akar megkardosodni, az minden egyes üveghez „Horgony” védjegyet és Richter-ábrát csatolva nekül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és k. kir. udvari, szállító, RUDOLSTADT.

Napirend.

Naplár. Vasárnap, március 19. — Római katolikus: A Judica. — Protestáns: József. — Görög-orosz: (március 7.) Nagyböjt vt. — Zsidó: Niszán 8. — A nap két reggel 5 óra 50 perccel. — Nyugszik délután 5 óra 54 perccel. — A hold két délelőtt 10 óra 9 perccel. — Nyugszik éjjel 1 óra 29 perccel. — Elso negyed reggel 4 óra 24 perccel. A miniszterek nem fogadnak. A budai zenekar közgyűlése délután 4 órakor a krisztinavárosi polgári iskola tanteremében. A Polgári-társaság felolvasó ülése délelőtt 10 órakor a Tudományos Akadémia első emeleti termében. Petróvics Arzen ismeretterjesztő előadása az Országos Képtárban a grafikai művészetek fejlődéséről, figyelemmel a magyar törekvésekre, délelőtt fél 12 órakor. Zenei színház matiné délelőtt 11 órakor a Sípess Antal-féle magán zeneakadémiában keszleméti-utca 14. szám alatt. Az Otthon örök és hirteligen körének évi közgyűlése déli 12 órakor. Délután egy órakor bankett az Otthon palotájában. A budapesti újságírók egyesületének közgyűlése délelőtt 11 órakor. A báró Hirsch Mór-egyesület évi közgyűlése délelőtt 11 órakor (Teréz-kört 3. szám.). A Reform-egylet táncestje a terézvárosi kaszinó disztermében. A budapesti polgári lövészegyesületben Giróldini vívóakadémia délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum, Régisírtára. Nyitva van délelőtt kilenc órától délután 1 óráig. A múzeum többi társi 1 korona belépőjű mellett megtekinthető. Az Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti társulat állandó bazárja az Üllői-úton nyitva délelőtt 9—1 óráig. Deák mauzóleum a kerepesi temetőben, nyitva délután 5-ig. Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva délelőtt 10—12-ig. Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig. Akadémiai könyvtár zárva. Múzeumi könyvtár zárva. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelmi történeti múzeum és lelet mintái az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 2—5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar bázár-klub központi bazár. Kerepesi-ut 22. 1. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó Iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám. délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig.

Országos Képtár az Akadémiában. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A Hódoló díszfelvonás. Ezenhet Ferenc örösi körképe, látható Városiglet, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár. Alláthert nyitva egész nap.

Sternberg Ármán és Testvére hangszergyár, cs. és kir. udv. szállítók Budapest, VII., Kerepesi-ut 36. Megjelent! A legnagyobb s lejobb FUVOLA-ISKOLA Weinbaum Keresztélytől. Kiválóan alkalmas önképzésre. Könnyű modorban: Ára 2 forint. 2 fnt 15 kr. beküldése ellenében bérmentve küldetik.

Első Leánykiházasítási Egylet Budapestben, VI. ker., Teréz-kört 40—42. szám. Alapított 1863. évben. Megjelent! A legnagyobb s lejobb FUVOLA-ISKOLA Weinbaum Keresztélytől. Kiválóan alkalmas önképzésre. Könnyű modorban: Ára 2 forint. 2 fnt 15 kr. beküldése ellenében bérmentve küldetik.

Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság BUDAPEST, V., József-tér 8. Befizetett részvénytőke 1 millió 500 forint. Elvállal takarékpénztári betéteket 4%-os kamatozás és a legulánabb visszafizetési feltételek mellett.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. VI., Andrássy-ut 5.

New-Yorki Germania életbiztosító társaság: alapított 1868. Biztosított tőkeállomány 315 1/2 millió kor. Ugyanott: Első osztrák biztosító intézet katonai szolgálattal Bécsben (kölcsönös): Mindkettő vezérképviselő: Budapest, V., Váci-kört 16. sz. Igazgató Kállay Gyula. Prospektus kívánatra ingyen.

Vadászkürt szálloda Kishid-utca 5. sz. Elsőrangú szálloda a város központján. Mérsékelt árak. Világítás és kiszolgálás a szobaárba betudva. Kammer Ernő tulajdonos.

Teljes lakberendezések, háló-, ebédlő- és szalonberendezések, ugyisntán valódi angol bőr ülőbutorok készpénzfizetés mellett, igen előnyösen beszerezhető, illetve megrendelhetőek esetleg részletfizetésre is Gresz Lajos kárpitos és díszítő. Raktár és műhely: VIII., József-kört 17.

Pannonia szálloda, Budapest, Kerepesi-ut a Nemzeti Színház és Népszínház között. Százharminc szoba és terem. Nagy étkező konyha és kávéház. Világos felújítás. Központi fűtés. Fűrdők.

Haverland Antal építelő- és műlakatos nagy gépműhely IV., Károlyi-kört, a Károly-kaszárnya udvarában. Elvállal mindennemű építelő- és műlakatos munkát, vasszerkezeteket, üvegtüskéket, vaspedákokat, helyi érdekű vasutak felszerelését, takaréktüskéket és min emennek a szakmába vágó munkákat és javításokat. Továbbá felvonógépeket, lézi és gépházakra közelműveket és azok felszerelését. Gőz-, gáz-, benzín- és petróleummotorok felszerelését, valamint kerekpárok javítását. Költségetekek kívánatra.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, március 18.

Oroszország fölé új, mély depresszió került, amely a barometert általánosan süllyesztette. A maximum Irország és Skócia tájára húzódtott vissza. A kontinens délnyugati felében a légnyomás különböző kicsinyek, azért e tájakon többnyire esendes és eszen-felül derült és az idő, míg a depresszió hatáskörében, Európá északi felén, nyugtalan (a német partokon viharos), borús és helyenként csapadékos az idő. A hőmérséklet a kontinens dérekán valamennyi süllyedt. Hazánkban derült, száraz és enyhe az idő. Éjjel egyes helyeken gyenge fagyok voltak. Küldés: Megélenkülő északnyugati szelekket hívősebb idő várható, az ország keleti részén csapadékkal.

Víz állás.

Table with columns for location (márc. márc., 18., 17., m. s. t. o. r.), water level (márc. márc., 18., 17., m. s. t. o. r.), and specific locations like Inn Duna, Sárospatak, Tisza, etc.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi március hó 19-én.

Délután 2 1/2 órakor leszállított helyekkel:

Közönyt közönyvel.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Moreto. Spanyolból fordította Györi Vilmos. Zenéjét írta Nikolic S.

Személyek:

A gróf	Egressy	Bearne	Horváth
Diana	P. Márkus	E. Gaston	Nády B.
Cinthia	T. Vizvári	M. Polilla	Zilahi
Fenissa	Keczeri	I. Laura	Nagy I.
Carlos	Mihályfi		

Este:

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irtá: Bercezik Árpád.

Személyek:

Kisfaludy S.	Mihályfi	Takács József	Horváth
Kisfaludy K.	Dezso	Skublics I.	Nády B.
Özv. Bíró Józsefné	Rákosi Sz.	Felér György	Bakó
Szegedy Rózsa	Aiszegi I.	Szalóky Péter	Zilahi
Bay Annuska	Ligetzi J.	Gaál József	Faludi
Rosty Antal	Vizvári	Nagy Pál	Latabár
Bestyérdy K.	Császár	Nagy Pálné	Vizváriné
Jolán	Gerő	Janka	Széchi S.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi március hó 19-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyekkel.

Trilby.

Színmű 4 felvonásban. Georges du Maurier után írta Paul M. Potter. Fordította Fáy J. Béla.

Személyek:

Trilby	Varsányi	Gecko	Beregi
Talbot	Kalmár P.	Vinardné	Nikó
Alister	Balassa	Antony	Rónaszéki
Bagot	Tapolczai	Lorimer	Bárdi
Rochemartel	Szerémy	Thomas Bagot	Gyöngyi
Lafarce	Gyöző	Mrs. Bagot	Hunyadi
Svengali	Fenyvesi	Kaw	Kazaliczky

Este:

Hajnali vendég.

Vigjáték egy felvonásban. Irtá: Siraudin. Fordította Sz. F.

Utána:

Dr. Pepi.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Albert Carré. Fordította: Zilahi Kiss Béla.

Személyek:

Richard	Megyeri	Courtelinné	Nikó L.
Eugénie	Kalmár P.	Blanche	Pécsi P.
Cocherel	Gyöngyi	Oscar	Tapolczai
Hermanne	Haraszthy H.	Ida	Hettyey A.
Adrien	Szerémy	Virginie	Makróczyné
Courtelin	Balassa	Liza	Boros F.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi március hó 19-én.

Délután 2 1/2 órakor bérleten kívüli mérsékelt helyekkel:

Diákiszünetyok.

Operett 2 felvonásban, 4 képpben. Irták Gavoult és Cotsens. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzte Louis Varney.

Személyek:

Eleonóra	Csatai	Lucien	Szirmai
Margaricite	Blaha S.	Georges	Vidor
Daisy	Küry K.	Calicot	Kiss M.
Marcelle	Szegő	Pifino	Barna
Geneviève	Mátrai	Pelopidas	Németh
Hortense	Makkos	Graiffard	Ujvári
Hélène	Harmath	Anitoette	Bárdy
Blanche	Bernát	Báró Cossu	Solymosi
Germaine	Baán	Ponpon	Gazzi
		Houten költő	Tollagi

Este:

Blaha Lujza asszony mint vendég

1948. Hadak utja.

Látványos, zenés színmű, előjátékkal 11 képpben. Irtá és zenéjét szerzte Verő György.

Személyek:

Bem, honvéd-tábornok	Vidor.	István	Vértesi
Petőfi Sándor	Lubinsky Annska	Esztko	Blaha L.
Geniusz	S. Harmath	Kossuth Lajos	Blaha S.

Kezdetre 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi március hó 19-én.

Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyekkel

Egyiptom gyöngye.

Operett 3 felvonásban. Irtá Heltai Jenő. Zenéjét szerzte Forrai Miklós.

Személyek:

XIII. Szeszostrisz	Sziláki	Zeneisz	Komáromi M.
Szinapisz	Rózsahegy	Zobejda	Szilassy
Kalász	Giréth	Marietta	Varga
Memnosz	Boross	M. Athletine	Henkeffyné
Hepontesz	Ráthonyi	Imrisz	Hében
Arabarosz	Bessenyei	Kakukfű	Szalai

Este:

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irtá: Herczeg Ferenc.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy	Liza	Haller
Katinka	Rózsa	Klári	Váradi
Sári	Aranyossy	Radványi	Molnár
Ella	Bilkei	Gida	Rózsahegy
Mici	Somló	Horkay	Ráthonyi
Terka	Galambos	Sándorffy	Füredi

Kezdetre 7 1/2 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi március hó 19-én.

Hunyadi László.

Nagy operát 4 szakaszban. Zenéjét szerzte Erkel Ferenc. Szövegét írta Egressy B.

Személyek:

V. László	Kiss	Mária	Blätterbauer
Czillei Ulrik	Szendői	Erzsébet	Pewny I.
Hunyadi L.	Perotti	Egy hölgy	Beris M.
Hunyadi M.	Payer	Egy nemes	Kárpát
Gara	Ney D.		

Kezdetre 7 órakor.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérió.

Ma két előadás.

Délután fél 4 órakor:

Nagy szenzációs specialista műsor.

Utoljára a délutáni előadásban:

Mr. Staley és Miss Birbek: a zenélő-kovácsműhely.

„A cigány furfang”, bohózat. Esti előadás kezdete 8 órakor.

Utoljára:

3 PÁR CIPŐ

4-ik felvonása.

Nagy hangverseny-akadémia.

Mr. Staley és Miss Birbek

A zene-kovácsműhely.

Hilaris és Tordant

mechanikus díszajúkkal.

DASSLON.

Valamint az összes műsorok.

A téli kert-kézházban délután 3 órától kezdve Munczy Lajos híres zenekara játszik.

Ágytoll és pehely

a legolcsóbb nagyban árak mellett, alapos por és gőz-tolltisztítás.

Bruck Gusztáv utóda

tollnagyszerkedésben, Budapest, Dob-utca 3-ik szám.

A Kőbányai Királysöröző

Dr. Korányi és Dr. Kétyl egyetemi tanár urak által gyógycicokra ajánlott

GOLIÁT

MALÁTASÖRE

ideghegységben, verszegénységben, emésztési zavaroknál, gyengeségben stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

Legkellemebb töltő ital.

Ára vidékre Kőbányai vasúti állomáshoz szállítva: nagy palack 19 kr., kis palack 13 kr., fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállítmány 30 palack.

Betét: nagy ládákért: 1 fnt 60 kr., kis ládákért: 1 fnt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaszállításra visszaszolgáltatják.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utca 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ekben is.

Katona-ügyekben

legjobban, leggyorsabban és legolcsóbban eljárás elintézés

reklamációkat,

megszerez uttleveket, idő előtti névelőre engedélyeket, elár a füst urak és önkéntesek összes személyes ügyeiben stb. a Dominkó János v. csász. és kir. szászok tulajdonát képező

KATONAÜGYI IRODA

Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

Üzlethelyiség-változás miatt

Waldsteiner F.-nél

V. ker., Nádor-utca 13. sz.

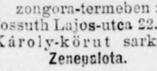
az összes raktáron levő üveg- és porcellánárak, nevezetesen asztali-, tea-, kávé-, mosca- és mosdó készletek gyári árakon alul eladtnak.

Hirnevös gyártmányu zongorák és pianinók

a legdusabb választékban a Zenepalotában, Sternberg Ármán és Testv. es. és kir. udv. szállított zongora-teremben: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sarkán.) Zenepalota.

Vidékre árjegyzéket díjmentesen küldünk.

Kiss József

összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrógép-ről című hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ára a költő arcképével díszes vászonkötésben 1 fnt 50 krajcár.

Ez a legszébb, legolcsóbb és legkedveltebb ALFALMI

ajándék. Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 fnt 60 kr., ha ez összeg előre kitéltik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLÓ” kiadóvitalában.

Zongorák és pianinók

Keresztély mintazongoratermében,

Budapest, Váci-körút 21. sz.

Ócska zongorák becsereitelnek és hangolások, valamint javítások lelkismeretesen eszközöltetnek. Váci-körút 21. sz. (Ipar-udvar).

KELETI UTAZÁS

Szentföldre és Egyiptomba

1899. április hóban Propper N. János keresk. akadémiai igazgató vezetésével. Kizárólag első osztály, minden kényelmet és biztonságot nyújtó, szerfelett olcsó társasutazás a magyar előkelő világ tagjai részére. Jelentkezéseket az utazási díj beküldése mellett elfogad.

Propper N. János igazgató

Budapest, József-körút 15. sz.

Magyar ember magyar íróttal írjon!

Aki jó magyar íróttal és tollszárral akar írni, az használjon Schuler József-féle magyar acél-íróttal.

Felülmulthatatlan, angol gyártmányú, kármik minden tekintetben versenyképes.

Különösen ajánlatos a következők: Dániel Ernőné 532, 408, 450, 155, 584. Dániel Ernő 1899. Minden papírkereskedésben kapható.

Weszelszky Adolf

órák és ékszerész (keresk. bej. cég)

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 13. az Udvari Kávéházzal szemben

ajánlja dus raktárát arany és ezüst-órákban, ékszerek és drágakövekben.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Javítások gyorsan eszközöltetnek.

Uj szabászati tanintézet

nyílik meg e hó 15-én

Váci-körút 1. szám alatt

STEINITZ MARI

vezetése alatt.

Teljes alapos oktatás intelligens hölgyek részére a ruhavarrás és szabászatban.

Ugyanott elsőrangú női szabóműhely, amelyben a legolcsóbban toltettek válogatott izlés-sel jutányosan készíttetnek.

ZSEBÓRÁK

5 évi jótállással együtt

Részletfizetésre kaphatók

POLGÁR KÁLMÁN

óra és ékszer üzletében

Erzsébet-körút 29.

Vidékre árjegyzék bérmentve

ÜGYVÉTEK FELVÉTELENEK

EBRESZTŐK

Élősövény.

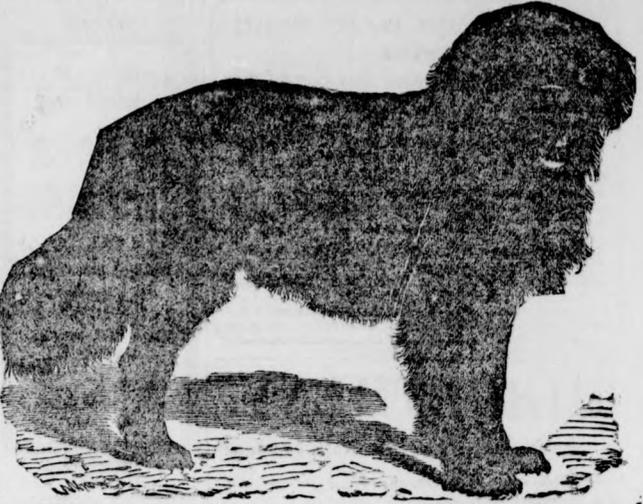
Gleditschia (koronátövis, krisztustövis vagy tükés lepényfa). Valamennyi sövényfaj között legelső. Gyorsan fejlődik, nem esmetelők (mint akác, orgona stb.) sűrű izmos (15-25 cm. ágas) tövisével ember és bármi állatnak ellentáll, főlegne, hogy agyag, homok, meszes, kőves, szikes stb. talajban kitűnően diszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorok, temetők stb. körülfalozásához felülmulhatatlan, legelősebb, ő-ökös sövényt képez. Ezer darab esemete ára 6 frt, elegendő kétszáz méterre. Minden megröndüléshez rajzokkal ellátott, nyomtatott útítési és kezelési utasítás mellékeltek. Ismeretű árjegyzék ingyen és bérmentve.
Magvak, friss szedés, csiraképes, 100 kiló 28 frt, 50 kiló 16 frt, 10 kiló 4 frt 20 kr. Szőlőültvények szokványminőségben még eladára vannak.

Szőlőültető.

Szabadalmazva Ausztria-Magyarország és Franciaországban.
Egyszeri lenyomással 12 cm. széles és tetszés szerint 40-60 cm. mélységű kerék gödröt csinál, melyből a földet kiemeli, kitűnő eredménnyel használható bármilyen gyökeres és sima szőlővesszők, oltványok ültetéséhez és iskolázásához, kerti esemeték, egyébennél kerti ültetvények, élőszövény és dugványok ültetéséhez. Szőlők, gyümölcsösök és bármi szőlő- vagy falkövek trágyázásához. Kiállítási kitüntetések. Nagyszombathelyen nagyírórn és elsőrendű díszoklevél. Nagyváradon 1891-ben ezüst oklevél. 1896-ban nagy ezüst érem és díszoklevél. Kassán ezüst éremmel ékített díszoklevél. Az ezredévi kiállításban Budapesten kiállítási nagy érem és oklevél. Balaton-Füreden elismerő oklevél. A brüsszeli nemzetközi kiállításban nagy ezüst érem és díszoklevél. Ezekon felül ezreke menő elismerő levelek bizonyítják kitűnő gyakorlati képességét a földent azt, hogy szőlőszet, kertészet, gyümölcsészet, úgy minden más mező vagy belgazdálkodásnál valóban nélkülözhetetlen eszköz, s oly erős szülletű, hogy évtizedek múltán sem romlik el, az egész értéket pedig, bármilyen szárazság, lymoni lyukak fura-sánai 2-3 nap alatt könnyű és gyors működésével már behozza.
A lapokban hirdetés szabadalmazott, de nagy- részben használatképtelen új találmányok megröndelése tartózkodóvá tett ugyan sok megröndelőt, de it már a fant írott, és még mindig szaporodó elismerő iratok és kitüntetések szerint mindenki a tárgy ésszerűségéről biztosíthat van. Ára acébból, erős kivitelben 4 frt 50 kr., 10 darab 40 forint. Megrendelhető
a Szőlőültvény-telep Kezelőségé-nél, Nagy-Mágya, u. p. Székelyhid.

Most jelent meg!
„M I R J A M“
Írta:
Dr. KISS ARNOLD, veszprémi főorvosi.
Imádságos könyv
zsidó nék számára, magyar nyelven.
Ár A.:
Vászonkötésben 2 frt 50 kr.
Bőrötés 3 „ 50 „
Bőrötés, igen díszes csattal 6 „ „
Csonttuntázatu kötés 3 „ 50 „
Elefántcsonttuntázatu kötés, igen díszes 6 „ „
Kapható:
KOVES ÉS BORO
könyvkiadóhivatalában Veszprémben
és minden hazai könyvkereskedésben.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és buda- pesti katonakórházakban), részben magánorvisi tapasztalatai után legmélegében ajánlható
Dr. KAJDACS, Y.
v. cs. és k. ezredorvis.
Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.
A legelhanyagoltabb húgyveszfolyásokat, bujakó- ros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait
Elgyengült férfierőt
az orvisi világ által legújban olyannyira fel- karolt és hatásában páratlan sikerű
Electro-Massage
által, magömléseket, nőknél felhéfoylást befec- kendezés nélkül, a legmakacsabb hórbetegsége- ket, valamint ifjúkori hünek következtében be- állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre- jött hágerinebajokat gyógyít a legújabb gyógy- mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelött 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig.
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat.
Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; eset- leg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

Caesar és Minka
fajkutyatenyésztés és kereskedés
Zahna, Poroszország.
Kitüntette állami és egyleti arany- és ezüst-érmekkel.
Ö felsége a német császár, ö felsége az orosz cár, ö felsége a török szultán, ö felsége a marokkói császár, ö felségük a németalföldi király és királyné szülitője stb. stb.
Ajánlanak különlegességeket luxus- és tenyész-kutyákban, a leg- nagyobb hegyi kutyától és ulmi dogtól a legkisebb szalonlebig.
Tovább édes tej- husrostos-kutyakalácsot saját gyártmány, leg- jobb, legmegfelelőbb kutyaeledel, mázsája 20 márká, 5 kilós posta- csomag 2 márká.
Katalógus 40 képpel a legdivatósabb kutyafajokról ingyen és bérmentve.
Díszkötésű brosúrák, aranyemlékkel, képekkel, a fajtabet- ségek leírással, 10 márká.
* * * **Állandó kutyakiállítás** * * *
Zahna pályaudvar.

OLÉJES MALATA-KIVONATA
legjobban ajánlható tüdőbetegségeknek, toroktatartásnál, ugymint régi köhögésnél. Főképp kitűnő hatást gyakorol a gyermekek légzőszerve- zetének hajszálánál. Kellemes ízénél fogva szívesen szedik a gyermekek.
Egy üveg ára 1 forint; 5 üveg ára bérmentve 5 frt.
Kapható az összes gyógyszerárakban, drogua-, csamege- és fűszerkereskedésekben.
Magyarországi kizárólagos főárkár: **Török József** gyógyszerár Budapest, Király-utca 12.

Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság.
HIRDETMEY.
Az 1899. évi február hó 28-án tartott rendes közgyűlés elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 500.000 fttal, (1 millió koronával) 2000 darab 500 Koronás (250 fttos) az üzleteredményben 1899. január 1-étől részestülő új részvény kibocsá- tása által felelni és az átvételi előjogot az összes újonnan kibocsátandó részvé- nyekre a régi részvények birtokosainak felajánlja.
Ezen határozatok értelmében felhívjuk részvényeseinket az átvételi előjog gy- akorlására a következő feltételek mellett:
1. Az újonnan kibocsátandó 2000 drb 500 koronás (250 fttos) részvényre vonat- kozó azon átvételi előjog, mely szerint minden 3 darab régi 500 koronás (250 fttos) részvényre egy új 500 koronás (250 fttos) 1899. évi szelvényvel ellátott részvény esik, a régi részvényeknek lebélyegzés végett való bemutatása mellett f. évi má- rcius hó 15-16i március hó 27-ig bezárólag érvényesítendő és azon nevek, mely- kekre az új részvények kiállítandók, a bejelentési helyen kapható jegyzéken ki- tüntetendők. Az új részvények után tört részek nem adatnak ki.
2. Az átvételi árfolyam minden 500 koronás (250 fttos) részvény után 295 forint és az 1899. január 1-étől 250 forint névérték után az átvétel napjáig számított 5%-os kamat, valamint 94 krajcár bélyegdíj.
3. Az átvételi előjog a társaság pénztáránál (V., József-tér 8. sz.) valamint **Tricsziben a cs. kir. szab. Assicuzazioni Generali-nál** gyakorolható, hol is a megfelelő összeg készpénzben, nyugta ellenében lefizetendő; a kiállított rész- vények a bejelentési helyen 14 nappal később átvehe ők.
4. A még forgalomban lévő 1000 darab alapítói részjegy tulajdonosainak az alapszabályok 9. §-a értelmében az átvételi előjog az új kibocsátás 1/20-od részére. tehát 100 darab 500 koronás (250 fttos) részvényre olyképpen adatik meg, hogy minden 10 alapítói részjegy után egy részvény névértékben átvehető.
Az alapítói részjegyek e célból a társaság pénztáránál (V., József-tér 8. sz.) az ott kapható jegyzék kíséretében f. évi március hó 15-16i március hó 27-ig bezárólag lebélyegzés végett bemutatandók, egyuttal pedig minden részvény után 250 ftt és ennek 1899. január 1-étől az átvétel napjáig számított 5%-os kamatai valamint bélyegilleték fejében 94 kr. ideiglenes nyugtatvány ellenében lefizetendő. A részvények a jegyzékben felsorolt nevre állíttatnak ki és 14 nappal azután az elismerőny visszaadása ellenében kiszolgáltatnak.
Budapest, 1899. március hó 12 én.
Az igazgatóság.

A R A D.
Révész Nándor könyv-, zenemű- és papírkereskedés Arad. Szabad- ság 29. sz. által az világhírűtalm. társaság által és más raktára, iskolai könyvek, könyvi zenemű raktárán a legnagyobb igényeket kielégítőleg van felszerelve. Úgyedő könyvek és nyomtatványok. Gazdag raktár mindennemű író-, levél- és rajzlapok- irtó- és rajzszerekből, legmagyab és legzsebbe választék raktára mindenféle dísz levél- papírok és egyszerű levélpapíroknak. Üzlet könyvek gyárti raktára.
Krausz Lajos órák, ékszerész és látszerész, Arad,
Andrássy-tér 15.
Javitások pontosan és jétállás mellett eszközöltetnek.
Magyar Király Szálloda Arad. A város legszebb hely- lyen, villamos megállóhely, csak Arad hegyvidéki borok. Kitűnő konyha, szép szobák, mérsékelt árak.

J6 könyvek
mélyen leszállított áron:
Mindenféle könyvtárgyakkal és a Könyv-árvételek Kálauza, Kiváratára bármilyen könyven és bérmentve küldeték.
Mindenféle könyvtárgyakkal és a Könyv-árvételek Kálauza, Kiváratára bármilyen könyven és bérmentve küldeték.

	Frt
Babes közhasznu magyarzó szótár kötve (2 frt)...	1.50
Benedek Elek. A szív könyve (1.80)	1.20
Bejárólegendák, az alföldi rablóvilág történetei.....	1.-
Karacs Vilmos. Lelmonás, regény (1.20) 60 kr., kötve (2 frt)	1.-
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I, II, III, IV, egybekötve (4.80)	2.-
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Élmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.-, ugyanez kötve (3 frt)	1.50
Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.-, ugyanez kötve (2.50) 1.40	
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötve (150)	—80
Szabó Miklós, Karamboljáték (2 frt) 1.-, kötve (3 frt) 1.50	
Tótvölgyi Titusz. Van-e más világ? (A szellemek országá- ból) (1.50) 1.-, ugyanez kötve (2 frt)	1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötve (2 frt) 1.20	
(A bekerített árak a volt bolti árakat jelzik!)	

Megrendelhetők:
Szilágyi Béla könyvkereskedés és antiquáriumban Budapest, IV., Károly-körút 26.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin beregmegeyi uradalomból
Alkalikus, savas ásványvízforrások
elsőrangú gyógy- és savanyuvizek.

Szolyvai forrás	Lubi Erzsébetforrás	Polonai forrás
Legrégibb és legismer- tebb gyógy- és asztalvíz.	Az első orvisi tekintélyek mint a legjelesebb gyógy- vizet ajánlják.	Elsőrangú diastetikus viz.
Legtöbb kettős szénsavas nátron-tartalommal és szénsavdús.	A gyomor rendellen mil- kődsésénél, gyomorsav tul- ságos képződésénél, gyom- morégés, bőfőgés, a gyom- or elnyúlásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával.	Legüdítőbb asztali víz.
Specificum közvény ellen.	Ezért ajánlják a legrö- szervek hurutjánál.	Téjjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

Megrendelhető minden ásványvízkereskedés által és az uradalomból ásvány- vízberletti kezelőségnél, Szolyva, Beregmegeye. Megrendelhető Budapesten **Édeskuty L. és Mattoni és Willie** cégekénél.

További különlegességek:
író- és másoló-tinktár.
 Vízment-sító borkendős. Szab. tap. övöszer "Vandol".
Fémtisztító paszta és ezüst- és arany-tisztító szappan.
Bőrlakk. Lószerszám-paszta. Fegyver- és páncél-sír.

A világ legjobb FÉNYMÁZA!

Aki lábbelijét szép fényesen és tartósan szeretné gondozni, vegyen csak **Fernolend-t** fejle cipőfényezőt világos lábbelieknek csak **Fernolend-t** fejle termézetes bórkrémét.

Mindenkét kényelm. Csak a sz. gyár alig. 1222. Eöcsb. Gyári m. t. r. t. Bécs I. Schulerstr. 21. A sok értéketlen utánzat kikerülő seregei miatt gondosan ügyelni a nevomra: **St. Fernolend-t**.

Csakis a valódi keletindiai Santal-olaj
 (Misore Santal) gyakorol nagy hatást új és idült hólyag-, vese- és fleg-csö-bántalmaknál.

A Santal Egger-

capsulák csakis a legtisztább és legértékesebb Misore Santal-olajat tartalmazza és ennél fogva hatásuk megduplázza.

Aki rövid idő alatt akor megszabadulni győzős bajától, használjon Santal Egger-t. Egy eredeti üveg ára 1 ft 60 kr., vidékre a pénz-éleget tekintve mellett, postán, bérmentve 1 ft 70 kr.

Főraktár: Gyógyszertár, Nador-t. hoz Budapest, VI. Váci-körút 17.

Mindazonáltal, kik gyors, alapos és biztos gyógyulást akarnak, ezen kitűnő szakorost a legmegtehetően ajánljuk.

Univ. Med. Dr. Czinczár J.

Bőrgyógyász, bőrápolás, neml- és húgy-szervi bántalmak képestelt szakorosa.

gyógyít gyors és biztos sikerral, kényelmes módon úgy nőknél, mint férfiaknál mindennemű neml betegségek és gyengeségi állapotok elnevezése alatt összefoglalt bármily régi keletű bántalmakat, továbbá bármily bőrbetegséget és szépségihát a külföld által elismert legújabb kitűnő módszereivel.

Lakik: Budapest, VII., Kerepesi-ut. 14. I. em.
 Rendel: délelőtt 10—1-g, délután 3—7-g.
 Külön váróteremk hólygok és urak részére.
 Levelekre azonnali válasz.

Rác György jólföldi szőlőtelepén és kertészetben kapható a legjobb

ÉLŐ-SÖVÉNY, MAELURA AURENTIACA,

nagyon sűrűn bokrosodó és kemény tövisű sövény. Gyökere csemoték, 1 éves, 4 ft, válogatott 6ft 50 kr., ezre nali vételnél száza 1 ft: 2 éves, hossza 80—110 centiméter, ezre 12 ft, száza 3 ft; továbbá Gleditsia-élősvény 50—70 centiméter hosszú, ezre 5 ft, száza 80 kr. Sokféle legnemesebb alma, körte, őszibarack és ringlifa, száza 26—28 ft. Diófák, darabja 30 kr. Almaváncs, 2 éves, ezre 5 ft, száza 80 kr. Utzifák, aké 3—4 méter, eper, juhár, éger, tölgy-levelel gyertyánfa, Betuka, Ribes aureum, lutanys áron, száza és ezer számra. Végre különféle fás- és zöld-szőllő-ajtványok, Portalis- és Monticola-alanyon. Direkt-terem amerikai gyökere- és simavesszők. Rip. Portalis és Rupestris Monticola gyökere és sima vesszők és európai gyökere és sima vesszők.

Arjgyezékek szolgát az intézőség, Kula, Bácsmegeye.

Olesó butor-eladás

kézpénz-fizetés mellett.

2 szekrény, 2 ajtós diófa, fényezett	35 Ft
2 ágy, diófa, fényezett	21
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	14
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett	18
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	40
2 ágy, diófa, matt	40
2 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	22
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, fehér márvány	46
1 ebédlő-diván, magas, szőnyeggel	40
1 ebédlő-asztal, diófa, masszív	14
1 ebédlőszék, ó-német stíl	4
1 íróasztal, 3 fiókos, és állványza 2 fiókos	16
1 hálószoba, fiókos, faragott, fehér márv. 170	
1 garnitúra crepe- vagy bourette-behuzat	60
1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 garnitúra plüss-behuzat	95
1 salonszta	10
1 consol márvánnyal, 1 tükör	26

Nagy választék egyszerű, valamint legdizesebb kivitelű butorokban.

DÓSA KÁLMÁN asztalos és kárpitos
 Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám
 Sas-utca sarok, I. emelet.
 Árjgyezék ingyen és bérmentve.
Csak e hó végéig.

10,000 frt tisztanyereséget
 a legkisebb rizikóval
 érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe

az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett biztos értékpapírook kihasználására

mint tag belép.
 Havilleték 6 frt, fél illeték 3 frt.

Tagsági föltételeket ezen kiváon szolid intézményről ingyen és bérmentve küld.
 (Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadíj.)

AMSTERDAM Nicolaas Witsenkade 13. **A Commerce- & Creditbank igazgatósága.**

Ügyes képviselők kerestetnek.

Budapest székesfőváros 8. kerületének előjárósága.

22712. Másolat.

S. k. e. sz.

A megtartott tárgyalás és az illetékesség megállapítása után alóított előjáróság, mint elsőfoku egészséggr. hatóság-egészségr. kihágással vádolt **Riemer Izaiás** ügyében következőleg **ítélt**: Neu-bitschoffi születésű 61 éves, izr. vallású Riemer Izaiás szatós budapesti lakos az 1895. évi XLVI. t.-c. 3. §-ának d) pontjába, illetőleg a törvény végrehajtása tárgyában kelt miniszteri rendelet 8. §-ának 2. pontjába ütköző kihágás miatt az idézett törvény 3. §-ának második pontja alapján az idézett törvény 10. §-ában megjelölt célra fordítandó 20 forint, szóval husz forint pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén pedig 2 napi elzárással büntetettik, köteles lővén ezen összeget 15 nap alatt külböni végrehajtás terhe mellett megfizetni. Az elzárás alkalmazása esetén az élelmezési, valamint a netán eljárás költségeket sajátjából tartozik viselni. **Indokok**: A ker. vásárelőjáróság hiv. jelentése a kihágás tényálladékat megállapítván, vádlatot, a ki hasonló kihágásért már volt büntetve, fenti értelemben büntetni kellett. Ezen ítélet vádolt előtt nyomban kihirdetettvén, miután felebbezési jogára kitanítottatott, az ellen felebbezett. Budapest, 1898. július hó 21-én. A 8. ker. előjáróság: Rózsavölgyi s. k., h. előjáró.

Budapest székesfőváros közigazgatási bizottsága.

642. kih. kbg. sz. Másolat.

1898.

T. Riemer Izaiás szatós felebbezése a 8. ker. előjárónak 1898. évi július hó 21-én 22712. szám alatt hozott elsőfoku ítélete ellen. H. A. 8. ker. előjárónak 1898. évi július hó 21-én 22712. sz. a. hozott elsőfoku ítélet, melylyel felebbezőt margarinnal meg nem felelő módon az 1896. évi 38286/96. sz. földmívelésügyi m. kir. minisz. rendelet 8. §. 2. pontjába foglalt rendelkezések figyelmén kívül hagyása mellett való forgalomba hozatala által elkövetett kihágás miatt az 1895. évi XLVI. t.-cikk 3. §-ának 2. pontja alapján 20 forint pénzbüntetésre, illetve ennek behajthatatlansága esetén 2 napi elzárásra ítélte, a marasztalt félnek törvényes határidőben beadott felebbezése folytán a székesfőváros közigazgatási bizottsága mai napon tartott ülésében felülbírlván, a következőleg **ítélt**: Az elsőfoku ítélet a kihágást megállapító részében indokainál fogva helyben hagyatik oly helyesbítéssel, hogy az ítélet alapját képező kihágás az 1895. évi XLVI. t.-cikk 3. §-ának nem második, hanem d) pontjába ütközik. Az ítéletnek a büntetést kimondó része megváltoztatik és felebbező 50 szóval ötven korona pénzbüntetésre ítéltetik és az ítéletnek jogerőre emelkedése után leendő közhírtétele elrendeltetik. Felemlendő volt a pénzbüntetés, mert felebbező a bemutatott vizsgálati iratok szerint hason kihágásért már büntetve volt, a közhírre tétel pedig, miután visszaesés esete fogg fenn — az 1895. XLVI. t.-c. 7. §-a alapján ugyanezen oknál fogva volt elrendelendő. Miről a 8. ker. előjáró, mint I. foku hatóság a vonatkozó tárgyalási iratok kiadásával további illetékes intézkedés végett felzetlen értesítettik. Budapest székesfőváros közigazgatási bizottságának 1898. évi nov. hó 14-én tartott üléséből: Márkus s. k. főpolgármester-elnök.

Jelen másolat hitelül.
 Budapest, 1899. március 16.
 (P. H.) A VIII. ker. előjáróság: **Rózy József**, h. irodavezető.

Kitüntelve 32 éremmel.

A Hartwig és Vogel-féle gyár Ausztria- Magyarország legnagyobbja, berendezései a legjobbak és legcélzsuróbbak!

Cacao
Chocolade
Hartwig und Vogel
Bodenbach

Elsmerf kitüntetés!

Kiadós, fehérolés!

Legszébb Legjobb Legolósóbb
PAP-an PAP-an PAP-an

1 Gszelhabható vaságy 3 10.-
 1 átréccal 170
 1 átr. rouge paplan 2.50
 1 " cauchmir paplan 2.50
 1 " satin cauchmir paplan 3.50
 1 " atlas cauchmir paplan 4.50
 1 " atlas selyem paplan 7.50
 1 " fodros áll. szty. paplan 12.-
 1 " jó vázson ágylepedő 1.25
 1 átr. jó vázson chifon paplan lepedő 1.50
 1 átr. flaneltakaró pokróc 1.80
 1 átr. jó lepedőkre 1.50

1 acél sodrony ágybetét 5.-
 1 tengeritű fejvánok 1.-
 1 levarozott szalmakész 2.20
 1 " matrác 2.80
 1 Crinde Afrique matrác 4.50
 1 lószár 12.-
 1 párnázott ruganyos matrác 16.-
 1 nagy szoba szőnyeg 200/300 2.50
 1 ablak tünis függöny 1.50
 1 boursé ágytető 2.20

Fűtészőnyeg métereinként 25 krtól 4 frtig.

GICHNER JÁNOS és TÁRSA
 paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-Ágy- és asztalterít stb. nagy vá készítőik.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
 Árjgyezéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
 Nem totózó árukat kísérölünk, vagy a pénzt visszaadjuk.

Különlegességek
 dr. FISCHER RÓBERT
 a vegytan tudora és kozmetikór
 kémiai laboratorionumából.
BÉCS,
 I. Habsburgergasse 4.
 II. emelet.

Hajirtószér
 (Epilatoire)

a szórt az arorról, kezekekről, karokrók stb. vegyi uton előállítja. Az eljárás egyszerű és fájdalom nélküli, a hatás lassu, de biztos. Epilatoire ugyanis hosszabb használatnál a hajgyökereket teljesen elpusztítja és biztosan meggátolja az utánvöszét.

A különlegességek árai:
 Hajirtószér (Epilatoire), a haj kiirtására és annak utánvöszét megakadályozandó, egy kis üveg 5 frt egy nagy üveg 10 frt
 Bőr-paszta, a hajnak azonnali kiirtására az archan, a karokon stb., darabja... 1.- frt
 Széplőkrém 1 tévely... 2.- frt
 Vízrel feltöltő Ozen 1 üveg (főlliter)... 1.25 frt
 Székeviz (Blondeur) 1 üveg (főlliter)... 3.- frt
 Fohajfestőanyag 1 doboz szők 7. f. fektet 1.20, 3.-, 5.- frt.
 Zománcpor, nappali arcpor háromféle színárnyalatban, 1 doboz rouge-val 3.-, rouge nélkül 2.- frt
 Venus-víz, szíp, tisztá arcból elérésére 1 üveg 2.- frt
 Szer az orr vörössége ellen 1 doboz... 2.- frt
 Orvosi kápor a mitászerék kiirtására 2.- frt
 Fűzeték az Ozonról és egyes különlegességek alkalmazásáról, általában és bérmentve küldünk.
 Bizonyítványok a készítmények ártalmatlanságáról bárki által megtekinthetők, valamint több ezer közbönművelés is a világ minden tájékaról. Mindennemű kozmetikai ügyről díjtalanul szolgálunk szakzszerű és lelkiismeretes felvilágosztatás mellett is.
 Budapesti raktárak: **Török József** Király-utca és **Keller Testvérek** a Nagy Kristóf-hoz címzett gyógyszerárban.

Vágbalpartli ármentesítő és belvizszabályozó társulat.

Pályázati hirdetés.

Az igazgatóság alatti vágbalpartli ármentesítő és belvizszabályozó társulatnál az alapszabályok 84., 97., 98. §-aiban rendszerezített s lemondás folytán megüresedett **tornóci szakaszmérnöki állásra** a választmány megbízásából ezenel pályázatot hirdeték.

Ezen szakaszmérnöki állással 1200 frt fizetés, 300 frt lakbér, 600 frt uti átalány, 500 frtig emelkedhető 100 frtos ötéves korpótlék élvezete és nyugdíjjogosultság van összekötve.

Szakaszán vagy a társulat területén kívül végzett munkáknál azok időtartalmához képest a szakaszmérnök alapszabályaink szerint a közgyűlés által megállapított napi-díjat vagy működési pótlékot huz.

Az állásra okleveles mérnökök pályázhatnak, akik a vízépitészeti munkakörben hosszabb időt töltöttek és ezt jeles gyakorlati bizonyítványokkal igazolják, azon előnyben részesülnek, hogy fizetésüket a fent kitett határok közt gyakorlati éveik számához mérten a minimumon felül állapítja meg a választmány.

A pályázati kérvények a társulat választmányához intézve, alólirothoz küldendők be. A kérvényhez melléklendők: az oklevél vagy annak másolata s a gyakorlatot igazoló bizonyítványok.

Pályázati határidő f. évi március hó 30-ika, melyen túl beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kelt Tornócon, Nyitra megyében, 1899. márc. 4-én.
MEZEY GYULA s. k.
 igazgató-főnökök.

